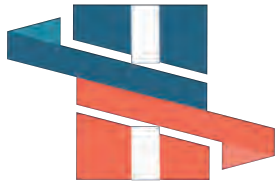

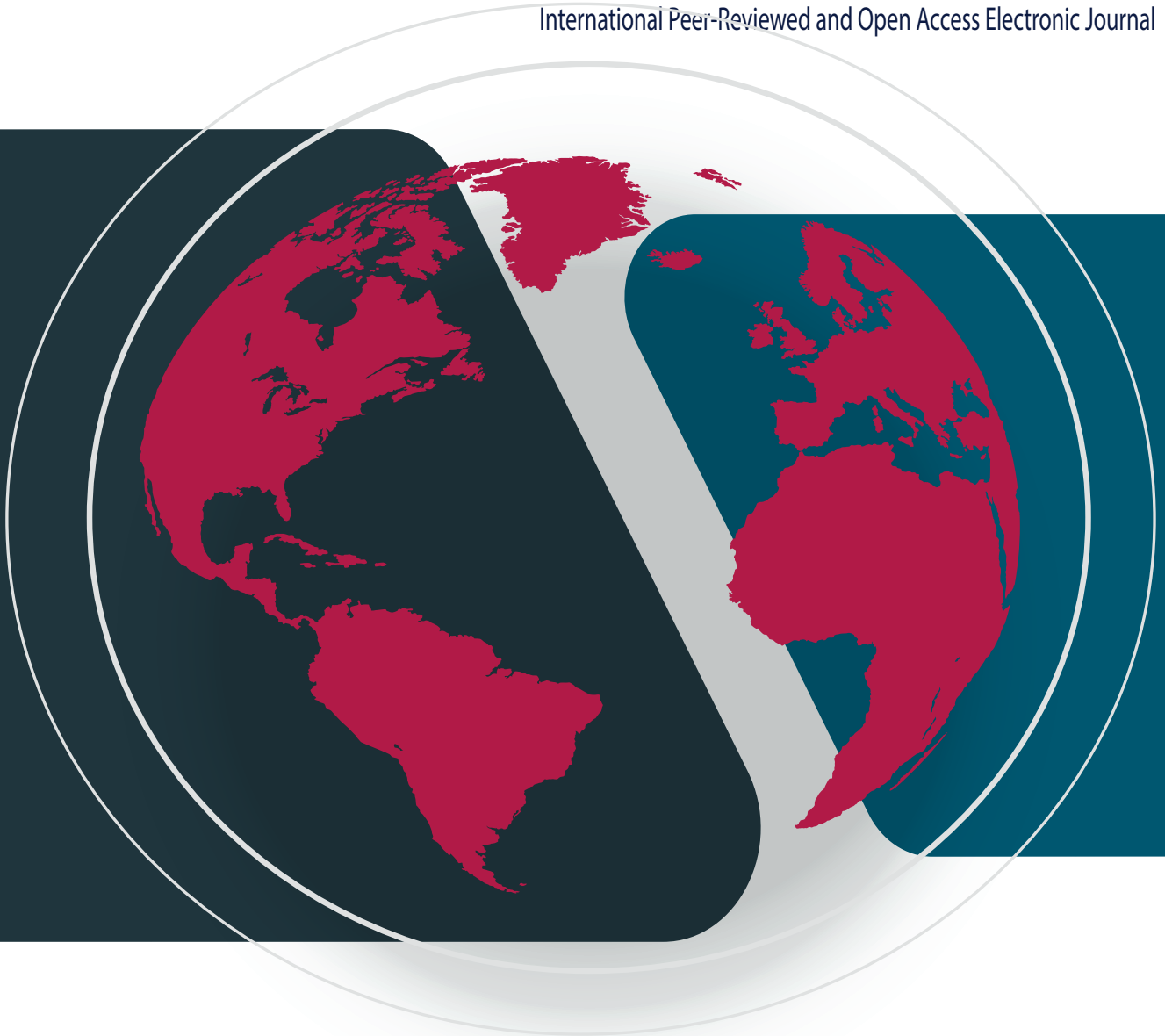
E-ISSN: 2667-4688

DOI Prefix:10.33390/homeros

HOMEROS

International Peer-Reviewed and Open Access Electronic Journal

ratingacademy.com.tr/ojs

Volume : 3

Year : 2020

Issue : 1

HOMEROS

E-ISSN: 2667-4688

International Peer-Reviewed and Open Access Electronic Journal
Uluslararası Hakemli ve Açık Erişimli Elektronik Dergi

Volume / Cilt: 3
Issue / Sayı: 1
January/Ocak 2020

Web: <https://ratingacademy.com.tr/ojs/index.php/Homeros/>

E-mail: homeros@ratingacademy.com.tr

Address: Sarıcaeli Köyü ÇOMÜ Sarıcaeli Yerleşkesi No: 119, Merkez-Çanakkale / TÜRKİYE

ABSTRACTING & INDEXING
DİZİN & İNDEKS

Dergipark

Google Scholar

DOI

I2OR

BASE

Root indexing

CROSSREF

iThenticate

Idealonline

ASOS Index

General Impact Factor

Scilit

CiteFactor

Academic Research Index: ResearchBib

Directory of Research Journals Indexing (DRJI)

PKP Index

Academic Journal Index

International Services For Impact Factor and Indexing (ISIFI)

Society of Economics and Development

Eurasian Scientific Journal Index

OCLC WorldCat

Semantic Scholar

Euro Pub

Scientific Indexing Services

MIAR

ABOUT THE JOURNAL / DERGİ HAKKINDA

Homeros (E-ISSN: 2667-4688) is an international peer-reviewed journal that was published in 2018. The journal aims to include studies in philology. In this context, high quality theoretical and applied articles are given. The views and works of artists, academics, researchers and professionals working in the field of philology are brought together. Articles in the journal; It is published four times a year including WIN (January), SPRING (April), SUMMER (July) and FALL (October). Homeros is a free-open access electronic journal. The DOI number is assigned to all articles published in the journal (DOI Prefix:10.33390/homeros).

Articles published in the journal; It can be freely accessed, readable, downloaded, copied, distributed, printed, scanned, linked to full text, indexed, transmitted as data to the software, and used for any legal purpose without financial, legal and technical barriers.

*The publication language of the journal is **Turkish, Azerbaijani, English and Russian.***

The articles are sent electronically via the Article Tracking System.

Homeros (E-ISSN: 2667-4688) , 2018'de yayın hayatına başlayan uluslararası hakemli ve süreli bir dergidir. Dergi, filoloji dallarında yapılmış çalışmalara yer vermeyi amaçlar. Bu çerçevede, yüksek kalitede teorik ve uygulamalı makalelere yer verilmektedir. Filoloji alanında çalışan sanatçılar, akademisyenler, araştırmacılar ve profesyonellerin görüş ve çalışmaları bir araya getirilmektedir. Dergideki makaleler; KIŞ (Ocak), BAHAR (Nisan), YAZ (Temmuz) ve GÜZ (Ekim) dönemleri olmak üzere yılda dört kez yayımlanmaktadır. Homeros, ücretsiz-açık erişimli elektronik bir dergidir. Dergide yayımlanan tüm makalelere DOI numarası atanır (DOI Prefix:10.33390/homeros).

Dergide yayımlanan makaleler internet aracılığıyla; finansal, yasal ve teknik engeller olmaksızın, serbestçe erişilebilir, okunabilir, indirilebilir, kopyalanabilir, dağıtılabilir, basılabilir, taranabilir, tam metinlere bağlantı verilebilir, dizinlenebilir, yazılıma veri olarak aktarılabilir ve her türlü yasal amaç için kullanılabilir.

Derginin yayın dili **Türkçe, Azerice, İngilizce ve Rusça'dır.**

Yazılar, Makale Takip Sistemi üzerinden elektronik ortamda gönderilmektedir.

Owner/ Sahibi

RATING ACADEMY

Ar-Ge Yazılım Yayıncılık Eğitim Danışmanlık ve Organizasyon Ticaret
Limited Şirketi

Editors / Editörler

Assoc. Prof. Dr. Nurida NOVRUZOVA
Bakü Slavic University, AZERBAIJAN,
(Chief Editor)

Assist. Prof. Dr. Vafa IBISHOVA
Azerbaijan National Academy of Sciences, AZERBAIJAN
(Co-Editor)

iii

Managing Editor/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Cumali YAŞAR
Çanakkale Onsekiz Mart University

Contact / İletişim Bilgileri

Adress: Sarıcaeli Köyü ÇOMÜ Sarıcaeli Yerleşkesi No: 119,
Merkez-Çanakkale / TÜRKİYE
Tel: +90 555 477 00 66

Web: <https://ratingacademy.com.tr/ojs/index.php/Homeros/>

E-mail : homeros@ratingacademy.com.tr

EDITORIAL BOARD / EDİTORYAL KURUL

<i>Agata BAREJA-STARZYNSKA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	University of Warsaw	Poland
Aleksandr KARTOZIYA	<i>Prof. Dr.</i>	Georgian National Academy of Sciences	<i>Georgia</i>
<i>Ali DUYMAZ</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Balıkesir University	<i>Turkey</i>
<i>Anna VLADİMİROVNA DIBO</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Russian Academy of Sciences	<i>Russia</i>
<i>Avakova PAYŞAN AMİRDİNOVANA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Al-Farabi Kazakh National University	<i>Kazakhstan</i>
<i>Cheryl LESTER</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Kansas University	USA
<i>Djengiz HAKOV</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bulgarian Science Academy	<i>Bulgaria</i>
<i>Fikret TÜRKMEN</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Ege University	<i>Turkey</i>
Gulnara Kuldeyeva	<i>Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
<i>Gülğayşa SAQİDOLDA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
<i>Haluk ŞÜKÜR AKALIN</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Hacettepe Üniversitesi	<i>Turkey</i>
<i>Hendrik E. BOESCHOTEN</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Mainz University	Germany
İlxomjon SAIDOV	<i>Prof. Dr.</i>	Samarkand State University	Uzbekistan
<i>Irina PRUSHKOVSKAYA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Kyiv National Taras Shevchenko University	Ukraine
<i>Irina PRUSHKOVSKAYA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Kyiv National Taras Shevchenko University	Ukraine
<i>İrfan MORİNA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	The University of Prishtina	<i>Kosovo</i>
<i>Kerime ÜSTİNOVA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Uludağ University	<i>Turkey</i>
<i>Leyla KARAHAN</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Gazi University	<i>Turkey</i>
<i>Ludmila BEJENARU</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Alexandru Ioan Cuza University of Iasi	Romania
<i>Maqripa YESKEYEVA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
Marçenko Oksana YURLİENA	<i>Prof. Dr.</i>	Poltava University of Economics and Trade	<i>Ukraine</i>
<i>Marina MOJEYKO</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Belarusian State University	<i>Belarus</i>
Mehman MUSAOĞLU	<i>Prof. Dr.</i>	Gazi University	<i>Turkey</i>
Minavar HABİBULLAH	<i>Prof. Dr.</i>	Minzu University For China	<i>China</i>
<i>Naciye YILDIZ</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Gazi University	<i>Turkey</i>

<i>Naile MURADHANLI</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü Slavic University	Azerbaijan
<i>Nigar ISGANDAROVA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Sumqayit State University	Azerbaijan
<i>Nizami CEFEROV</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü State University	Azerbaijan
<i>Philip BARNARD</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Kansas University	USA
<i>Rafiq NOVRUZOV</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü Slavic University	Azerbaijan
<i>Rahile QEYBULLAYEVA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü Slavic University	Azerbaijan
<i>Ramiz ASKER</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü State University	Azerbaijan
Rayshan AVAKOVA	<i>Prof. Dr.</i>	Al-Farabi Kazakh National University	Kazakhstan
<i>Sahiba QAFAROVA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	Bakü Slavic University	Azerbaijan
Saidov Ilxomjon MUXAMEDDINOVIÇ	<i>Prof. Dr.</i>	Samarkand State University	<i>Uzbekistan</i>
Saule TAZHIBAYEVA	<i>Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
<i>Şolpan JARKINBEKOVA</i> <i>KUZAPOVNA</i>	<i>Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
<i>Yavuz AKPINAR</i>	<i>Prof. Dr.</i>	<i>Ege University</i>	<i>Turkey</i>
<i>Marzena GODZINSKA</i>	<i>Dr.</i>	University of Warsaw	Poland
Zhanargul BEISEMBAYEVA	<i>Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
Baba MAHERREMLI	<i>Assoc. Prof. Dr.</i>	Azerbaijan National Academy of Science Institute of Linguistics	<i>Azerbaijan</i>
Manshuk YESKINDIROVA	<i>Assoc. Prof. Dr.</i>	L.N.Gumilyov Eurasian National University	Kazakhstan
Sevinc ALIYEVA	<i>Assoc. Prof. Dr.</i>	Azerbaijan National Academy of Science Institute of Linguistics	<i>Azerbaijan</i>
<i>Apezova DILYARA</i> <i>URUMBAYEVNA</i>	<i>Assist. Prof. Dr.</i>	Kyrgyz-Russian Slavic University	Kyrgyzstan

REFEREES IN THIS ISSUE / BU SAYININ HAKEMLERİ

Umit EKER, *Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey*

Mustafa Levent YENER, *Çanakkale Onsekiz Mart University, Turkey*

ALİ DUYMAZ, *Balıkesir University, Turkey*

Nigiar İSGANDAROVA, *Sumqayit State University, Azerbaijan*

Sevinc ELİYEVA, *Azerbaijan National Academy of Science Institute of Linguistics, Azerbaijan*

Mukhabbat KURBANOVA, *Niğde Ömer Halis Demir University, Turkey*

Naida MAMEDKHANOVA, *Baku Slavic University, Azerbaijan*

Naciye ATA YILDIZ, *Gazi University, Turkey*

Baba MEHERREMLİ, *Azerbaijan National Academy of Science Institute of Linguistics,*

Kerime USTUNOVA, *Uludağ University, Turkey*

THE AIM AND SCOPE OF THE JOURNAL

Homeros (E-ISSN: 2667-4688) is an **international peer-reviewed journal** that was published in 2018. *The journal aims to include original papers in philology. In this context, high quality theoretical and applied articles are given.* The views and works of artists, academics, researchers and professionals working in the field of philology are brought together. Articles in the journal; It is published four times a year including **WIN (January), SPRING (April), SUMMER (July) and FALL (October)**. Homeros is a free-open access electronic journal. The DOI number is assigned to all articles published in the journal (DOI Prefix:10.33390/homeros).

Homeros is an **electronic and open access** journal. The journal's articles have "free availability on the public internet, permitting any users to read, download, copy, distribute, print, search, or link to the full texts of these articles, crawl them for indexing, pass them as data to software, or use them for any other lawful purpose, without financial, legal, or technical barriers other than those inseparable from gaining access to the internet itself."

Manuscripts submitted to *Homeros* should be in line with **the following publication policies and writing rules**. The evaluation process is not started for articles that are not prepared in accordance with the publication principles and the writing rules.

PUBLICATION POLICIES

1. HOMEROS (E-ISSN: 2667-4688) is an international peer-reviewed journal that was published in 2018. The journal aims to include original papers in philology. In this context, high quality theoretical and applied articles are given. The views and works of artists, academics, researchers and professionals working in the field of philology are brought together. Articles in the journal; It is published four times a year including WIN (January), SPRING (April), SUMMER (July) and FALL (October). All articles submitted for publication are evaluated by the editors in chief, editorial board and referees.
2. The journal accepts the studies written in **Turkish, Azerbaijani, English and Russian**. Original research papers, technical notes, letters to the editor, discussions, case reports and compilations are published in the journal.
3. Only the original scientific researches are included. It is essential that the information created in scientific study needs to be new, suggest new method or give a new dimension to an existing information
4. **HOMEROS** is an **open access electronic journal**. All articles published in the journal are assigned the **DOI number**. Researchers worldwide will have full access to all the articles published online and can download them with zero subscription fees.
5. The editor-in-chief and the relevant editors have the authority not to publish the articles, to make regulations based on the format or to give back to the author for correction that do not comply with the conditions of publication within the knowledge of the editorial board. All studies submitted to *Homeros* are sent to at least **two referees** after the initial review of the editors in chief, and editors related to the study issue with respect to formatting and content. After having positive feedbacks from both of the referees, the manuscripts are published. In case of having one positive and one negative feedback from the referees, the manuscript is sent to **a third referee**. Identities of authors are kept in the posts to be sent to the referees (Double-blind peer review). In addition, the authors are not informed about the referee

6. The referee process is carried out by the **editors in chief**. A study that the editors in chief does not find suitable or does not accept is not included in the journal, even though the referee process is positive. In this regard, authors can not create a liability for the journal and other boards of the journal.
7. The editor in chief have **7 days** for the appointment of the referees after the arrival of the manuscript . While they appoints the referees, they take the views of the other editors related to the study issue. The studies sent to the referees for evaluation are expected to be answered within **30 days**. In case this is overcome, the editor makes a new referee appointment and withdraws the request from the former referee.
8. Required changes must be made by the author within **15 days** after the decision of "Correction required" given in article acceptance decision.
9. The studies submitted for publication in the journal must have **not been published elsewhere** or have **not been sent another journal to be published**. The studies or their **summaries which were presented in a conference or published can be accepted** if it is indicated in the study. In addition, if **the work is supported by an institution or is produced from a dissertation**, this should be indicated by a footnote to the title of the work. Those who want to withdraw their publications for publication for some reason must apply to the journal management with a letter. The editorial board assumes that the article owners agree to abide by these terms.
10. All responsibility of the studies belong to the authors. Studies should be prepared in accordance with international scientific ethics rules also mentioned in the journal. Where necessary, a copy of the ethics committee report must be added.
11. The articles submitted to the *Homer*s are sent to the referees after they have been checked with the "iThenticate" plagiarism scanning program to see if they are partially or completely copied (plagiarism) from another study. Regulation is demanded from the author for the articles which are high in the plagiarism result (**20% and over**). If the required regulation is not made within **60 days**, the study is rejected.
12. Copyright of all published studies belongs to the *Homer*s.
13. **No copyright payment** is made.
14. No study has differentiation or superiority from another study. Each author and study has the same rights and equality. No privileges are recognized.
15. Studies submitted for publication in our journal must be prepared according to the rules of spelling of journal. Spelling and template are included in are included in the "Author Guidelines" heading
16. Articles submitted for evaluation must not exceed 25 pages after they are prepared according to the specified template. Article summary should not exceed 300 words and minimum 3 and maximum 7 keywords should be written.

STYLE REQUIRMENTS

1. The text must be written **single spaced** by using standard Microsoft Office Word format. Margins should be 2,5 cm for all sides of the page.
2. The total length of any manuscript submitted must not exceed **25 pages** (A4).
3. The manuscript, which does not show the names of the authors, must include the followings: Title, Abstract, Keywords under the abstract, introduction, main text, conclusion, references and appendix.
4. No footer, header or page numbers required.
5. The manuscript language can be **Turkish, Azerbaijani, English and Russian**
6. Each manuscript must include abstract, no more than **150 words**.
7. At most **5 key** words must be written below the abstract.
8. **Abstracts** and key words must be written in Times New Roman 10 font size and single spaced. It also should be in italic letters.
9. **The main text** should be written in Times New Roman 12 font size and single spaced. The first line of the paragraph should be shifted by 1,25 cm from the left margin. Paragraph spacing after a single paragraph (6 nk) should be given.
10. All the headlines, set in the midst, should be written in bold, in Times New Roman 12 font size and 1,5 spaced.
11. Headings and subheadings must be numbered 2., 2.1., 2.1.1. as etc decimally with bold letters. All headings should be written in bold but only the first letters of the subtitles should be capital. Spacing before and after a heading (6 nk) should be given.
12. **All the tables, figures and graphs** must beheadlined and sequentially numbered. The titles of the tables and figures should be placed above the table or figures, and references belonging to table or figure should be under them. The headline must be written in Times New Roman 12 font and with bond letters. References for the tables (figure of graph) must be below the table (figure or graph) with a font size of 11 font.
13. Equations should be numbered consecutively and equation numbers should appear in parentheses at the right margin.
14. Citations in text must be done according to the HARWARD REFERANCE TECHNIQUE. In text citations, the author's last name and the year of publication (and page number of the publication if necessary) for the source must appear in the text
 - i. If the last name of the author is used , the publication date should be written in parenthesis.

Gürkaynak (2002) agree that chemical solutions ...

- ii.** If the last name of the author is not used, the last name of the author, the publication year and page number of the publication must appear .

The last studies (Pınar 2003: 12)...

- iii.** If there are two authors, last names of both of the authors should be written.

Cinicioglu and Keleşoğlu (1993) mention about the soft paddings...

- iv.** If there are more than two authors, cite only the surname of the first author followed by “et al.”

...asserted by Öztoprak et al.. (1999)

- v.** If an author has more than one publishment in the same year, different symbols (i.e. a,b,c..) must be used with the years.

...result of the studies made by Bozbey et al (2003a)

- vi.** If the resource is anonymous the word “anon” must be used.

...the realities spoken in recent times (Anon 1998: 53) ...

- vii.** if a newspaper article with an unknown writer is used, name of the newspaper, date of publication, page number should be written.

x

The floods occured in the region effect the structural features (Atlas, 1998: 6)

- viii.** The studies made use of thesis, alphabetically ordered according to the surnames of the writers. The name of the magazine, book or booklet , etc. should be in italic and bold letters.

- ix.** For Internet resources, the name of the writer should be shown as mentioned before. If no writers name, the name of the resources and the date must be given

Some knowledge takes place about the bazaar (İMKB, 23.06.2003)

- x.** For the internet resources with unknown writers URL-sequence number and year should be written as follow:

(URL-1, 2003), (URL-1 and URL-2, 2003), According to URL-1 (2003)

15. References must be prepared as below:

Books :

SURNAME, NAME, Publication Year, Name of Book, Publishing, Place of Publication, ISBN.

MERCER, P.A. and SMITH, G., 1993, Private Viewdata in the UK, 2

Journals:

SURNAME, NAME , Publication Year, Name of Article, Name of Journal, Volume Number and Page Numbers.

EVANS, W.A., 1994, Approaches to Intelligent Information Retrieval, Information Processing and Management, 7 (2), 147-168.

Conferences:

SURNAME, NAME , Publication Year , Name of Report, Name of Conference Bulletin, Date and Conference Place, Place of Publication : Publishing , Page Numbers

SILVER, K., 1991, Electronic Mail: The New Way to Communicate, 9th International Online Information Meeting, 3-5 December 1990, London, Oxford: Learned Information, 323-330.

Thesis :

SURNAME,NAME , Publication Year, Name of Thesis, Master's Degree/Doctorate, Name of Institute

AGUTTER, A.J., 1995, The Linguistic Significance of Current British Slang, Thesis (PhD), Edinburgh University.

Maps:

SURNAME, NAME , Publication Year, Title, Scale, Place of Publication: Publishing.

MASON, James, 1832, Map of The Countries Lying Between Spain and India, 1:8.000.000, London: Ordnance Survey.

Web Pages:

SURNAME, NAME, Year, Title [online], (Edition), Place of Publication , Web address: URL

HOLLAND, M., 2002, Guide to Citing Internet Sources [online], Poole, Bournemouth University, http://www.bournemouth.ac.uk/library/using/guide_to_citing_internet_sourc.html, [Date Accessed: 4 November 2002].

DERGİNİN AMACI VE KAPSAMI

Homeros (E-ISSN: 2667-4688) , 2018'de yayın hayatına başlayan **uluslararası hakemli ve süreli** bir dergidir. Dergi, filoloji dallarında yapılmış özgün çalışmalara yer vermeyi amaçlar. Bu çerçevede, yüksek kalitede teorik ve uygulamalı makalelere yer verilmektedir. Filoloji alanında çalışan sanatçılar, akademisyenler, araştırmacılar ve profesyonellerin görüş ve çalışmaları bir araya getirilmektedir. Dergideki makaleler; **KIŞ (Ocak)**, **BAHAR (Nisan)**, **YAZ (Temmuz)** ve **GÜZ (Ekim)** dönemleri olmak üzere yılda dört kez yayımlanmaktadır. Homeros, ücretsiz-açık erişimli elektronik bir dergidir. Dergide yayımlanan tüm makalelere **DOI numarası** atanır (DOI Prefix:10.33390/homeros).

YAYIN İLKELERİ

1. Homeros (E-ISSN: 2667-4688) , 2018'de yayın hayatına başlayan uluslararası hakemli ve süreli bir dergidir. Dergi, filoloji dallarında yapılmış özgün çalışmalara yer vermeyi amaçlar. Bu çerçevede, yüksek kalitede teorik ve uygulamalı makalelere yer verilmektedir. Filoloji alanında çalışan sanatçılar, akademisyenler, araştırmacılar ve profesyonellerin görüş ve çalışmaları bir araya getirilmektedir. Dergideki makaleler; KIŞ (Ocak), BAHAR (Nisan), YAZ (Temmuz) ve GÜZ (Ekim) dönemleri olmak üzere yılda dört kez yayımlanmaktadır. Yayınlanmak üzere gönderilen bütün makaleler, baş editörler, editöryel kurul ve hakemlerce değerlendirilir.
2. Dergi dili **Türkçe, Azerice, İngilizce** ve **Rusça** olup, orijinal araştırma makalesi, teknik not, editöre mektup, tartışma, vaka takdimi ve derleme türünde bilimsel çalışmalar yayınlanır.
3. Yalnızca özgün niteliği olan bilimsel araştırma çalışmalarına yer verilir. Bilimsel çalışmada üretilen bilginin yeni olması, yeni bir yöntem öne sürmesi ya da daha önce var olan bilgiye yeni bir boyut kazandırmış olması gibi niteliklerin aranması esastır.
4. Açık **erişimli elektronik** bir dergi olan *Homeros'ta* yayınlanan tüm makalelere **DOI numarası** atanmaktadır. Dergide yayınlanan makalelere dünya çapında tüm araştırmacılar, tam erişime sahip olmakta ve herhangi bir abonelik ücretleri ödemededen indirebilmektedir.
5. Baş editör ve ilgili editörlerin bilgisi dahilinde, yayın koşullarına uymayan yazıları yayınlamamak, düzeltmek üzere yazarına geri vermek, biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar, baş editörler ve konuyla ilgili olan editörlerin uygun gördüğü en az **iki hakem** tarafından değerlendirildikten sonra yayınlanması uygun görülürse dergide basılır. Bir hakemin olumlu diğer hakemin olumsuz görüş verdiği makaleler üçüncü bir hakeme gönderilir. Hakemlere gönderilecek yazılarda yazarın kimliği saklı tutulur. **Kör hakemlik** uygulaması geçerlidir. Ayrıca, hakemler hakkında da yazarlara bilgi verilmez. Çalışmalar sıraya alınmak koşulu ile yayınlanır.

6. Hakem sürecine dair işleyiş baş editörlerin kontrolünde gerçekleştirilir. Hakem onayından geçse bile, baş editörlerin uygun bulmadığı ya da kabul etmediği bir yayın dergide sürece dahil edilmez. Bu konuda yazar ya da yazarlar dergi ile diğer organlar üzerinde bir yükümlülük oluşturamaz.
7. Baş Editör konuyla ilgili olan diğer editörlerin görüşünü alarak hakem ataması için verilen süre 7 gündür. Değerlendirilmek üzere hakemlere gönderilen makalelere 30 gün içinde hakem tarafından yanıt verilmesi beklenir. Bu sürenin aşılması durumunda editör yeni hakem ataması yaparak eski hakemden isteği geri çeker.
8. Makale kabul kararında verilen "Düzeltilme gerekli" kararından sonra **15 gün** içinde gerekli değişiklikler yazar tarafından yapılmalıdır.
9. Dergide yayınlanmak üzere gönderilen yazıların daha önce **başka bir yerde yayınlanmamış olması veya yayınlanmak üzere gönderilmemiş olması** gerekir. Daha önce **konferanslarda sunulmuş ve özeti yayınlanmış çalışmalar**, bu durum belirtilmek üzere kabul edilebilir. Ayrıca, çalışma **bir kurum tarafından destek görmüşse veya tezden üretilmişse** çalışmanın başlığına verilecek dipnotla bu durumun belirtilmesi gerekir. Yayın için gönderilmiş çalışmalarını herhangi bir nedenle dergiden çekmek isteyenlerin bir yazı ile dergi yönetimine başvurmaları gerekir. Yayın kurulu, gönderilmiş yazılarda makale sahiplerinin bu koşullara uymayı kabul ettiklerini varsayar.
10. Eserlerin tüm sorumluluğu ilgili yazarlarına aittir. Eserler dergimizde belirtilen uluslararası kabul görmüş bilim etik kurallarına uygun olarak hazırlanmalıdır. Gerekli hallerde, Etik Kurul Raporu'nun bir kopyası eklenmelidir.
11. *Homeros'a* sunulan makaleler, başka bir çalışmadan kısmen ya da tamamen kopyalanmamış (plagiarizm) olup olmadıkları "iThenticate" intihal yazılım tarama programı ile kontrol edildikten sonra hakemlere yollanır. Plagiarizm sonucu yüksek çıkan makaleler (**%20 ve üzeri**) için yazardan düzenleme talep edilir. Gerekli düzenlemenin **60 gün** içerisinde yapılmaması durumunda makale reddedilir.
12. Yayınlanan her türlü çalışmanın yayın hakkı dergiye aittir.
13. Dergiye gönderilen yazılara **teelif hakkı ödenmez**.
14. Hiçbir çalışmanın bir başka çalışmadan farklılığı veya üstünlüğü yoktur. Her bir yazar ve çalışma aynı hak ve eşitliğe sahiptir. Her hangi bir ayrıcalık tanınmaz.
15. Dergimizde yayımlanmak üzere gönderilen eserler dergi yazım kurallarına göre hazırlanmalıdır. Yazım kuralları ve ilgili şablon "Yazım Kuralları" başlığı içerisinde yer almaktadır.
16. Değerlendirilmek üzere gönderilen makaleler belirlenen şablona göre hazırlandıktan sonra 25 sayfayı geçmemelidir. Makale özeti 300 kelimeyi aşmamalı ve en az 3 en fazla 7 olmak üzere anahtar kelime yazılmalıdır.

YAZIM KURALLARI

1. Makalelerin, A4 kâğıt boyutunda ve standart Word formatında, kenar boşlukları; üst:2,5 alt: 2,5 sol: 2,5 ve alt: 2,5 cm **tek satır** aralıklı ve **iki yana yaslı** şeklinde yazılması gerekir.
2. Makalelerde sayfa sınırlaması olmamakla birlikte, üst limit olarak **25 sayfanın** aşılmaması beklenmektedir.
3. Yazar bilgilerinin yer almadığı makale dosyası; Türkçe başlık, Türkçe özet, İngilizce başlık, İngilizce özet, özetlerin yanında anahtar kelimeler ve devamında giriş, ana metin, sonuç, kaynakça ve eklerden oluşmalıdır.
4. Üstbilgi, altbilgi ya da sayfa numarası eklenmemelidir.
5. Makaleler, **Türkçe, Azerice, İngilizce ve Rusça** olarak hazırlanabilir.
6. Yazının başına **150 sözcüğü geçmeyen özet** (abstract) eklenmelidir. Yazı dili Türkçe ise, mutlaka İngilizce özet ve İngilizce Başlık eklenmelidir.
7. Özetten sonra makalenin içeriğini belirten **en fazla 5 anahtar kelime** (Türkçe ve İngilizce) belirtilmelidir.
8. Özetler ve anahtar kelimeler Times New Roman 10 Punto, italik, tek satır aralığında ve iki yana yaslı şekilde hazırlanmalıdır.
9. Ana Metin, Times New Roman, 12 Punto, tek satır aralığında, iki yana yaslı şekilde hazırlanmalıdır. Her bir paragraf aralığı (sonra 6 nk) boşluk bırakılmalıdır. Paragrafların ilk satırları 1,25 cm içeriden başlamalıdır.
10. Türkçe ve İngilizce başlıklar, Türkçe ve İngilizce özet bölümlerinin üzerine büyük harfle, ortalanarak, 1,5 satır aralıklı, Times New Roman, 12 punto ve kalın (bold) olarak yazılmalıdır. Makalenin ana başlık ve alt başlıkları ise 2., 2.1., 2.1.1. gibi ondalıklı şekilde, giriş başlığından başlayarak (Kaynakça hariç) numaralandırılmalı ve kalın (bold) yazılmalıdır. Ana başlıklar büyük harfle yazılmalı, alt başlıkların ise yalnızca ilk harfi büyük olmalıdır. Başlıklardan önce ve sonra 6 nk boşluk bırakılmalıdır.
11. **Tüm şekil, tablo ve grafiklere** bir başlık verilmeli ve başlıklar ardışık olarak numaralandırılmalıdır. Başlık tablo, şekil veya grafiğin üstünde sayfaya ortalı Times New Roman, 12 punto, kalın (bold) olarak yer almalıdır. Tablo, şekil veya grafik yazısı no'su ile birlikte verildikten sonra tek nokta konularak tablo, şekil veya grafik ismi yazılmalıdır. Kaynak bildirimleri tablo, şekil veya grafiklerin altında 11 punto olarak verilmelidir.
12. Dipnotlar (açıklama içeren) metin içinde numaralanmalı, ayrı bir sayfada numara sırasına göre "Notlar" başlığı altında Times New Roman 11 punto ile yazılmalı ve metnin arkasına konmalıdır.
13. Makalede matematiksel denklem ve formüller numara verilerek sıralanmalıdır. Numaralandırma satırın en sağında parantez içinde yapılmalıdır.
14. Metin içinde atıfları belirtmek için **Harvard referans tekniği** kullanılmalıdır. Bu tekniğe göre metin içinde geçen atıflar, yazar soyadı ve parantez içinde yer alan yayın yılı ile belirtilir. Konuyla ilgili örnekler aşağıda sırasıyla verilmiştir.

i. Yazar adı cümlenin doğal bir parçası olarak kullanılmışsa yayın yılı parantez içinde;

Gürkaynak (2002) kimyasal çözeltiler üzerinde yapmış olduğu ...

ii. Yazar adı cümlenin doğal bir parçası olarak kullanılmamışsa yazar adı, basım yılı ve sayfa sayısı şeklinde olmalıdır;

En son çalışmalar (Pınar, 2003: 12) uygulamanın ...

iii. İki yazarın bulunması durumunda, her iki yazarın soyadı da kullanılır.

Cinicioglu ve Keleşoğlu (1993) yumuşak dolgular üzerinde ...

iv. İkidenden fazla yazar olması durumunda ilk yazarın soyadını “ve diğ.” ifadesi takip eder.

Öztoprak ve diğ. (1999) tarafından öne sürülen ...

v. Eğer aynı yazarın aynı yılda basılmış birden fazla yayını kullanılmışsa basım yıllarının sonuna alfabetik bir karakter ilave edilir.

Bozbey ve diğ. (2003a) tarafından yapılan çalışmalar bu sonucu ...

vi. Eğer anonim bir kaynak kullanılmışsa “anon” ifadesi kullanılır.

Son zamanlarda konuşulan gerçekler (Anon 1998: 53) ...

vii. Eğer yazarı belirsiz bir gazete yazısı kullanılacaksa gazete adı, basım yılı ve sayfa no;

Bölgede görülen sel baskınları yapısal özellikleri etkilemektedir (Atlas, 1998: 6)

viii. Tez çalışmasında faydalanılan yayınlar yazar soyadlarına göre alfabetik sırayla sıralanır. Yayının basıldığı derginin, kongre kitapçığının, kitabın vb. adı eğik (italik) olarak gösterilir

ix. İnternette alınan kaynaklara atıf yapılırken, yazar adı varsa daha önce belirtildiği şekilde gösterilir. Yazar adı yoksa kaynağı sunan kurumun adı ve tarih kullanımı aşağıdaki şekilde gösterilir.

Pazar hakkında bilgiler yer almaktadır (İMKB, 23.06.2003) veya

Yazarı belli olmayan internet kaynaklarına atıf yapılırken, büyük harflerle URL-sıra numarası, yıl şeklinde yazılmalıdır. Örneğin:

(URL-1, 2003), (URL-1 ve URL-2, 2003

URL-1'e (2003) göre ...

15. **Kaynakça** *Times New Roman*, 12 punto şeklinde yazarların soyadları göz önüne alınarak alfabetik sırayla ve aslı biçimde çalışmanın sonunda bulunmalıdır. Her kaynak arasındaki paragraf aralığı (sonra 6 nk) olmalıdır. Eğer yazarın/ların aynı yıl içerisinde birden fazla çalışmasına atıf yapılmışsa ise bu çalışmaların yayın yılı sonuna (a,b,c,..) gibi semboller verilerek sıralanmalıdır. Makale ve bildirilerde dergi ve sempozyum/Kongre adı, kitap ve tezlerde ise kitap ve tez adı italik olarak yazılmalıdır. Kaynakça aşağıda gösterildiği şekilde düzenlenmelidir.

Kitap referansı için gösterim

Yazarın SOYADI, ADI., (Yayın yılı), *Kitap adı*, Yayınevi, Basım Yeri, ISBN.

MERCER, P.A. and SMITH, G., (1993), *Private Viewdata in the UK*, 2

Dergilerdeki makaleler için gösterim

Yazarın SOYADI, ADI., (Yayın yılı), Makalenin adı, *Derginin Adı*, Cilt no ve (bölüm)

EVANS, W.A., (1994), Approaches to Intelligent Information Retrieval, *Information Processing and Management*, 7 (2), 147-168.

Konferans bildirileri için gösterim

Yazarın SOYADI, ADI., (Yayın yılı), Bildiri Adı, *Konferans Kitapçığının Adı*, Tarih ve Kongre Yeri, Basım Yeri: Yayınevi, sayfa numaraları

SILVER, K., (1991), Electronic Mail: The New Way to Communicate, *9th International Online Information Meeting*, 3-5 December 1990 London, Oxford: Learned Information, 323-330.

Tezler için gösterim

Yazarın SOYADI, ADI., (Yayın yılı), *Tezin Adı*, Yüksek Lisans/Doktora, Enstitü Adı

AGUTTER, A.J., (1995), *The Linguistic Significance of Current British Slang*, Thesis (PhD), Edinburgh University.

Haritalar için gösterim

SOYADI, ADI., (Yayın Yılı), *Başlık*, Ölçek, Basım Yeri: Yayınevi.

MASON, James, (1832), *Map of The Countries Lying Between Spain and India*, 1:8.000.000, London: Ordnance Survey.

Web sayfaları için gösterim

Yazarın SOYADI, ADI., (Yıl), *Başlık [online]*, (Edition), Yayın Yeri, Web adresi:URL

HOLLAND, M., (2002), *Guide to Citing Internet Sources* [online], Poole, Bournemouth University,
http://www.bournemouth.ac.uk/library/using/guide_to_citing_internet_sourc.html [Erişim Tarihi: 4 Kasım 2002].

ETHICAL GUIDELINES

Homeros is committed to meeting and upholding standards of ethical behaviour at all stages of the publication process. It strictly follows the general ethical guidelines provided by the Committee on Publication Ethics (COPE), the Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA) and Cambridge Journals Ethical Standards and Procedures. Depending on these principles and general publication requirements, editors, peer reviewers, and authors must take the following responsibilities in accordance to professional ethic and norms. The proper and ethical process of publishing is dependent on fulfilling these responsibilities

The Responsibilities of Editor(s)

- ❖ The editor in chief and relevant editor(s) should acknowledge receipt of submitted manuscripts to the authors within ten days. The editor in chief and relevant editor(s) have responsibility in order to determine which of the submitted manuscripts could be published.
- ❖ Editors should adopt editorial policies that encourage maximum transparency, complete, impartial and honest reporting
- ❖ The submitted manuscripts will be controlled by the editor and the associate editor(s) in case of the plagiarism possibility. In this stage, the detected plagiarized manuscripts by the The editor in chief and relevant editor(s) will be rejected by the editor and associate editor(s). No way that the plagiarized manuscripts will be taken in the consideration process.
- ❖ The unpublished data and method in the submitted manuscripts should not be exploited/use by anyone in her/his study without the written permission of the author.
- ❖ The submitted manuscripts should be evaluated in accordance to the framework of solely intellectual norms in regardless of social, religious, cultural, economical background.
- ❖ The submitted manuscripts should not be disclosed no one other than the reviewer, the publisher, the editor assistants and the author(s) of such manuscripts by The editor in chief and relevant editor(s).
- ❖ When obtained interest struggle/conflict among the submitted manuscripts and other author(s) and/or institution, such submitted manuscripts should be recuse himself or herself from the review process.
- ❖ The final decision concerning the acceptance or rejection of the submitted manuscripts belongs to the editor in chief. This situation will be decided with reference to the originality and significance of the submitted manuscripts.
- ❖ The editor in chief should not oblige the authors to cite any articles or papers in the journal as the submitted manuscripts of the authors to be able to accept in the journal.

The Responsibilities of Reviewer(s)

- ❖ The reviewers have responsibility to the editor to inform the editor and the associate editors regarding the review process of the submitted manuscript in case the reviewers do not feel enough qualified in order to review the assigned manuscript of if they cannot complete the review process on time.

- ❖ The reviewers should complete her/his task in the respect to principle of secrecy. Reviewers should not share or discuss any data regarding the submitted study with no one except the editors.
- ❖ The reviewer should not disclose and share any data/content and opinions of the submitted manuscripts and should not use personal interest. Furthermore, the reviewers should not use any data of the unpublished paper.
- ❖ The criticism of the reviewers should be based on objective and scientific perspective and also the reviewers should avoid from personal criticism against the author(s). The reviewers are supposed to support her or his opinions by providing clear and tangible proofs.
- ❖ If the reviewers detect any similarities between the assigned manuscript and another published articles in the journal or in an another journal, they are supposed to notify the editor about this situation.
- ❖ The reviewers should not take any part in evaluation process of the submitted manuscripts with author(s) who have competition, cooperation or other kind of relations or links.
- ❖ Reviewers should conduct the work they agree to evaluate on time.

The Responsibilities of the Author(s)

- ❖ The author(s) should not send the same study manuscript to more than a/one journal simultaneously.
- ❖ The authors should gather the data relating the studies in the framework of principle of ethic. The publisher, the editor and the reviewer could demand the raw data from the author(s) which the study is based on.
- ❖ The studies which are sent to the journal should provide details and references/sources in an adequate level. Dishonesty and incorrect statements are unacceptable due to causing unethical principles.
- ❖ The submitted manuscripts should be original and the originality of the study should be ensured by the author(s). If others' papers and/or words are used in the context of the submitted manuscript, the reference should be provided in accordance to appropriate style. Also excerpts should be in an appropriate style in accordance to the writing rules of the journal and scientific ethics. The authorities are supposed to refer to other publications which effect the essence of their submitted studies.
- ❖ The authors are supposed to notify a conflict of interest, financial sources and foundations if any of them are supported their studies.
- ❖ All the person(s) who contributed to the submitted manuscript in the respect of design, interpretation or implementation should be written on the submitted manuscript. All participations contributed in essence, should be listed respectively. Also apart these persons should be added to the part of "Acknowledgement".
- ❖ If the author detects any flaw or error(s) in the context of the submitted manuscript, the author is responsible to urgently notify this situation to the editor or the publisher in behalf of collaboration in order to correct such error(s) or flaw(s).

YAYIN ETİK KURALLARI

Homeros, yayın sürecinin her aşamasında etik davranış standartlarını benimsemeyi ve bunları yerine getirmeyi taahhüt etmektedir. Yayın Etik Komitesi (Committee on Publication Ethics - COPE), Açık Erişim Akademik Yayıncılar Derneği (Open Access Scholarly Publishers Association - OASPA) ve Cambridge Journals Etik Standartları ve Prosedürleri tarafından sağlanan genel etik yönergelerine sıkı bir şekilde bağlıdır. Bu yönergelerde belirtilen ilkelere ve genel yayın şartlarına bağlı olarak, mesleki ve etik standartlara göre editörler, hakemler ve yazarlar aşağıdaki sorumlulukları almalıdır. Yayın sürecinin düzgün ve etiğe uygun şekilde işlemesi bu sorumlulukların yerine getirilmesine bağlıdır.

Editörlerin Görevleri

- ❖ Baş editor ve ilgili editörler, dergiye yayınlanmak üzere gönderilen çalışmaların, 10 gün içinde, değerlendirmeye alınıp alınmadığını yazara bildirmelidir. Editör ve yardımcı/alan editörleri gönderilen çalışmaların hangilerinin yayınlanması gerektiğine karar vermekten sorumludur.
- ❖ Editörler dürüst, tarafsız, şeffaf ve bütünlük arz edici bir editorial politika izlemelidir.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmalar Baş editör veya ilgili editörler tarafından öncelikle intihal ihtimaline karşı kontrol edilmelidir. Bu aşamada intihal ihtimali olan çalışmalar, Baş editor ve ilgili editörler tarafından reddedilir.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmalarda yer alan yayınlanmamış yöntem ve bilgiler, yazarın açık yazılı izni olmaksızın hiçbir kimse tarafından kendi çalışması içinde kullanılmamalıdır.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmalar; yazarların sosyal, kültürel, ekonomik özellikleri ile dini inançları göz önüne alınmaksızın, sadece entelektüel değerleri çerçevesinde değerlendirilmelidir.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmalar, Baş editor ve ilgili editörler tarafından çalışmanın yazar(lar)ı, hakemleri, yardımcı/alan editörleri ve yayıncı dışında hiç kimseye ifşa edilmemelidir.
- ❖ Baş editor ve ilgili editörlerin dergiye gönderilen çalışmaların başka bir yazar ve/veya kurum ile çıkar çatışmasının olduğunu tespit etmesi halinde, çalışma yayın/değerlendirme sürecinden çekilmelidir.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmaların kabulü veya reddi ile ilgili son görüş baş editöre aittir. Editör çalışmanın özgünlüğü ve önemi gibi hususları dikkate alarak kararını vermelidir.
- ❖ Baş editör, dergiye gönderilen çalışmaların kabulü için yazarlara dergideki herhangi bir makaleye veya başka bir çalışmaya atıf yapması konusunda telkinde bulunmamalıdır.

Hakemlerin Görevleri

- ❖ Editör veya yardımcı editörler tarafından kendisine değerlendirme için gönderilen çalışmayı değerlendirme konusunda çalışma ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığını hisseden ya da ivedi bir değerlendirme yapamayacak durumda

olan bir hakem, editörü bu durumdan haberdar ederek değerlendirme görevinden ayrılmalıdır.

- ❖ Hakemler, gizlilik ilkesine riayet ederek değerlendirmesini yapmalıdır. Editörler dışındaki kişilere çalışmalar gösterilmemeli ve başkalarıyla çalışma hakkında tartışma yapılmamalıdır.
- ❖ Hakemler, inceleme sürecinde elde etmiş olduğu ayrıcalıklı bilgi ve fikirleri gizli tutmalı ve kişisel çıkarı için kullanmamalıdır. Ayrıca hakemler, değerlendirmesini yaptığı ve henüz yayınlanmamış çalışmanın verilerinin herhangi bir parçasını kullanmamalıdır.
- ❖ Hakem eleştirileri nesnel olarak yapılmalıdır. Yazara karşı hiçbir kişisel eleştiri yöneltmemelidir. Hakemler, fikirlerini açık biçimde destekleyen argümanlarla ifade etmelidir.
- ❖ Hakemler değerlendirilen çalışmanın daha önce yayınlanmış başka bir çalışma ile arasında esaslı bir benzerlik veya örtüşmeyi tespit etmeleri halinde, durumu editöre iletmelidirler.
- ❖ Hakemler, yazarı ile aralarında rekabet, işbirliği veya başka türlü ilişki veya bağlantılar bulunduğunu tespit ettiği çalışmaları değerlendirmemelidir.
- ❖ Hakemler çalışmaları kendilerine verilen süre içinde, zamanında değerlendirmelidir.

Yazarların Görevleri

- ❖ Yazar(lar), aynı çalışma metnini aynı anda birden fazla dergiye göndermemelidir.
- ❖ Yazarlar çalışmalarına ilişkin verileri etik ilkeler çerçevesinde toplamalıdır. Yayımcı, editör ve hakem, çalışmanın dayanağını oluşturan ham verileri yazar(lar)dan talep edebilir.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmalar, yeterli düzeyde kaynak bilgisi ve ayrıntı içermelidir. Hileli ve bilinçli yanlış ifadeler etik olmayan durumlara yol açacağından kabul edilemez.
- ❖ Yazarlar tarafından dergiye gönderilen çalışmalar özgün olmalı ve çalışmanın özgün olduğu garanti edilmelidir. Eğer gönderilen çalışmalarda başkalarının çalışmalarını ve/veya kelimeleri kullanılıyorsa uygun bir şekilde atıf yapılmalıdır. Ayrıca yapılacak alıntı da bilimsel etik ve dergi yazım kurallarına uygun olmalıdır. Yazarlar gönderdikleri çalışmalarının esasını etkileyen önceki yayınlara atıf yapmak zorundadır.
- ❖ Yazarlar gönderdikleri çalışmaları destekleyen kuruluşları, finansal kaynakları veya çıkar çatışmasını beyan etmekle yükümlüdür.
- ❖ Dergiye gönderilen çalışmanın tasarımına, uygulanmasına veya yorumuna katkı sağlayan her kişi, çalışmada belirtilmelidir. Önemli katkıda bulunan tüm katılımcılar ilk yazarı takiben listelenmelidir. Bunun dışındaki kişiler ise çalışmanın “Teşekkür(Acknowledgement)” kısmına ilave edilmelidir.
- ❖ Yazar, dergide yayınlanmış çalışması içerisinde önemli bir yanlışlık veya kusur tespit ederse, bu durumu acil olarak dergi editörüne veya yayıncıya bildirmek ve mevcut yanlışlığın veya kusurun düzeltilmesi için editörle işbirliği yapmak yükümlülüğündedir.

HOMEROS

E-ISSN: 2667-4688

Volume / Cilt: 3
Issue / Sayı: 1
January/Ocak 2020

CONTENT / İÇİNDEKİLER

Referred Manuscripts / Hakemli Makaleler

xxi

STEFAN ZWEIG'İN DEĞİŞİM RÜZGÂRI ADLI YAPITINDA İYİ OLUŞ VE İNTİHAR: DİVALEKTİK BİR OKUMA

WELL-BEING AND SUICIDE IN STEFAN ZWEIG'S NOVEL WIND OF CHANGE: A
DIALECTICAL READING

Onur Kemal BAZARKAYA & Sibel TUNA..... 1-12

YUSUF U ZÜLEYHÂ MESNEVİSİ'NİN KALIP SÖZ, DEYİM, ATASÖZÜ, İKİLEME BAĞLAMINDA SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

AN EXAMINATION OF THE YUSUF U ZÜLEYHÂ MESNEVIS ON THE PROMISE OF THE
PATTERN IN THE CONTEXT OF THE IDIOM, PROVERB, PATTERN WORD AND
RAITRATIVE

Damla AYDOĞAN & Necmi AKYALÇIN..... 13-20

THE REPRESENTATION OF DASEIN'S AWARENESS OF DEATH IN LOUIS DE BERNIÉRES' NOVEL BIRDS WITHOUT WINGS

*Melis KUTLU * & Tatiana GOLBAN* 21-32

**COMPLEX SYNTACTIC WHOLE AND MEMORY
(ON THE MATERIAL OF THE AZERBAIJANI LANGUAGE)**

Gulxhar Firgat YUSIBOVA 33-40

**OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS ADLI SÖZLÜKTEKİ DEYİMLER VE DEYİM
OLMAYAN SÖZ ÖBEKLERİYLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME (III)**

AN EVALUATION OF IDIOMS AND OTHER WORD GROUPS IN OXFORD DICTIONARY
OF IDIOMS (III)

Damla AYDOĞAN & Necmi AKYALÇIN 41-52

**THE STRUGGLE FOR SELF-AWARENESS AS REFLECTED IN MARK RAVENHILL'S
PLAY SOME EXPLICIT POLAROID**

Sibel KILINC & Tatiana GOLBAN 53-64

STEFAN ZWEIG'İN DEĞİŞİM RÜZGÂRI ADLI YAPITINDA İYİ OLUŞ VE İNTİHAR: DİYALEKTİK BİR OKUMA ¹

WELL-BEING AND SUICIDE IN STEFAN ZWEIG'S NOVEL WIND OF CHANGE: A DIALECTICAL READING

Onur Kemal BAZARKAYA * & Sibel TUNA **

* Doç. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, TÜRKİYE e-mail: okbazarkaya@nku.edu.tr
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6553-4255>

** Uzm, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi,
Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü, TÜRKİYE, e-mail: sibeltuna09@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9389-3159>

Geliş Tarihi: 7 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 27 Ocak 2020
Received: 7 January 2020; Accepted: 27 January 2020

ÖZET

Stefan Zweig'in psikanaliz ile edebiyat psikolojisi arasında bir ayırım yaptığı bilinmektedir. Nitekim romanları ve öyküleri psikoloji araştırmalarında güncel olarak tartışılan fenomenlerin ışığında da okunabilmektedir. Bu çalışmada ele alınan iyi oluş olgusu da bu bağlamda değerlendirilebilir. İyi oluş edebiyatta seçkin ve uygun psikolojik bir fenomen olarak kabul edilir. Özellikle ana karakterlerin ruhsal gelişimlerinin yansıtıldığı modern anlatımlarda, söz konusu fenomenin birçok kez işlenmiş olduğu da söylenebilir. Zweig'in 1930'lu yıllarda kaleme aldığı, fakat tamamlamadığı "Değişim Rüzgârı" adlı romanı buna iyi bir örnek teşkil eder. "Değişim Rüzgârı"nda, Christine Hoflehner adında ana karakterin iyi oluş hali diyalektik olarak gösterilmektedir. Burada kahramanın intihar düşünceleri de önemli rol oynamakta, zira onun iyi oluşu, kendisini mutsuz eden unsurlarla ilintilidir. Christine çok hızlı ve sonrasında değişken bir mutluluk serüveni yaşar; bunun psikolojik yansımaları da bu çalışmada ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Stefan Zweig, Psikoloji, İyi Oluş, İntihar, Diyalektik.

ABSTRACT

It is known that Stefan Zweig distinguishes between psychoanalysis and literary psychology. According to this fact, his works can be read in the light of current psychological debates. The phenomenon of well-being fits into this context. In literature well-being is accepted as a prominent and appropriate psychological phenomenon. It can be pointed out that this phenomenon has been scrutinized many times, especially in modern narratives reflecting the mental development of the main characters. This is exemplified by the novel "Wind of Change", which Zweig wrote in the 1930s, but could not

¹ Bu makale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi tarafından 05-07 Aralık 2019 tarihlerinde düzenlenen III. Uluslararası Farkındalık Konferansı'nda, Stefan Zweig'in "Değişim Rüzgârı" adlı Yapıtında İyi Oluş: Psikolojik bir Yaklaşım başlığıyla sunulan bildirinin genişletilmiş biçimidir.

complete. In “Wind of Change” the well-being of the protagonist, Christine Hoflehner, is shown dialectically. At this point, her suicidal thoughts play an important role, too, because her well-being is deeply related to her happiness. Christine goes through a rapid and later on dynamic quest for happiness, the psychological reflections of which will be comprehensively discussed in this study...

Key words: Stefan Zweig, Psychology, Well-being, Suicide, Dialectic.

“Yanlış yaşamda doğru yaşam olamaz.”
(Adorno, 1994: 42, çev. Bazarkaya ve Tuna)

1. GİRİŞ: EDEBİYAT PSİKOLOJİSİ VS. PSİKANALİZ

Modern edebiyatın ve psikanalizin çok yakın ilişki içerisinde oldukları bilinmektedir. Her ikisi de benliğin, oldukça karmaşık, heterojen ve güçlü ayrışma gösteren toplumlarda, sosyal çevre ve kendi doğasının isteklerine daha da zor entegre olabildiğini varsaymaktadır (Anz, 2018: 75). Stefan Zweig ve Sigmund Freud’un arkadaşlığında modern edebiyat ve psikanaliz arasındaki bağ, özünde (*in nuce*) yansıma bulmuş gibi görünmektedir. Zweig’in, Freud’a ve Freud hakkında yazdığı her şey aslında onun, Freud’un psikanalizinden daha çok kişiliğine hayran kaldığını göstermektedir. Bu nedenle, Zweig’in Freud’un çalışmaları hakkında gerçek – yoksa sadece “ikinci ağızdan” öğrendiği – bilgiye sahip olup olmadığı da tam olarak bilinmemektedir (Cremerius, 2003: 37).

Zweig’in Freud’a karşı belirsiz tutumu, belki de yazarın esasen psikanalizi, edebiyat psikolojisinden ayırmasıyla gerekçelendirilebilir. Zweig, elbette kendisini bu alana ait hissediyordu. 1928’de Rudolf G. Binding’e yazdığı bir mektupta itiraf ettiği gibi: “Figürlerle (*Gestalten*) dolu psikoloji, daha çok tutkum haline geliyor ve ben bunları tarihsel objelerde ve yazınsal imge objelerinde sırasıyla uyguluyorum” (Zweig, 1978: 191, çev. Bazarkaya). Zweig, Rus yazar Fyodor Mihayloviç Dostoyevski’yi psikolojik figür tasarımının en büyük ustası olarak görmekteydi. Bu nedenle, Zweig’in Freud’dan çok, Dostoyevski’yle kendisini özdeşleştirdiği söylenebilir. Dostoyevski, zaten bir bilimci değil, tıpkı kendisi gibi edebiyat psikoloğudur. Dolayısıyla Freud’un, Dostoyevski hakkında daha farklı bir değerlendirme yaparak, onda büyük bir yazardan çok patolojik bir vaka görmesi tesadüf sayılmaz (Anz, 2018: 82-83).

Bu çalışmanın birinci varsayımı, Zweig’in psikanaliz ile edebiyat psikolojisi arasında yaptığı ayrımın, yazılarına sadece psikanalitik olarak değil, genel psikolojik açıdan da yön vermesine olanak sağlamış olmasıdır. Zweig’in metinleri, psikoloji araştırmalarında güncel olarak tartışılan fenomenlerin ışığında da okunabilmektedir. Bireysel ‘iyi oluş’, söz konusu bu fenomenlere dahildir ve öznel, psikolojik ve sosyal iyi oluş hali olarak üçe ayrılabilir.

(1.) *Öznel iyi oluş hali* hayattan alınan mutluluk duygusunu veya hayatla ilgili memnuniyeti tanımlar (Myers ve diğerleri, 2008: 576). Öznel olarak iyi olma ya da olmama, hayattan duyulan memnuniyete, olumlu duygulara, yani moralin olmasına veya bunların hiçbirinin olmamasına bağlıdır (Diener, 1984).

(2.) *Psikolojik iyi oluş hali* hem kişisel büyümeye, hem de kendini gerçekleştirilmeye odaklanmakta ve bir kişinin tam olarak kendisini toplum içerisinde gerçekleştirebilmesini vurgulamaktadır. Bununla birlikte bir nevi kendi potansiyelinin gerçekleştirmesinin ve kendi “gerçek doğasına” ulaşmasının altını çizer. İnsanın psikolojik iyi oluş halinin en üst seviyesine ulaşabilmesi için kendi hayatında özerk biçimde davranabiliyor, çevresel zorlukların üstesinden

gelebiliyor ve kişisel gelişimini gerçekleştirebiliyor olması gerekmektedir. Aynı zamanda insan, diğer insanlarla olumlu ilişkiler sürdürebiliyor, hayatın anlamını anlıyor ve kendisini olduğu gibi kabul ediyorsa da kendisini tamamlamış sayılabilir (Ryff ve Keyes, 1995).

Corey Lee M. Keyes'e (2002) göre (3.) *sosyal iyi oluş hali* beş boyuttan oluşmaktadır: sosyal kabul görme, sosyal tamamlanma, sosyal olarak katkıda bulunma, sosyal örgü ve sosyal uyum. Psikolojik sağlık durumu burada duyguların semptomlarını, psikolojik ve sosyal iyi oluş halini bağdaştıran bir sendrom olarak yer bulabilir. Psikolojik sağlık durumu tamamen iyi olan kişiler, "çiçek gibi açarlar" ("flourish") ve mümkün olan en iyi duruma ulaşırlar. Bu tür kişiler olumlu duygular yaşar, psikolojik ve sosyal anlamda kendilerini gerçekleştirebilirler. Diğer taraftan psikolojik olarak tamamıyla sağlıklı olmayan kişiler "bitkin düşer" ("languish") kendilerini ve hayatlarını "boş" ve "anlamsız" olarak nitelendirirler.

Bu bağlamda, bireyin ruhsal gelişiminin odak noktası olduğu görülür. Özellikle psikolojik ve sosyal iyi oluş halinde bu durumun daha çok yaygın olması, burada büyüme ve çiçek gibi açma metaforuyla daha iyi anlaşılabilir. Bu bakış açısıyla, iyi oluş hali edebiyata uyarlandığında seçkin ve uygun psikolojik bir fenomen olduğu görülür. Dolayısıyla bunun özellikle ana karakterlerin ruhsal gelişimlerinin yansıtıldığı modern anlatımlarda, birçok kez işlenmiş olduğu da söylenebilir.

Zweig'in 1930'lu yıllarda kaleme aldığı, fakat tamamlayamadığı *Değişim Rüzgârı* adlı romanı buna iyi bir örnek teşkil eder. Yapıtın kahramanı, Christine Hoflehner adındaki genç kız, Avusturya'nın küçük bir köyü olan Klein Reifling'in postanesinde çalışmaktadır. Birinci Dünya Savaşı tüm Avrupa'yı etkisi altına alarak, annesiyle birlikte günden güne daha da fakirleşen genç postane memuresinin hayatını daha da zora sokmuştur. Ayrıca Christine, on yıl boyunca her gün aynı şeyleri yaptığı için, yirmi altı yaşında olmasına rağmen yaşama dair hiçbir heyecan duymamaktadır. Bir gün, Christine'nin Amerika'da yaşayan zengin teyzesi Claire (aşlında Klara), Avrupa'ya gezmeye gelir ve kaldığı lüks otele ablası olan Christine'nin annesini davet eder. Yaşlı kadın, çok hasta olduğu için bu davete kendisinin yerine kızının katılmasını uygun bulur. On yıl boyunca hiçbir eğlenceye katılmayan Christine, annesinin ısrarı ile bu daveti kabul eder. Christine, kıyafetlerini onarır, eski hasır bir bavula yerleştirir ve Engadin'deki otele doğru yola çıkar.

Oteldeki yaşam tarzı, Christine'nin hiç alışık olduğu türden değildir. Kahramanın yoksulluğu bu ihtişamlı hayat karşısında bir kez daha yüzüne vurulur. Aynı zamanda iyi oluş serüveninin başladığı da söylenebilir. Genç kız, kısa bir sürede bulunduğu koşullara alışır. Güzel olduğundan ve görünürde üst sınıf bir aileden geldiğinden, oteldeki zengin erkeklerin ilgisini çekerek, her gün yeni bir davet alır. Bir gün, araba ile şehir gezisine, öbür gün eğlence yerlerine davet edilen Christine'nin, artık teyzesi ve eniştesiyle bile sohbet edecek vakti kalmaz; zamanı unuttuğu da denilebilir. Üstelik hasta annesi bile aklına gelmez. Christine'nin özellikle Alman bir mühendisle samimi olması, aynı erkekten hoşlanan bir kızı son derece rahatsız eder. Kız, bu nedenle her fırsatta Christine'nin açığını yakalamaya çalışır ve en nihayetinde asıl kimliğini öğrenir. Otel, kızın yaydığı dedikodularla çalkalanınca Claire, yeğenini köyüne geri göndermeye karar verir.

Christine, oteldeki yaşamdan sonra köy hayatına alışamaz ve bu yüzden de ruhsal bir krize düşer. Bir hafta sonu, bulunduğu sefil ortamdan bir müddet uzaklaşmak adına, Viyana'ya gider ve orada Ferdinand'la tanışır. Kısa bir süre içerisinde Christine, onunla bir birliktelik kurar. Ferdinand, Viyana'da, Christine ise Klein-Reifling'de çalıştıkları için, her bir araya geldiklerinde, aldıkları düşük maaşlar ile ay sonunu bir türlü getiremezler. Hayat onlar için giderek zorlaşır; ne yapsalar, ne kadar çaba gösterecekler de buldukları sefaletten kurtulamazlar. İntihar düşüncesi zihinlerinde giderek anlamlı hale gelir ve iki sevgili yaşamlarına son vermek istediklerini itiraf ederler. Tam intihar edeceklerken son bir kez daha

birlikte olmaya karar verirler. Ferdinand postaneye Christine'yi almaya gelir, paraları kasaya koymaya çalışan Christine'yi izler. Ferdinand'ın aklına, ikisi için son bir umut olarak postaneyi soymak gelir. Bunu Christine'yle paylaştığında artık kaybedecekleri hiçbir şey kalmayan iki sevgili için bu fikir mantıklı gelir ve hemen bir soygun planı yaparlar. Sefil hayatları için belki de bu, son bir yaşama tutunma çabasıdır.

Değişim Rüzgârı'nda, Christine'nin iyi oluş hali diyalektik olarak gösterilmekte ve bu da çalışmanın ikinci varsayımını oluşturmaktadır. Burada kahramanın intihar düşünceleri önemli rol oynamaktadır. Adorno'nun girişte tanıtılan “[y]anlı yaşamda doğru yaşam olamaz” ifadesine göre Christine'nin iyi oluş hali, kendisini mutsuz eden unsurlarla diyalektik olarak birebir ilintilidir. Christine çok hızlı ve sonrasında değişken bir mutluluk serüveni yaşar; bunun psikolojik yansımaları da bu çalışmada ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2. CHRISTINE'NİN DEĞİŞİMİ

Birinci Dünya Savaşı başladığında Christine henüz bir çocuktur. Dayısı ve abisi cepheye çağırılır; o günden sonra ailesi korku ve kaygı içerisinde yaşamaya başlar. Maddi sıkıntıların giderek artmasıyla ailesi günden güne yoksullaşır. Gülmek veya gülümsemek bu durumda, ailesinin gözünde görgüsüz, gitgide ayıplanan bir hal alır. Christine de böylelikle artık gül(e)mez olur.

Christine ne zaman iyi niyetle birşeyler söylese, bütün gözler hemen ona çevrilir ve yüzüne sert sert bakıyorlar. Anlattığı şeyin ne kadar kötü, ne kadar çocuksu davrandığını duymaktan yatağında, yorganının altında bile utanıyor. Giderek karamsarlaşıyor. Gülmek son buluyor odaların içinde ve hafifliyor uykusu duvarların arasında. (Zweig, 1999: 26)

Sigmund Freud, temel eserlerinden birisi olan *Espriler ve Bilinçdışı ile İlişkileri* (1905) adlı kitabında mizahı, ruhun olumsuz duygulanıma karşı oldukça önemli bir savunma mekanizması olarak betimler. Freud'e göre mizah tehditkâr olumsuzluğun doğmasını sağlayacak olan enerjiyi alır ve bu enerjiyi hazza çevirir (Freud, 2018: 283). Bu durumda gülme eylemi sırasında açığa çıkan enerji kaynağını bastırılmış içgüdülerden almaktadır (bu noktada Freud özellikle cinsel dürtüleri vurgular). Bu tür içgüdüler çocukluktan yetişkinliğe doğru olan gelişim sürecinde, eğitim ve terbiye kuralları çerçevesinde hali hazırdaki kültürel olgulara uyum sağlamak doğrultusunda süre gelen bir şekilde bastırıldıklarından, onların gülme eylemi sırasında anlık ortaya çıkışları, sorumluluğun yükünün henüz hafif olduğu çocukluk dönemine geri dönüş anlamına gelmektedir. Freud bu görüşü şu şekilde özetler:

Esprilerdeki haz bize ketvurmaya yönelik harcamanın tasarrufundan, gülünçteki haz düşünmeye (yüke) yönelik harcamanın tasarrufundan ve mizahdaki haz da duygulara yönelik harcamanın tasarrufundan doğuyor gibi geliyor. Zihinsel işleyişimizin her üç türünde de haz, bir ekonomiden doğmaktadır. Her üçü de zihinsel etkinlikten, o etkinliğin gelişimi boyunca gerçekten yitirilmiş olan bir hazı yeniden elde etmenin yöntemlerini temsil etmede birleşmektedirler. Bu araçlarla ulaşmaya çabaladığımız keyif, genelde, ruhsal işleyişimizi küçük bir enerji harcamasıyla yürüttüğümüz bir yaşam döneminin ruh halinden – gülünçten habersiz olduğumuz, espri yeteneğimizin olmadığı ve yaşamımızda kendimizi mutlu hissetmek için mizaha gereksinme duymadığımız çocukluğumuzun ruh halinden – başka bir şey değildir. (Freud, 2003: 265)

Freud gülmeyi, neşeden ziyade ruh sağlığının bir yansıması olarak değerlendirir ve bununla beraber bireyin içinde bulunduğu kültürel koşullara bağlar. Benzer bir şekilde, Eckart Schörle de gülmeyi tanımlamaktadır. Schörle, gülmenin mevcut sosyal kültürle ilintili, bu

sebeple değişken ve tarihsel olduğunu varsaymaktadır. Söz konusu özellikleriye gülmeye tanınan toplumsal kabule ve özgürlüğe bağlamaktadır.

Gülme eyleminin değişkenliği ve tarihselliği, onun acilen toplumsal tartışmaya ihtiyaç duymasına dayanak oluşturur (Schörle, 2007: 15, çev. Bazarkaya ve Tuna).

Gülmek (veya gülmemek) hem Freud'a, hem de Schörle'ye göre bireyin mensup olduğu toplumun veya ortamın belli koşullarını yansıtmaktadır. Christine'nin çocuk yaşlardan itibaren neşesini ve gülmesini yitirmesine, aile fertlerinin mutsuzluğuna sebep olan en önemli etken savaştır. Freud'tan hareketle açıklanacak olursa, kahraman içgüdülerini bastırmak zorunda kaldığı için, sıkıntılarını da ruhunun sindiremeyeceği veya savunamayacağı derecede biriktirir. Otelde sorunları – en azından görünürde – ortadan kaybolduğunda, genç kız yeniden kahkahalar atmaya başlar.

Elleri sürekli birilerine dokunmak ya da bir şeyleri tutmak istiyor, yüksek sesle gülüp kahkahalar atmamak ya da haykırmamak için kollarını geriyor ve boşluğa doğru açılmak zorunda kalıyor. İçinde yanmakta olan gençlik ateşinin verdiği heyecan öyle büyük ve öyle güçlü ki kim ona yaklaşırsa, kendisini hemen bir çöşku, bir sevinç kasırgasının içinde buluyor. Nerede otursa, kimlerle birlikte olsa, kahkahalar atıyor ve çevresine neşe saçıyor; sürekli gülüyor ve güldürüyor [...]. (Zweig, 1999: 92)

Kahramanın yine gülebilmesiyle birlikte, başka bir fenomen de iyi oluşuna işaret eder: Christine, kendine dair yeni bir görüş kazanır. Otele ilk geldiğinde kendini orada kalan zengin, zarif misafirlerin karşısında oldukça yetersiz hissedip, başkalarının da onu yetersiz bulduğunu zanneder.

Elindeki lanet olası hasır bavul giderek daha da ağırlık vermeye başlıyor. Gözleri boş bir bank arıyor onu koymak için, ama boşuna. Çevresine bakıp boş bir bank ararken – belki bir kuruntu ya da aşırı bir heyecan – salondaki maroken koltuklarda oturan birkaç konuğun kendisine alaycı alaycı baktıklarını, birbirilerinin kulaklarına birşeyler söylediklerini fark ediyor; birkaç dakika bekliyor ve daha sonra elindeki iğrenç ağırlığı yere bırakıyor [...]. (Zweig, 1999: 42).

Utancından resmen paniğe kapılmış Christine, teyzesinin koluna girip onu odasına götürmesini bir kurtuluş olarak algılar. Odada yalnızken şaşkın şaşkın etrafa göz gezdirir. Hayran olduğu bu görkemli karşısında kendini büyük bir dolap aynasında görünce ürker.

[F]arkında olmadan odadaki o görkemli gömme dolabı açmıştı; iç kapaktaki boy aynasından, oyuncak kutusundan aniden fırlayan kırmızı dilli bir şeytan gibi doğal büyüklükte bir resim çıkıyor karşısına. Christine korkudan tir tir titriyor, çünkü aynada gördüğü o sevimsiz yaratık bizzat kendisiydi, korkunç ama gerçek, zevkle döşenmiş bu görkemli odaya ait olmayan, oraya yakışmayan tek nesne varsa o da kendisiydi. Sarı renkli kırçullu taşralı pardösüsünü ve başındaki yana eğik hasır şapkasını birden karşısında görünce, yediği darbenin etkisini dizlerine varıncaya kadar hissediyor. Ayna ona 'Seni huzur seni, defol oradan! Odayı kirlletme! Ait olduğun yere geri dön!' bağıryormuş gibi geliyor. 'Böyle bir odada oturmaya, böyle bir dünyada yaşamaya hakkım yok benim,' diye düşünüyor. 'Tanrım, teyzem için ne kadar da utanç verici bir durum [...]' (Zweig, 1999: 44).

Kısa bir zaman sonra teyzesi, Christine'ye şık bir elbise giydirip, onu kuaföre götürür. Değişen dış görünüşü ile birlikte Christine daha özgüvenli bir tavır sergilemeye başlar. Üstelik akşam yemeğinden sonra Christine, önce eniştesiyle, sonra kendisine kur yapan genç bir Alman mühendis ile dans eder. Uzun süre sonra ilk defa gülmesi, şarabın bol aktığı o gece gerçekleşir. Christine, odasına geri döndükten sonra yine dolap aynasına bakar, bu defa ise aynada gördüğü kişiyi merakla, narsisist bir hazla gözlemler ve kendini daha önce çirkin bulduğu zamanın aksine, aslında ne kadar güzel olduğunun farkına varır.

[D]aha sonra, ışığı söndürmek için parmağını elektrik düğmesine dokundurmadan önce kendisini mutlu kılan cama bir kez daha bakıyor, ona son bir veda bakışı daha gönderiyor. Aynadakinin gözlerindeki parıltıya bir kez daha bakmalı, dudaklarındaki sıcak mutluluğu bir kez daha görmeliydi! 'Mükemmel, mükemmel', diye gülümsüyor ayna ona. Sevinçle odadan fırlıyor ve koridordan geçerek teyzesinin odasına koşuyor; bedenini sıkıca saran yumuşak elbise, hızlı hareket etmesine yardımcı oluyor. Bir dalga tarafından sürükleniyormuş, bir rüzgâr kendisini önüne katmış da götürüyormuş gibi hissediyor; çocukluk günlerinden beri hiç böyle hafif, uçmaya hazır hissetmişti kendisini: Değişim rüzgârı bir insanın içinde esmeye başladı. (Zweig, 1999: 61)

Christine'nin iyi oluşu, yeniden gülebilmesinin ve kendini güzel bulmasının yanısıra, çevresiyle ve kendisi ile bir uyuma girmesinden anlaşılmaktadır. Kahraman, otelin personeli ve misafirleriyle arkadaş olur, selam vermeden kimsenin yanından geçmez ve gördüğü her çocuğu kucığına alıp sever:

Bir köpek görse sevip okşamadan geçemiyor, gördüğü her çocuğu kucığına alıp yanaklarını okşuyor, karşılaştığı her hizmetçi kızın ve garsonun gönüllerini okşayacak sözcükleri hep hazır. Ne zaman birisinin suratını asmış, üzgün görse, hemen yaklaşıyor ve onunla ilgileniyor [...]. (Zweig, 1999: 93)

İnsanlardan öte Christine, nesnelere de uyum içerisinde bulunur. Gördüğü her şeyden etkilenir, etkilendiği her şeyi ellemek ister: "Gördüğü her elbiseye, her yüzüğe ve her sigara tabakasına hayran kalıyor, onları eline alıp kendinden geçercesine seyrediyor" (Zweig, 1999: 93). Christine'nin duyuları, çocukluğundan belki ilk kez canlandığı için adeta yeniden hayatın tadına varır. Bununla beraber, hareket etmekten veya – başka bir ifade ile – vücudunu hissetmekten de zevk almaya başlar. Bir sabah, güneşin doğuşuyla birlikte, dağlara tırmanır ve çiçek toplar. Henüz kahvaltılı sofrasında oturan eniştesine ve teyzesine eşlik ettiği zaman ise iştahı açılır.

Tereyağı, bal ve marmelat kâseleri birer birer boşalıyor, ihtiyar adam hafif hafif gülümseyen garsona gözüyle işaret ederek, ekmek sepetini o lezzetli beyaz çöreklerle yeniden doldurmasını söylüyor. Fakat Christine duygu sarhoşluğu içinde eniştesinin ve teyzesinin kendisinin iştahla yemek yemesine bakıp kıs kıs güldüklerini fark etmiyor, yalnızca buz kesilmiş yanaklarının tatlı tatlı yandığını duyumsuyor [...]. (Zweig, 1999: 82)

Erotizm de Christine'nin yeni rastladığı yaşam sevincinin bir parçasıdır. Christine, bu yönde de değişim göstermektedir. Geçmişte, erkekler diğer kızların aksine Christine'nin dikkatini çekmezdi, hatta çoğu zaman onların yaptığı hareketleri iğrenç bulurdu. Meyhaneden çıkan bir sarhoş, dudaklarını şapırdatarak kendisine yaklaştığında ya da bir iş arkadaşı yapay hareketlerle gönlünü kazanmaya çalıştığında çok rahatsız olur ve bir hayvandan iğrendiği gibi iğrenirdi (Zweig, 1999: 97). Oteldeki erkeklerin görünümü ise kahramanın hoşuna gitmektedir. Kıyafetleri ve tavırları son derece özenli olan bu erkekler, onda daha önce hissetmediği kadını duyuları uyandırmaktadır.

Arabadan iniyor, şaşkın ve mahçup bir hali var, buruşmuş elbisesini ve okşanıp öpülmeyle dağılan saçlarını çabucak düzeltiyor. Acaba yüzüne bakıp farkedene olur mu, hayır hayır, yarı karanlık ve tıklım tıklım dolu barda kendisine öyle anlamlı anlamlı bakan yok, kibar bir biçimde karşılanıyor ve oturması için bir masa gösteriliyor. Christine yeni bir şey daha öğreniyor, bir kadının yaşamının ne kadar anlaşılmasız, ne kadar gizemli olduğunu, en tutkulu duyguların bile toplumsal normların arkasında ustaca nasıl gizlenebildiğini fark ediyor. Öpücükleriyle derisini ıslatan ve morartan adamın karşısında hiçbir şey olmamış gibi dimdik, sakin ve kendinden emin bir şekilde oturabileceğini ve rahat rahat sohbet edebileceğini aklından bile geçiremezdi [...]. (Zweig, 1999: 113)

Karşı cinse, daha doğrusu Alman mühendise karşı duyduğu ilginin, daha sonra yaşanan skandalın temelini oluşturduğu söylenebilir. Oteldeki çoğu erkek, özellikle de genç mühendis, Christine ile ilgilenmekte, fakat bu durum, belirtildiği üzere, başka bir kızın son derece rahatsız etmektedir. Alman mühendisin sürekli Christine ile ilgilenmesini kıskanır. Christine'nin lüks araba markalarını sıralayamaması ya da pahalı markaların isimlerini bilmiyor olmasından şüphelenir. Onun asıl kimliğini öğrenir, bu bilgiyi oteldeki herkes ile paylaşır ve bütün otel bu büyük dedikodu ile çalkalanır. Kahramanın iyi olma serüveni de bu noktada son bulur.

3. İNTİHAR MOTİFİ

Christine'nin yaşamış olduğu metamorfozun geri dönüşü olmayacaktır; yapıta ismini veren değişim rüzgârı tek yönlü esmektedir. İyi oluşun tadına varmış ve özgür birey hale gelmiş kahraman, önceki hayatının koşullarına zerre kadar adapte olamamaktadır. Christine'nin, hayattan nefret ettiği, iş yerinde önüne geleni terslemesinin yanısıra, mesai bitiminden sonra zamanını değerlendirememesinden de anlaşılmaktadır. Genç kız, evde perdeleri kapatıp baygın baygın yatar; zamanı boş geçirir.

Christine, çaresizliği için intiharı tek kurtuluş olarak görmektedir. Bu durum, Ferdinand'a itirafıyla açıkça anlaşılır:

“Evet ben de seninle...”

Bu sözcükler Christine'nin ağzından öylesine rahat ve öylesine kararlı çıkıyor ki sanki ölmeye değil de bir yere gitmeye gidecek. “Yalnız başıma yapmam bunu, cesaretim yok, biliyorum... Bu işi nasıl yapabilirim, diye henüz düşünmedim daha, yoksa belki de çoktan yapmış olurum.”

“Demek sen de ...” Mutluluktan Ferdinand'ın gözleri parlıyor [...]. (Zweig, 1999: 240)

Émile Durkheim'in görüşleri doğrultusunda, Christine'nin intihar isteği de toplumsal sebeplerden kaynaklanmaktadır. Savaşın olumsuz etkisi Christine'nin peşini bir türlü bırakmamaktadır. Çocukluğundaki neşeyi ve ardından genç kızlık hayallerini de yitiren Christine için savaş, geriye çok da fazla bir şey bırakmamıştır. Savaşla gelen yoksulluk adeta insanların yaşama isteklerini de köreltmıştır. Bu bağlamda, Christine'nin en son gerçekten intihar etmediği pek bir önem taşımamaktadır, zira Durkheim da intiharla ölümü birbirinden ayırır. Durkheim'a göre “bütün ölüm olayları, ölen kişinin kendi ölümünün nedeni olmadığını ya da bilmeden kendi ölümüne neden olduğu bütün öbür olaylardan kesin bir biçimde ayrılır [...]” (Durkheim, 2002: 25).

İntiharın tanımını ise Durkheim şu şekilde yapar: “Ölen kişi tarafından ölümle sonuçlanacağı bilinerek yapılan olumlu ya da olumsuz bir edimin doğrudan ya da dolaylı sonucu olan her ölüm olayına intihar denir” (Durkheim, 2002: 25). Ayrıca Durkheim'in bu konu

ile ilgili önemli bir tespitiyle, ancak bireyselliğin içinde anlaşılabilceği düşünölen intihar, Durkheim'da toplumsal etkenlere bağılı olarak ortaya çıkar. Ölüm, intihar eden kişinin eylemlerinin bir sonucu olarak tanımlanabilir, oysaki hayatta kalma adına tedbirlerin alınmaması da yine bu kapsama girmektedir. Keskin bir ifade ile söylemek gerekirse, intihar, bireyin toplum tarafından itildiğı ruhsal bir vaziyettir.

Christine'nin, Ferdinand'a kendini öldürmeyi düşündüğünü itiraf etmesinden önce, *Değişim Rüzgârı*'nda birçok yerde intiharı çağrıştıran unsurlara rastlanmaktadır. Gerçekten, metinde intihar motifi oldukça yaygındır. Örneğın, Christine işten gelir gelmez kendisini odasına kilitlemektedir ve yaşama dair hiçbir umudunun kalmadığı, etrafını kuşatan büyük bir hiçliğin içinde, adeta bir ölü gibi yatmaktadır. Odasında dikkatini çeken tek şey, tabuta benzettiğı tavadır: "Geceleri gözüne uyku girmiyor, bir tabutu andıran dikdörtgen biçimli tavanarası odasındaki sessizlik sınırlarını bozuyor; buz gibi yatağın içinde bedeni ateş gibi yanıyor. Artık daha fazla dayanamıyor" (Zweig, 1999: 167). Dolayısıyla Durkheim'ın yukarıda bahsettiğı düşünceleri üzere, Christine kendi canına kıysa da kıymasa da, teyzesi tarafından dışlanmasından itibaren, aslında intihar duygusunu yaşamaktadır. Bu durumda, intiharın olanağına sahip olmak belki de Christine'yi hayatta tutan tek tesellidir. Thomas Macho söz konusu paradoksa, Almanca'daki *sich das Leben nehmen* ("hayatına kıymak") tabirinin üzerinden yaklaşıyor:

Almancada alışıl gelmiş olan "canını almak" (sich das Leben nehmen) ifadesinin çok sayıda dile doğru bir şekilde çevrilemiyor oluşu bana oldukça haklı geliyor. Burada zorluğa neden olan etken sadece eylemde bulunan öznelerin çoğullanması değil – birisi alan diğeri ise kendinden alınan –, aynı zamanda sahiplenmek, almak anlamına da çekilebilen "bir şey almak" (sich etwas nehmen) fiilinin çok anlamlı oluşundadır: Ben bir şey ediniyorum ya da mülkiyetini elde ediyorum. O yaşamı yok etme yolu ile kendi yaşamıma döndürüyorum. Canını almak: "edinmek" ve "almak" kelimelerinin çok anlamlılığı göz ardı edilmeden, ilgili özneye geri dönüşlülüğü sağlayan "kendi" kelimesine de ihtiyaç duyulmamaktadır. (Macho, 2017: 12-13, çev. Bazarkaya ve Tuna)

Macho intiharın, hayattan bir çıkış veya kurtuluş olmasından ziyade, yapıcı veya yaratıcı bir boyut taşıdığını vurgulamaktadır. Bu varsayımdan hareketle intihar, *Değişim Rüzgârı* adlı yapıttaki hep ailesine, devlete karşı sorumluluklarıyla yaşamış ve böylelikle kişiliğini yitirmiş ana karakter için, bir birey olarak yapabileceği, hayatını *kendi* hayatına dönüştürebileceği tek eylem olarak değerlendirilebilir.

İntiharın öznellekle, bireysellekle oldukça ilintili olması yazarların, intihara ilgi duymasının sebeplerinden biri olarak görülebilir. Edebiyatta, intihar teması Antik Mısır'dan, yani M.Ö. 4 binden beri, mevcuttur (Anonymus, 1923; Aigner, 2000). Canına kıymaya dair düşünceler insanlığa dâhil olduğu gibi; intihar, edebiyat tarihinde bir gelenek oluşturmuştur. *Romeo ve Juliet*, *Genç Werther'in Acıları*, *Anna Karenina*, *Venedik'te Ölüm*, *Tutunamayanlar* – dünya edebiyatı intihar teması olmadan düşünülemez. Bu bağlamda çifte intihar, yani iki kişinin aynı anda intihar etmesi, özel bir rol oynamaktadır. Richard Wagner, *Tristan ve Isolde* (1865) adlı operasının sonunda kadın kahramanına *Liebestod* ("Aşk Ölümü") başlıklı bir arya söylediğinde, çifte intihar çoktan romantik bir motif olarak bilinmektedir. Söz konusu motifin romantik olması ise intiharın yapıcı, yaratıcı bir boyut barındırmasıyla ilgilidir.

Bir köyde yaşayan Christine'yle, Viyana'da oturan Ferdinand'ın, haftasonları buluştuklarında sevişebilecek bir yerleri bile yoktur. Christine'nin evinde bir erkeğin kalması dedikodulara neden olabileceğinden ve Ferdinand kiralık odasına kadın misafir getiremediğinden iki sevgili birbirini ziyaret edemezler. Bir otel odasını ayırmaya ise paraları

yetmez. Bu sıkıntılı durumda, Ferdinand işini de kaybeder. Artık toplumsal ve maddi koşullarla boğuşmaktan yorulmuştur ve geleceğe dair hiçbir umudu kalmamıştır. Ayrıca kişiliğini -en az Christine kadar- bahsi geçen koşullara kurban etmiş olan Ferdinand da yaşamına daha fazla tahammül edemez:

“Evet, tek mantıklı çözüm bu [intihar], bıktım bu yaşamdan. Yeniden başlayacak gücüm kalmadı, fakat her şeye bir son vermek için yeterince cesaretim var. Arkadaşlarımdan dördü daha önce bu işi yaptılar ve ben onların yüzlerini gördüm, gözleri pırıl pırıl parlıyordu, nasıl da mutluydular, iyimser bir yüz ifadeleri vardı. Zor bir şey değil. Böyle yaşamaktan çok daha kolay!” (Zweig, 1999: 239)

Belirtildiği gibi Christine de ölümü tek çare olarak görmektedir. İntihar etme düşüncesini paylaştığında sevgilisinin de aynı istekte olduğunu öğrenir ve birlikte intihar etmeye karar verirler: “‘Evet,’ diyor Christine sakın bir yüz ifadesiyle, ‘sen ne zaman istersen, ama birlikte yapalım. [...] Haklısın, kendi kendimize işkence etmektense, bu işe bir an önce son vermek daha iyi!’” (Zweig, 1999: 240) En son iki sevgili, intihar etmek yerine, Christine'nin çalıştığı posthaneden para çalıp kaçmayı planlarlar. Söz konusu tercih ise intiharla önemli bir noktada örtüşmektedir: Christine'yle Ferdinand kendi hayatlarına hâkim olmak, nesneden özneye dönüşmek isterler. Bunu daha önce – sadece bir an bile olsa – intiharla; şimdi ise para ile sağlamayı düşünürler. Ferdinand Christine'yi, Avusturya'yı Fransa'ya gitmek için terk etmeye ikna eder. İki genç, Paris'te bireysel isteklerine kavuşabilecekleri yeni bir hayatın hayallerini kurarlar.

Stefan Zweig'in birçok eserinde, intihar motifi yer almakta veya ana karakterin kendini öldürdüğü görülmektedir. Örneğin, *Ormanın Üzerindeki Yıldız* (1904) adlı eserinde, hiçbir şeyden haberi olmayan tutkuyla sevdiği kontes Ostrowska, kendisi için ulaşılmaz olduğundan, garson François kendini trenin altına atar. *Mürebbiye* (1911) başlıklı uzun öyküsünde, mürebbiye ailenin yeğeninden hamile kalıp işinden de olunca intihar eder. *Bir Kadının Yirmi Dört Saati* (1927) başlıklı uzun öyküsündeki Mrs. C. kocasının ölümünden sonra yaşamından bezir, sevgisi sayesinde kumar tutkusundan vazgeçirmek istediği genç kumarbaz kendini Monte Carlo'da vurur. Ayrıca Alman Edebiyatının en önde gelen isimlerden biri olan Heinrich von Kleist'in intiharını Zweig, *Kendileri İle Savaşanlar* (1925) adlı biyografik denemesinde coşkulu sözler ve içten duygularla olağanüstü özgürce bir eylem olarak değerlendirir. Bunun dışında, *Merhamet*'te (1939) felçli kız, teğmenin kendisini sevmediğini öğrenince kendini kuleden aşağı atar (Müller, 2000: 109).

Bilindiği üzere, Nasyonel Sosyalist Almanya'dan kaçmak zorunda kalmış olan Zweig'in kendisi de 1942 yılında, Rio de Janeiro'da hayatına son vermiştir. Sürgündeki hayata alışamadığı gibi memleketine de hasrettir. Memleketi ise – otobiyografisinin başlığından anlaşıldığı üzere – “Dünün Dünyası”ydı (Zweig, 2000) ve en geç 1933 yılında – Adolf Hitler iktidara geçince – yok olur. Yaşadığı zamanda kendine ait bir yer göremediği için mücadeleye devam etmemeye karar verir. Veda mektubunda ise halinden oldukça hoşnut, adeta kendine gelmiş bir yazar, okurun karşısına çıkmaktadır. Mektubuna, hayata veda etmeden önce yaşadığı yer olan Brezilya'ya duyduğu minnettarlığın bir ifadesi olarak, “Declaração” (Bildiri) kelimesi, yani Portekizce bir sözcük ile başlar.

Declaração

Özgür iradem ve açık bilincimle yaşama veda etmeden önce, son bir görevi mutlaka yerine getirmek istiyorum. Bana ve çalışmalarına oldukça iyi ve konuksever bir dinlenme ortamı sunan bu harika ülke Brezilya'ya içten teşekkürler. Her geçen gün bu ülkeyi sevmeyi daha çok öğrendim, dilini

konuştuğum ülkenin dünyası çöktükten, manevi yurdum Avrupa kendini yok ettikten sonra, yaşamımı yeniden başka bir yerde kuramazdım.

Ama altmış yaşından sonra, yeni bir hayata başlamak için, özel güçlere gereksinim duyuluyor. Bendeki güçlerse yıllardır yersiz yurtsuz dolaşmaktan dolayı tükendi. Tam zamanında ve elim ayağım tutarken, zihinsel faaliyetleri, her zaman yeryüzünün en hissedilir sevinci, kişisel özgürlüğü ve en değerli serveti olarak gören bir yaşama son vermeyi, daha doğru buluyorum.

Bütün dostlara selam gönderiyorum! Uzun bir geceden sonra, yeni bir günün doğduğunu görecekler! Fazlasıyla sabırsız olan ben, onlardan önce gidiyorum. (Müller, 2000: 107)

Zweig'in veda mektubunun, bilinen intihar mektuplarından çok farklı olduğu dikkati çekmektedir. Gerçekleştirmek istediği eylemi, hayranı olduğu Kleist'in intiharını övgü dolu sözlerle ifade ettiği gibi (*Kendileriyle Savaşanlar*, 1925) kendi ölümü içinde aynı olumlu ifadeleri kullandığı görülmektedir. Belli ki, epeydir katlandığı – yani hâkim olmadığı – hayatı, kendi tercihiyle terk etmek Zweig'ı mutlu ediyordu. Üstelik yalnız da değildir: Eşiyle beraber intihar etmeye karar verirler, tıpkı Christine'yle Ferdinand gibi. Söz konusu durum, göz önünde bulundurulduğunda yazarın, *Değişim Rüzgârı*'nda kendi intiharını tasarladığı söylenilebilir.

SONUÇ

Bu çalışmada, Zweig'in *Değişim Rüzgârı* adlı yapıtı öznel iyi oluş ışığında okunmuştur. Metne bu şekilde yaklaşıldığında ana karakter, Christine'in, tatilini geçirdiği otelde adeta bir iyi oluş serüveni yaşadığı, mutluluğunun kısa bir süre sonra ise intihar düşünceleri ile diyalektik bir hal aldığı görülmektedir.

Söz konusu serüven ayrıntılı olarak ele alındığında, üç farklı etmeden oluştuğu anlaşılmaktadır: (1.) Christine'nin uzun bir süre sonra yine gül(ebil)mesinden, (2.) kendine dair yeni bir görüş kazanmasından ve (3.) çevresiyle ve kendisiyle bir uyuma girmesinden.

Christine'nin mutluluğu intihar düşünceleriyle diyalektik bir hal almaktadır. Durkheim'a göre ölüm, intihar eden kişinin eylemlerinin bir sonucu olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle intihar, bireyin toplumsal koşullardan kaynaklanan ruhsal bir vaziyetidir. *Değişim Rüzgârı*'nda intihar motifi oldukça belirgindir. Durkheim'ın bahsi geçen düşünceleri üzere, Christine sonuçta canına kıysa da, kıymasa da, teyzesi tarafından dışlandığından beri, intihar duygusu içinde yaşamaktadır. Bu durumda, intihar etme imkânı Christine'yi hayatta tutan tek tesellidir. Macho söz konusu paradoksa, Almanca'daki *sich das Leben nehmen* ("hayatına kıymak") tabirinin üzerinden yaklaşp intiharın, hayattan bir çıkış veya kurtuluş olmasından ziyade yapıcı veya yaratıcı bir boyut taşıdığını vurguluyor. Bu varsayımdan hareketle intihar, *Değişim Rüzgârı* adlı yapıttaki hep ailesine, devlete karşı sorumluluklarıyla yaşamış ve böylelikle kişiliğini yitirmiş ana karakter için bir birey olarak yapabileceği, hayatını *kendi* hayatına dönüştürebileceği tek eylem olarak değerlendirilebilir.

İntihar düşüncesi, karakteri düzen ve ortamın olumsuz koşullarından kurtaracağı için kaçış değil, iyi oluş simgesi haline dönüşür. Biyografik okuma yapıldığında Zweig'in da ölüme mutlu bir yolculuğun başlangıcı olarak baktığı görülür. Romanın kadın ve erkek karakterleri ölümle ilgili aynı düşünceyi paylaşırlar. İntiharı düşünmek, postaneden para çalmak, Paris'e kaçmak bir kez yaşanılan ve "farkına varılan" iyi oluş ve kendini bütünleme isteğine geri dönüşün ifadeleridir. Bir kez yaşanılan birey olmayı hissetme, gülebilmeye, kendini beğenme, kendinle ve çevreyle uzlaşma gibi durumlar gerçekleşmiştir. Bu sebeple iyi oluş koşullarını sağlayan kişi tarafından yok sayılma, savaşın yaşattığı buhranlar, sistem tarafından koşullandırılmış çalışma şartlarına geri dönmek bir kez mutlu anı yaşamış karakter için – diyalektik bir şekilde – acı kaynağıdır ve ölmeyi isteme sebebidir. Karakterler için, mutluluğu

öğrenme durumu, mutsuz anlardan kaçmak için çareler üretmeyi zorunlu kılar. İntiharı düşlemek, hırsızlık yaparak istenilen hayata ya da Paris'in vaat ettiği özgürlüklere kavuşmak düşüncede de olsa Christine ve Ferdinand'ın iyi oluş zamanlarıdır. İyi oluş, karakterin nasıl bir yaşam isteyip istemediğinin farkına varmasıyla gerçekleşir.

KAYNAKÇA

- ADORNO, T. W. (1994), *Minima Moralia* Suhrkamp, Frankfurt a.M.
- AIGNER, H. (2000), *Der Selbstmord im Mythos: Die Griechen und der Selbstmord von Homer bis Sokrates*, Institut Alte Geschichte und Altertumskunde der Karl-Franzens-Universität, Graz.
- ANONYMUS (1923), Der Streit des Lebensmüden mit seiner Seele, Erman, Adolf (Ed.), *Die Literatur der Ägypter. Gedichte, Erzählungen und Lehrbücher aus dem 3. und 2. Jahrtausend v. Chr.*, Hinrich, Leipzig, 122-130.
- ANZ, T. (2018), Psychologie und Psychoanalyse, Larcati, A. ve diğerleri (Ed.), *Stefan-Zweig-Handbuch*, Walter de Gruyter, Berlin/Boston, 73-85.
- CREMERIUS, J. (2003), Stefan Zweigs Beziehung zu Sigmund Freud, Cremerius, J. (Ed.), *Freud und die Dichter*, Psychosozial, Gießen, 23-60.
- DIENER, E. (1984), Subjective Well-Being, *Psychological Bulletin*, 95, 542-575.
- DURKHEIM, É. (2002), *İntihar*, çev: Prof. Dr. Özer Ozankaya, Can Yayınları, İstanbul.
- FREUD, S. (2003), *Espriler ve Bilinçdışı ile İlişkileri*, çev. Dr. Emre Kapkın, Payel Yayınevi, İstanbul.
- KEYES, C.L.M. (2002), The Mental Health Continuum: From Languishing to Flourishing in Life, *Journal of Health and Social Behavior*, 43, 207-222.
- MACHO, T. (2017), *Das Leben nehmen: Suizid in der Moderne*, Suhrkamp, Berlin.
- MÜLLER, H. (2000), *Stefan Zweig*, çev. Mahmure Kahraman, Kavran Yayınları, İstanbul.
- MYERS, D. G. ve diğerleri (2008), *Psychologie*, Springer, Berlin.
- RYFF, C.D. ve KEYES C.L.M (1995), The Structure of Psychological Well-Being Revisited, *Journal of Personality and Social Psychology*, 69, 4, 719-727.
- SCHÖRLE, E. (2007), *Die Verhöflichung des Lachens: Lachgeschichte im 18. Jahrhundert*, Aisthesis, Bielefeld.
- ZWEIG, S. (1978), *Briefe an Freunde*, S. Fischer, Frankfurt a.M.
- ZWEIG, S. (1999), *Değişim Rüzgârı*, çev. Kasım Eğit, Can Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2000), *Dünün Dünyası*, çev. Burhan Arpad, Can Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2009), *Bir Kadının Yaşamından 24 Saat*, çev. Gülperi Sert, Can Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2011), *Kendileriyle Savaşanlar*, çev. Nafer Ermiş, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2013), *Merhamet*, çev. Deniz Banoğlu, Yordam Kitap, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2015), *Karmaşık Duygular*, çev. İlknur İgan, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2016), *Mürebbiye*, çev. İlknur İgan, İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- ZWEIG, S. (2018), *Sabırsız Yürek*, çev. Çiğdem Öztekin, Can Yayınları, İstanbul.

YUSUF U ZÜLEYHÂ MESNEVİSİ'NİN KALIP SÖZ, DEYİM, ATASÖZÜ, İKİLEME BAĞLAMINDA SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE BİR İNCELEME

AN EXAMINATION OF THE YUSUF U ZÜLEYHÂ MESNEVIS ON THE PROMISE OF THE PATTERN IN THE CONTEXT OF THE IDIOM, PROVERB, PATTERN WORD AND RAITRATIVE

Damla AYDOĞAN * & Necmi AKYALÇIN **

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: damlaaydogan94@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9515-2848>

** Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: nakyalcin@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7461-7773>

Geliş Tarihi: 21 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 30 Ocak 2020
Received: 21 January 2020; Accepted: 30 January 2020

ÖZET

Eski Anadolu Türkçesi, yani Batı Türkçesi'nin 13. ve 15. yüzyılları; Türk dili için önemli pek çok tercüme ve telif eserlerin yazıldığı bir dönemdir. Şeyyad Hamza tarafından kaleme alınan "Yusuf u Züleyhâ" mesnevisi de Anadolu'da yazılmış ilk aşk mesnevisi olması sebebiyle bu dönemde yazılmış önemli eserlerden birisidir. Eser, yazıldığı dönemin dil özelliklerini yansıtmakta ve söz varlığı hakkında bilgiler vermektedir. Türk dilinin söz varlığının ne kadar zengin olduğu göz önüne alındığında, söz konusu yüzyıllar önce yazılmış olan bu mesnevinin söz varlığında "Gönli düşer" vb. deyimlere, "Gèce gündüz" vb. ikilemelere, "Şabr eden hayra erer öhdin şoşa" vb. atasözlerine, "Taşrı'nun taqdiri" vb. kalıp sözlere rastlanmıştır. Çalışmada, bu çerçevede incelenen eserin söz varlığı deyim, ikileme, atasözü, kalıp söz bakımından ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Yusuf u Züleyha, Söz varlığı, Eski Anadolu Türkçesi.

ABSTRACT

Old Anatolian Turkish, that is, 13th and 15th centuries of Western Turkish; It is a period in which many translations and copyright works are important for the Turkish language. "Yusuf u Züleyhâ" mesnevi written by Şeyyad Hamza is one of the important works written in this period because it was the first love mesnevi written in Anatolia. The work reflects the language features of the period in which it was written and gives information about the vocabulary. Considering how rich the vocabulary of the Turkish language is, the "Gönli düşer" in the vocabulary of this mesnevi written centuries ago. idioms, " Gèce gündüz " etc. reitratives, "Şabr eden hayra erer öhdin şoşa" etc. proverbs, " Taşrı'nun taqdiri ", etc. Pattern words were found. In the study, the vocabulary of the work examined in this framework is discussed in terms of idiom, dilemma, proverb, and word.

Key words: Yusuf u Züleyha, word presence, Old Anatolian Turkish.

GİRİŞ

Türk dili, yüzyıllardır geniş bir coğrafyada konuşulmuş ve çevresindeki diğer dilleri etkilemiş, onlardan etkilenmiştir. Bundan dolayıdır ki, Türk Dili ile pek çok önemli eser yazılmıştır. Özellikle tercüme ve telif eserlerin oldukça fazla yazıldığı Batı Türkçesi'nin 13. ve 15. yüzyılları arasındaki dönemi olan ve başka adlarda da adlandırılan (Eski Türkiye Türkçesi¹, Eski Osmanlıca² vb.) Eski Anadolu Türkçesi dönemi bu bakımdan son derece önemlidir. Bu dönemde Şeyyad Hamza tarafından kaleme alınmış olan “Yusuf u Züleyha” mesnevisi de yazıldığı dönemin söz varlığı hakkında bilgi vermektedir. Eserin söz varlığının deyim, atasözü, kalıp söz ve ikilemelerin o dönemki varlığının incelenmesi bu bakımdan son derece önemlidir.

Eser hakkında kısaca bilgi vermek gerekirse:

“Anadolu sahasında yazılan ilk aşk mesnevisi olarak bilinen fâ'ilâtün/fâ'ilâtün/fâ'ilün vezniyle yazılmış 1539 beyitten oluşan ve konusunu Kur'an-ı Kerim'den alan Yusuf u Züleyha mesnevisi Türk dili tarihinde önemli yer tutan bir eserdir.” (Vahit TÜRK vd., 2012, s. 373)

Eser, konusu ve dili bakımından pek çok kez incelenmiştir. Ancak eser hakkında yapılmış bir söz varlığı çalışmasına rastlanamamıştır. Eser hakkında yapılan bazı önemli çalışmalar şunlardır:

Sertan Alibekiroğlu ve Sibel Çelik tarafından yazılmış olan “Şeyyâd Hamza'nın Yûsuf ve Zeliha'sının Söz Varlığına Dair Bir İnceleme” adlı makale söz varlığını sözcük kadrosu bakımından ele almıştır. Makalede deyim, ikileme, kalıp söz ve atasözü konusuna girilmemiştir.

Serhat Küçük tarafından yazılan “Şeyyad Hamza'nın Yûsuf u Zeliha'sındaki Arkaik Unsurlar” adlı makalede ise eserdeki arkaik sözcükler tespit edilmiştir.

Eser hakkında yapılmış tezler de bulunmaktadır:

Mehtap Kaşkaya tarafından (Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü) “Yusuf u Zeliha” adlı bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.

Çimen Özçam tarafından (Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü) “Şeyyad Hamza'nın "Yusuf u Züleyha" adlı eserinin dil özellikleri” adlı bir yüksek lisans tezi hazırlanmıştır.

Verilen bu bilgilerden sonra eserde yapılacak olan deyim, atasözü, ikileme ve kalıp söz araştırması aşağıdaki tanımlamalar doğrultusunda yapılmıştır.

Deyim:

“Bir kavramı ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce.” (AKSOY, 1988, s. 52)

“En az iki söz varlığından oluşan ve gerçek anlamları dışında mecazi anlam ile pekiştirilmiş bulunan kalıplaşmış söz öbeği ya da deyiş.” (PARLATIR, 2008, s. 1)

“Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamının dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” (AKYALÇIN, 2012a)

Atasözü:

“Anonim özellik taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği gözlem ve denemelerden, ortak düşünce, tutum ve

davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz.” (KORKMAZ, 1992)

“Uzun deneme ve gözlemlere dayanan düşüncelerden doğan kesin hükümler içeren, bilgece bir tavırla öğüt verir ve yol gösterir nitelikte olan, yüzyıllar boyu sözlü geleneğin içinde beslenerek halk tarafından benimsenmiş bulunan ve de halkın ortak değer yargılarını taşıyan kalıplaşmış özlü sözlerdir.” (PARLATIR, 2008, s. 2)

“Atasözleri bir ulusun geçmişinden gelen, geçmişte yaşanan olaylarla deneyimleşmiş birikimlerin özlü ve kalıp sözlere dönüşmüş biçimleridir. Atalar, yeni kuşaklara biz bu olayda işte böylesi bir sonuç aldık, siz de aynı sonuca ulaşabilirsiniz, bu iyidir, bu kötüdür veya böyle davranırsan şöyle sonuç alırsın, bu işin sonu sana kötülük, böyle davranmak ise iyilik getirir demektedirler. Atasözleri, içinde bulunulan duruma, geleceğe ve oluşturulacak duruşa yön verebilme gücünde, içerisinde yaşamsal deneyimlerin iletileri sindirilmiş, anonimleşmiş hazır sözlerdir.” (AKYALÇIN, 2012b)

Kalıp söz:

“Zihinsel üretim ve yapıyı temel alan bir başka tanıma göre ise kalıp sözler, önceden belirli bir biçime girip öylece hafızada saklanan, söyleneceği sırada yeniden üretilmeden veya dilbilgisel olarak ayrıştırılmadan olduğu gibi hatırlanarak kullanılan, ardışık veya aralı sözcüklerden oluşan dizidir (Wray 2002: 9).” (GÖKDAYI, 2008)

“Söz varlığında, selamlaşırken, yemek yerken, sevincimizi ya da üzüntümüzü belirtirken, birisini kutlarken, görüştüğümüz kişiden ayrılırken vb. iletişim durumlarında söylemeyi adet haline getirdiğimiz, ağızımızdan hemen çıkıveren, bir bütün halinde veya kişiye, zamana göre yapılan ufak tefek değişiklikler dışında çekirdek bölümünü aynı şekilde kullandığımız sözler bulunuyor. Ayrıca, belirli bir durum, zaman veya yer olmadan da, duygu ve düşüncelerimizi aktarırken yardımcı olan, anlamları değişmeden aynı biçimde tekrar edilen sözlerle karşılaşırız. Kalıp söz olarak adlandırılan bu sözler, atasözü, deyim, ikileme ve birleşiklerin yanı sıra dilin söz varlığındaki kalıplaşmış dil birimlerinin bir kısmını oluşturuyor.” (GÖKDAYI, 2015, s. 1-2)

“Bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması adet olan birtakım sözlerdir.” (AKSAN D. , 1996, s. 35)

“Kalıp sözler, belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş klişe sözlerdir. Bu sözler toplumun yaşamına ve kültürüne ışık tutmaktadır. Kalıp sözler yemek yerken veya yemekten sonra, biriyle karşılaşıldığında selamlaşmak için, doğum, ölüm, okula başlama, evlenme gibi olaylar karşısında da kullanılırlar. Bunun yanında bir iyilik karşısında duyulan minneti veya bir iyi dileği belirtmek için edilen dualar, kızgınlıkla söylenen beddualar, yemin etmeler, söz vermeler de kalıp sözlerin içindedir.” (EROL, 2007, s. ÖNSÖZ)

“Kalıp sözler veya ilişki sözleri adı verilen dil öğeleri tıpkı deyimler ve atasözleri gibi, toplumun kültürünü, inançlarını, insan ilişkilerindeki ayrıntıları, gelenek ve görenekleri yansıtan sözlerdir.” (EROL, 2007, s. 1)

“Her toplumun, gündelik yaşamında çeşitli zaman ve durumlarda kullandığı kendine özgü sözleri vardır. İnsanlar arasındaki ilişkilerde kullanılan selamlaşma, vedalaşma, iyi ya da kötü dilek sözleri, saygı ve nezaket gereği

söylenen sözler kalıp sözler arasında yer alır. Gündelik iletişim davranışları toplumdan topluma değişiklik gösterdiği gibi; iletişim sözleri de, aynı toplumda dönemden döneme, bölgeden bölgeye, yöreden yöreye değişiklik gösterebilmektedir. Anadolu'da ölçünlü dille ortak olan kalıp sözler yanında, daha farklı sözlere de rastlanmaktadır. Bu tür sözler Anadolu ağızlarının sözvarlığı içinde, pek çok çeşidiyle ve renkliliğiyle büyük bir yer tutmaktadır.” (TOR, 2011, s. 766)

İkileme:

“İkileme anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek, kavramı zenginleştirmek amacıyla, aynı sözcüğün tekrar edilmesi veya anlamları birbirine yakın yahut karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran iki sözcüğün yan yana kullanılmasındır.” (HATİPOĞLU, 1981, s. 9)

“Bir kavramı ifade için kullanılan aynı ve yakın anlamda iki (yahut daha fazla) kelimenin belirli diziliş kuralıyla yan yana getirilmesinden oluşan söz grubu.” (KORKMAZ, 1992)

“İkileme bir sözcüğün ya da yansımali bir birimin ya da bir kısmının yinelenmesi ya da sözcüğün anlam özellikleri açısından eş anlamlı, zıt anlamlı, anlam açısından ilişkili olabileceği başka bir sözcükle birlikte kullanılmasıyla oluşturulan anlambirimidir.” (AKSAN, 2001, s. 15)

Çalışmanın evrenini Yusuf u Züleyhâ Mesnevisi konusunu ise bu eserdeki deyim, atasözü, kalıp söz ve ikilemeler oluşturmaktadır. Yukarıda verilen tanımlar doğrultusunda eserdeki deyim, atasözü, kalıp söz ve ikilemeler saptanmış, eserin söz varlığı bu bağlamda ortaya konmaya çalışılmıştır. Eserde, “*dün u gün*”, “*bay u yohsul*” gibi Farsça “ve” bağlacı ile kurulmuş yapılarla da karşılaşmıştır. Bu yapılar hem Türkiye Türkçesine “gece gündüz”, “zengin fakir” şeklinde aktarılan yapılardır hem de metinde geçtikleri yerlerde anlamı kuvvetlendirmişlerdir. Bu nedenle, çalışmada bu tür yapılar da ikileme olarak değerlendirilmiştir. Bu konuda Vecihe Hatipoğlu şunları söylemektedir:

“A) Aynı sözcüklerden kurulan ikilemelerden bağlacılı tamlama yapılamaz: “açık açık, baka baka, adlı adınca, ağız ağıza, baş başa” vb. Bu tür ikilemeleri “ve” bağlacı ile kullanma olanağı yoktur. (bkz-Bağlacılı ikilemes.22)” (HATİPOĞLU, 1981, s. 27)

“B) Ayrı sözcüklerden kurulmuş bazı ikilemelerin çoğu da “ve” bağlacı ile kullanılamaz; kullanılırsa anlam derhal değişir: “belli başlı” yerine “belli ve başlı”, “katır kutur” yerine “katır ve kutur”, “saçma sapan” yerine “saçma ve sapan” denilemez, denilirse bambaşka anlamlar ortaya çıkar.” (HATİPOĞLU, 1981, s. 27)

“C) Ayrı sözcüklerden kurulmuş bazı ikilemelerin “ve” bağlacı ile bağlacılı tamlama biçimine gireceği sanılır; “Aç susuz kalmış” yerine “aç ve susuz kalmış” denebilir, ancak Türkçede bu iki tümce arasındaki anlam inceliğini, ayrıntısı, ölçüsünü de belirtmek gerekir. “Aç susuz kalmış” tümcesinde daha başka “perişanlıklar” da belirtilmek istenir. “Aç ve susuz kalmış” tümcesinde ise yalnız “açlık ve susuzluk” çektiği anlatılmıştır.” (HATİPOĞLU, 1981, s. 27)

Bu açıklamalardan da anlaşılacağı gibi “ve” bağlacı ile kurulan ikilemeler anlamsal olarak iki ayrı kavramı temsil ettiklerinde ikileme olarak değerlendirilemezler. Ancak incelenen eserde Farsça “u” yani “ve” bağlacı ile kurulmuş “dün u gün”, “bay u yohsul” gibi ikilemeler iki ayrı sözcüğü temsil etmemektedir. Bu nedenle Türkiye Türkçesine “gece gündüz”, “zengin

fakir" vb. şeklinde aktarılan bu ikilemeler de çalışmaya alınmış ve ikileme olarak değerlendirilmiştir.

Tüm bu tanımlar ve açıklamalardan sonra eserde saptanan deyim, atasözü, kalıp söz ve ikilemeler şu şekildedir:

DEYİMLER

- 1- Tevbe kılun bu işe **gelün yola** (s.24)
- 2- Vêr şalavât **tut kulağ** uşbu söze (s.25)
- 3- **İçi göynür** hazne boş kalduğına (s.44)
- 4- Anuñ-içün **ırğaram şimdi başum** (s.65)
- 5- Elin aldı anı **getürdi yola** (s.77)
- 6- **Göñli düşer** Yūsuf' un Zelihâ'ya (s.78)
- 7- **Bağrumı yandurdu** dër senün oduñ (s.99)

ATASÖZLERİ

- 1- **Şabr eden hayra êrer öñdin şoña** (s.42)
- 2- **Şabr-ıla her iş çıkar bir gün başa** (s.58)

KALIP SÖZLER

- 1- Evvel ebde **bi 'smi 'llâh** Tañrı adı (s.18)
- 2- **Şükr kılun Tañrı'ya** leyl ü nehâr (s.18)
- 3- Hem yine bizden **selâm** yârânlara (s.18)
- 4- **Yarlıgaya suçumuz Çalab'umuz** (s.21)
- 5- **Çok emek çekmişsin** uşbu saraya (s.50)
- 6- **Kulların Hâk rahmetiyle toylaya** (s.52)
- 7- **Tañrı'dan kork** işleme uşbu işi (s.53)
- 8- Yūsuf eydür **güci yêter ol Çalab** (s.55)
- 9- **Cânı buña fidâ kılmağlige** (s.57)
- 10- **Tañrı'nun tağdirini** gör kim n'êder (s.58)
- 11- **Hayra êrüben** batasın nimete (s.59)
- 12- Kavm-i Mısr' un bākisine **kıl selam** (s.59)
- 13- **Hayr olısar** onısar senün işün (s.60)
- 14- **Tañrı bilür** dükendi ömrün yaşun (s.60)
- 15- Hâk Çalab **üküş selâm eyler** saña (s.61)
- 16- Yūsuf eydür **Tañrı'dandur** ol baña (s.61)
- 17- Eyt baña dër **Tañrı işün başara** (s.62)
- 18- **Selânum benden aña degüresin** (s.63)
- 19- Ki kılasın **Hâk bunı yarlıgaya** (s.64)
- 20- Ger Yūsuf' dur ger yad er **yâ Rab** anı (s.64)
- 21- Var aña unutma hêç **eyle selam** (s.66)
- 22- **Suçumuzu Hâk bizüm yarlıgaya** (s.70)
- 23- Bize **yâ Rab** rüzi kılğıl ol yêri (s.72)
- 24- **Hâk sözün kabül kıla yarlıgaya** (s.72)
- 25- **Uçmağa vardı anuñ şimdi cânı** (s.83)
- 26- Eyt diler **üküş selâm kıldı** size (s.85)

- 27- **Sen bilürsin** dilümi göster yolu (s.87)
- 28- Yâ benüm körpe kozum **ķurbân özüm** (s.99)
- 29- Dağı **benden saña olsun biñ selam** (s.101)
- 30- İñiledi eytdi kim **yâ Rabbenâ** (s.107)
- 31- Kıldı āh eydür ki ol **yâ Rabbenâ** (s.109)
- 32- **Yarlıgasun Ğufrân'um imdi sizi** (s.111)
- 33- **Şükür olsun** dün ü gün dēr Tañrı'ya (s.111)
- 34- **Tañrı emriyle** dērile katına (s.113)
- 35- **Yazuğın bağışlağıl yâ Rab** anuñ (s.120)

İKİLEMELER

- 1- Şükr kıluñ Tañrı'ya **leyl ü nehār** (s.18)
- 2- Saltanatla geçiser **ömrüñ yaşuñ** (s.19)
- 3- Yūsuf'uñ başını yur **öper kucar** (s.21)
- 4- Ārzülardum görmege **dün gün** (s.26)
- 5- Bunı dēr Yūsuf'ı **öper kucar** seni (s.26)
- 6- İstedi ol gönlegi **uçdan uca** (s.27)
- 7- **Gèce gündüz** ĥasretinden yanmışam (s.28)
- 8- Uşbu söz ibret yeter **saña baña** (s.31)
- 9- Ĥaķķ'a kıluñ kulluğı **dün gün** katı (s.35)
- 10- **Dün ü gün** Tañrı dēyü anı öper (s.36)
- 11- Ėledürdüm seni **atañ anaña** (s.44)
- 12- Şöyle öger Yūsuf'uñ **gözün kaşın** (s.50)
- 13- Ağladum **dün gün** o yıl zārı kılu (s.51)
- 14- Tevbe kılu ol işe **döne döne** (s.54)
- 15- Budur āñir yanduran **dün gün** beni (s.57)
- 16- Tañrı bilür dükendi **ömrüñ yaşuñ** (s.60)
- 17- Ĥayurur **dün gün** atañ Yaķūb seni (s.62)
- 18- Budağı-y-'çün ağlar **dün gün zār u zār** (s.63)
- 19- Budağı-y-'çün ağlar dün gün **zār u zār** (s.63)
- 20- Yūsuf'ı Reyyān dağı **öper kucar** (s.68)
- 21- **Dün ü gün** biz tamuda hem yanaruz (s.69)
- 22- Odi sönmez tamunuñ **dün gün** bize (s.69)
- 23- Ĥalan azāmuz yanar **dün gün** oda (s.69)
- 24- Hem döşekler döşenmiş **uçdan uca** (s.72)
- 25- Ol yēdi yıl **bay u yoķsul** ey 'amū (s.73)
- 26- Mışır ehli vērür **gümüş altun** (s.73)
- 27- Şatdılar dördünci yıl **bostān u bāğ** (s.73)
- 28- Altıncı yıl hem **oğul kız** verdiler (s.73)
- 29- **Gèce gündüz** oldı Yūsuf sözleri (s.76)
- 30- **Dün ü gündüz** āh ēderdi ağlayu (s.76)
- 31- Seni sever **dün ü gün** cānum benüm (s.78)
- 32- Yıñdurdı müşebbeki **uçdan uca** (s.80)
- 33- Ĥaber olur ēllere **uçdan uca** (s.81)

- 34- **Dün ü gün** ağlayuban kıla zârî (s.84)
- 35- Anuñ-içün ağladum **döne döne** (s.85)
- 36- Bünyâmin'i saklañuz **dün ü günü** (s.86)
- 37- **İki iki** vardılar her kapuya (s.87)
- 38- **İki iki** bir yere oturdılar (s.93)
- 39- Kıralum bu şârluyı **uçdan uca** (s.96)
- 40- **Dün gün** ağlamağumı vaşf kılduru (s.101)
- 41- **Dün ü gün** anuñ-içün inledmeğıl (s.101)
- 42- **Dün ü gün** eyü duâ ola saña (s.102)
- 43- Yūsuf-içün **dün ü gün** inledüğü (s.108)
- 44- Bunı söyler Beşir'i **öper kucar** (s.110)
- 45- Şükür olsun **dün ü gün** dër Tañrı'ya (s.111)
- 46- Bindi leşker ü haşem **şağ u şola** (s.111)
- 47- **Bay u yohsul** kamu hâzır oldılar (s.112)
- 48- **Bağ u bostân** görünür ol gözine (s.115)

SONUÇ

Batı Türkçesi'nin Eski Anadolu Türkçesi olarak adlandırılan Döneminde, Şeyyad Hamza tarafından kaleme alınmış olan Yusuf u Züleyhâ mesnevisi, Anadolu sahasında yazılmış ilk aşk mesnevisi olması nedeniyle Türk dili için önemli bir eserdir. Eserde deyim, atasözü, kalıp söz ve ikilemelerin saptanması ve eserin söz varlığının ortaya konması bu nedenle önemlidir. Çalışmanın giriş kısmında bu söz öbekleri için gerekli tanımlar verilmiş ve eserdeki söz öbekleri bu tanımlar doğrultusunda saptanmıştır. Eserde 7 yerde deyim, 2 yerde atasözü, 35 yerde kalıp söz ve 48 yerde ikileme saptanmıştır. Saptanan “Dün ü gün”, “Bay u yohsul” vb. yapılar da anlamı güçlendirdikleri ve “Gece gündüz” şeklinde Türkiye Türkçesine aktarıldığı için ikileme olarak değerlendirilmiştir. Yazıldığı dönem de dikkate alındığında eserin söz varlığı, deyim, atasözü, kalıp söz ve ikileme bakımında kayda değer bir zenginliğe sahiptir denebilir.

NOTLAR

¹ Timurtaş, Faruk Kadri (1994). Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul Enderun Kitabevi.

² Mansuroğlu, Mecdut (1988). Eski Osmanlıca, Tarihi Türk Şiveleri (Çev. Mehmet Akalın), İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 73, seri:IV, Sayı1,A.21,

KAYNAKÇA

- AKSAN, D., (1996), *Türkçenin Sözcük Varlığı*, Ankara: Engin Yayınevi.
- AKSAN, Y., (2001). *Türkçede Zaman Anlatımı ve Kimi İkileme Yapıları*. İstanbul: XV. Dilbilim Kurultayı.
- AKSOY, Ö. A., (1988). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*. İstanbul: İnkılap Kitabevi
- AKYALÇIN, N., (2007). *Türkçe İkilemeler Sözlüğü Tanıklı*, Anı Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- AKYALÇIN, N., (2012a). *Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz*. Ankara: Eğiten Kitap.
- AKYALÇIN, N., (2012b). *Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz Tanıklı Sözlük*. Ankara: Eğiten Kitap.
- ALİBEKİROĞLU, s., & ÇELİK, S., (). *Şeyyâd Hamza'nın Yûsuf ve Zelihâ'sının Söz Varlığına Dair Bir İnceleme*
- EKER, S., (2002). *Çağdaş Türk Dili*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- ERCİLASUN, A. B., (2004). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- EROL, Ç., (2007). *Türkiye Türkçesinde Kalıp Sözler Üzerine Bir İnceleme*, T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- GÖKDAYI, H., (2008). *Türkçede Kalıp Sözler*. *Bilig-Kış*, 44, 90-108.
- GÖKDAYI, H., (2015). *Türkçede Kalıp sözler*. Ankara: Kriter Yayınevi.
- HATİPOĞLU, V., (1981). *Türk Dilinde İkileme*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- KAŞKAYA, M., (2004). *Yusuf u Zeliha*. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sivas.
- KORKMAZ, Z., (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*, Ankara: TDK.
- KÜÇÜK, S., (). *Şeyyad Hamza'nın Yûsuf u Zeliha'sındaki Arkaik Unsurlar*
- MANSUROĞLU, M., (1988). Eski Osmanlıca, Tarihi Türk Şiveleri (Çev. Mehmet Akalın), İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 73, seri:IV, Sayı,A.21,
- ÖZÇAM, Ç., (1993). *Yusuf u Züleyha" adlı eserinin dil özellikleri*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- PARLATIR, İ., (2008). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü I-II*. Ankara: Yargı Yayınevi
- ŞEYYAD H., (2017), *Yûsuf ve Zelihâ [Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Sözlük]*, (Çev.: İbrahim Taş), Ankara: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü.
- TİMURTAŞ, F. K., (1994). Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul Enderun Kitabevi.
- TOR, G., (2011). *Mersin'den Birkaç Kalıp Söz (İlişki Sözü) Üzerine*, Prof. Dr. Mine Mengi Adına Türkoloji Sempozyumu, Adana, 20- 22 Ekim 2011, 766-786.
- TÜRK, V., & DOĞAN, Ş., & ŞERİFOĞLU, Y., (2012). *Tarihi Türk Lehçeleri Eski Anadolu Türkçesi Dersleri*, İstanbul: Kesit Yayınları.

THE REPRESENTATION OF DASEIN'S AWARENESS OF DEATH IN LOUIS DE BERNIÉRES' NOVEL BIRDS WITHOUT WINGS¹

Melis KUTLU * & Tatiana GOLBAN **

* Öğretim Görevlisi, Kültahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: meliskutlu37@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4074-5798>

** Assoc. Prof. Dr. Tekirdağ Namık Kemal University,
TURKEY, e-mail: e-mail:tgolban@nku.edu.tr
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7860-0992>

Geliş Tarihi: 8 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 29 Ocak 2020
Received: 8 January 2020; Accepted: 29 January 2020

ABSTRACT

Throughout the human history, people have searched the ways of being different and unique. This quest has shaped various literary representations of uniqueness and especially in the postmodern period this concern gains more ground. Particularly, Heidegger's theory of Dasein becomes most appealing, as Dasein's difference and uniqueness emerges with his awareness. His level of awareness determines his status among ordinary people. His decisions and behaviours prepare him to become Dasein. The switch from everyday mode to authentic mode takes place through questioning. Authentic mode brings another level of awareness which establishes Dasein's difference and characteristics. His awareness brightens his difference even in most terrific, outrageous situations such as the experience of death.

This study focuses on Louis de Bernières' novel *Birds Without Wings* which depicts death as the most personal, unique and traumatic experience in one's life. The novelist reveals how this trauma, experienced by his characters, leads to great suffering and pain. Using Heidegger's perspective, Louis de Bernières depicts Dasein's difference during this experience. His awareness of his fragmentariness and his acknowledgement of his loneliness in this universe thwart the attempt to complete himself. This fragmentariness makes him Dasein. It is the reason that he accepts and embraces death of others. On another level, he embraces his own death, death of the self. This study considers mostly Georgio P. Theodorou from *Birds Without Wings*, a character who is beyond limitations as a Dasein, as he grasps the meaning of death and makes the readers aware of his dying process. His awareness of nothingness comforts him in the process of dying and allows him to be conscious during this process.

Key words: Awareness, Dasein, death, *Birds Without Wings*, Louis de Bernières

¹ Bu çalışma 5-7 Aralık 2019 tarihlerinde Çanakkale/TÜRKİYE' de gerçekleşen III. Uluslararası Farkındalık Konferansı'nda sunulmuş aynı isimli bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

1. INTRODUCTION

In the long history of humankind there were numerous enquiries concerning both creation and death. Although much questioned, death still represents a mystery which could not be completely solved. In different eras death has been considered from a variety of perspectives, as it represented a true challenge for religion, literature, art and philosophy. Starting with antiquity, there were developed various definitions of death, each period presenting new arguments and approaches, which were influenced by the fears or expectations of society, crisis of the self, or the world. The crises experienced in these periods has led to the creation of a consolatory contextualization of death in immortality or to the development of a more inquisitive attitude, by reflection on the anxieties of death and dying process as a transition to nonexistence.

Heidegger is one of major philosophers who addressed the question of death and his theory on Dasein and death has influenced many postmodern philosophers and writers. Louis de Bernières is a contemporary novelist who employs in his novel *Birds Without Wings* Heideggerian concept of Dasein in his exploration of the individuals' ultimate journey to death.

Relevant to the purpose of this study is the presentation of some major concepts of Heideggerian philosophy as they should be applied in order to reveal how de Bernières' characters during the dying process attain Dasein's awareness of death.

2. HEIDEGGER'S VIEWS ON DEATH AND DASEIN

Heidegger depicts the term "Dasein" to represent human being. In German language "Da" refers to "There" and "Sein" refers to "Being", so that this term literally means "Being there". From a metaphysical perspective, being is undoubtedly present within one's self, within one's capacity to interrogate the kind of being one is, or the being that raises one's awareness of a being; the experience of being "there"— Dasein. Heidegger's ontological framework of "being there" or "in the world" might create the misleading impression that Dasein has to be distracted from other objects and subjects; on the contrary, Heidegger insists that Dasein has to protect the relation with the world and environment. He argues that Dasein is not able to separate from other subjects and objects genuinely, purely. Respectively, for Dasein's ontological existence the connection with the environment is absolutely necessary.

In his work *Being and Time*, Heidegger produces a radical alternative to the Cartesian knowing subject when he explores Dasein as being in the world. He dismisses the idea that the beginning of being is in the individual's consciousness as a knowing subject. In fact, Heidegger insists that there is no experience of oneself that is not connected to the experience of the world. One's true experience of oneself, which is lived in every daily action of eating, talking or observing, can be perceived only in continuous relation to the world. Similarly, the world cannot be experienced as a detached and remote unity of objects which is completely disconnected from our existence. Da Sein, therefore, assumes its being in its existence. Dasein does not exist *per se*; the only explanation of its existence emerges from its own being. Heidegger justifies the name Dasein, as it differentiates the being from other objects, as table, tree or house. Dasein has its own essence, own existence and being. According to Heidegger, Dasein is always ego-centric, who is neither aware, nor unaware about its existence. In the process of becoming Dasein, one is in between awareness and unawareness of its existence, and with the process of awareness its existence begins.

Each Dasein is inevitably connected with life and death. Heidegger explains that Dasein is connected with time in three different stages: existence, thrownness and fallenness. Existence stands for future, thrownness refers to past and fallenness is the most significant part of Dasein essence, which refers to present that involves a moment within a moment Dasein struggle

begins with present. Dasein's inevitable process of becoming starts with the awareness of the self that emerges from the awareness of the finitude of human existence. Heidegger defines it "being-towards-death".

Prior to Heidegger, many philosophers asserted the idea that death resents the most terrifying experience of human being. Heidegger contradicts this attitude, claiming that in Dasein's case the situation is different, since death represents the most outstanding moment of Dasein's existence. Only with Dasein's awareness of himself and of death the unique and private bond with death is created.

Heidegger develops another theory about Dasein existence, which is represented by a twofold being in the world: one mode is "average everydayness" (Alitaglichkeit), which is the inauthentic way of existence, whereas the other one is the mode of mindfulness of being, an ontological mode in which the awareness comes with being's authenticity. These two modes of being are extremely important when one approaches the issue of awareness or unawareness of death. The period in which human being is unaware of death is considered by Heidegger only a waste of time, since this being fails to become Dasein. The being emerges as a Dasein with the awareness of death. Death confers great authenticity that Dasein acquires as a result of the process of great struggle which is experienced in order to establish the self.

Although everydayness is depicted as the less-than-ideal state of being in a world inhabited by others, in which one lives without a particular claim or ability for exceptional insight into the meaning of his human condition, this mode of existence is essential for the formation of the self-awareness, which results from the way one identifies himself with the world or from the way one is involved in the world. Seen frequently as an inauthentic or fallen state of being, where one seeks refuge in an anonymous "they", everydayness is essential for one's gaining capacity of viewing the self through the reflection of the world, which is a necessary step, taken by one in the process of becoming Dasein. Actually, one prepares its being to Dasein in everydayness unconsciously, by every act that the one performs and every decision that one makes, that leads its being and existence to the substance of Dasein.

As an existence, Dasein determines itself in its environment and in the situations of confrontation. More or less it leads Dasein to understand its being and the self. The everydayness mode by far is not like nothingness, in the fact that it possesses some positive phenomenal characteristic. Heidegger explains that this everydayness and being ordinary are always condemned to be overlooked, however average everydayness represents the actual *a priori* state of Dasein.

According to Heidegger, being thrown into the world of everydayness awakens a certain awareness which forces one "find" himself in some way or another. Thinking-as-usual in unusual situation creates an inadequacy, as one would think that there is more in life than this average everyday experience. In the desire to understand the self, one experiences contradiction, strangeness or violation of expectations, which trigger fear and anxiety. Whereas fear is understood as a dread of something particular, like a beast or creature, anxiety is viewed by Heidegger as "That in the face of which one has anxiety is Being-in-the-world as such" (2013:231). Contrary to very particular reference of fear, anxiety lacks a specific object as its source, emerging rather from an ontological state of being-in-the world confronting who the one truly is. It particularly this quest for who the one truly is, or what the one truly knows of himself arouses the anxiety. In the encounter with negativity one experiences hesitation and self-doubt that forces one to examine the everydayness and, eventually, attain authenticity. Only in this authentic mode, human being becomes Dasein, gains great awareness of death and of the self. Dasein emerges from the great struggle, which is the most painful process that one is able

to experience. In this mode, Dasein escapes from the banality of life and grasps the awareness. Death elevates Dasein from ordinariness to superior position.

Heidegger also insists on the experience and nonexistence/inexistence. According to Heidegger, inexistence is achieved only by death and through the dying process. On the other hand, Heidegger claims that all previous attempts to grasp meaning of existence are useless and he states that "Existence is a way of understanding what constitutes his own existence". (2014:299). Therefore, existence is viewed as a constant quest for self-awareness. Nevertheless, when Heidegger is asked to explain how one reaches inexistence, he replies simply, by death. Heidegger comes up with idea that Dasein needs a shelter, hometown to alter his status of self-awareness. Death represents that great threat that jeopardises Dasein's sense of safety. Death forces the one to be concerned about life. Respectively, death becomes the moment of awareness of everything in life, so life and death are interrelated.

As Heidegger assumes that death has a mirror role in life; it reflects the self and it triggers the self-awareness. As he explains,

Existence is not complete with death and does not simply disappear; it is not even ready or fully accessible. On the contrary, Existence is always ahead of his not-yet, as its front end. It is determined that death is in no way intended to imply existence, but towards the end (being towards the end), this is implicated. Death is a manner of existence as soon as it takes it for itself. (2014: 327)

Therefore, Heidegger claims that death is beyond the prior and after states. It is always there with Dasein. Death projects Dasein's self during the dying process, it is not a finitude or completeness for Dasein. It is Dasein's other threshold the for self-reflection and self-awareness.

3. DASEIN'S AWARENESS OF DYING OF THE SELF

Louis de Bernières, in his novel *Birds Without Wings*, depicts the process of dying of several characters, each of these representations questioning where the end point of the self lies. As Heidegger stressed out that death is a unique and deeply individual process, de Bernières tries to create a moment of one's achieving authenticity through the narrativization of the experience of death. Louis de Bernières reveals the first-hand experience of dying of G.P. Theodorou, by allowing the reader to assume the privileged position of an eye-witness to the character's confrontation with nothingness.

In his study *Gift of Death*, Derrida speaks about the moment when one is so close to death and he refers to it as the one "comes to consciousness"(Derrida, 1995: 14-15). The Being recalls all his memories, thoughts and feelings in this last moment of his life. A similar experience is depicted in de Bernières' novel when G.P. Theodorou conveys his feelings and thoughts about death, in an attitude and voice of a supreme calmness:

When you are not a strong swimmer, my friends, you are even less of a strong swimmer when fully dressed. This is a law of nature that no one can deny. I have been proving it empirically for the last hour or so. Sooner or later one has to give up the struggle, and the weight of one's sodden garments, combined with the extreme exhaustion brought about by panic and physical exertion, causes one to make peace with death at last, and then begins the long, slow descent to the murky realm of crabs and flatfish, seaweed, abandoned anchors encrusted with mussels and limpets, and inexplicable offcuts of thick rope and rusty hawser. (de Bernières, 2004: 647-648)

He portrays his situation as a normal phenomenon. Yalom explains that in this situation one experiences "anxiety of death" (2008: 12), but this anxiety does not signify the fear of

death. This anxiety makes Dasein more authentic and closer to the confrontation with the self. In the beginning of his dying experience, Theodorou still considers his everyday issues, grasping only the surface layer of his death. As a Dasein, he still narrates his physical experiences and his environment during his sinking.

You catch me at an awkward moment, my friends, and you may find my thoughts a little disconnected, but if you find me a little incoherent, if you detect that my discourse has come adrift, you will surely find me blameless, for I am at this very moment sinking slowly through the oily waters down to the harbour floor of this very lovely city that was Smyrna. I am, so to speak, neck-deep in the proverbial excrement only in a most metaphorical sense, as I am in reality considerably over my head in brine. (de Bernières, 2004:647)

In the novel, G.P. Theodorou, as Dasein, narrates all the stages of dying process by a formidable calmness. In this respect, readers grow aware that he welcomes the possibility of dying and overcomes the anxiety of death. He indicates his relief through the portrayal of death as a normal phenomenon of life. This particular realization entitles Dasein to disclose the process of dying. Firstly, he draws his environment from the perspective of a sinking old man and he reveals his thoughts about his way of dying:

I was very bitter about this death until I started to die it properly. I had envisaged a more ideal death, such as being shot at the age of ninety by a jealous lover of twenty-one whilst in the arms of her nineteen-year-old rival. Better still, and thoroughly ideal indeed, would have been never to die at all. I loved my life. (de Bernières, 2004: 649)

This process is accepted as self-disclosure by Yalom. The character crosses beyond the limits of self-disclosure. This attempt renders an affectionate relationship between the character and readers. G.P. Theodorou reveals all the details of his dying process and this transparency shocks the reader, as the reader is unprepared to accompany him in his last moments of life. As companions to this ultimate experience, readers face the existential bewilderment which results from the encounter with death. The character's narration of the dying process begins with the depiction of the physical experience, when his body is steadily yielding to death:

All the canals of my nose have filled up, but my ears are hurting, and above me I can see the hull of a boat, and I have already become accustomed to the taste of salt. There are knocking noises reverberating through the water, and the sound of engines. They must be from the Allied warships that are watching with principled neutrality and cautious apathy as we struggle and drown. At first the water was stinging the burns on my face and hands, but now they are quite cool, I am pleased to say, and I can hardly feel the wound where the Turkish soldier shot me as I tried to swim away from the jetty. (de Bernières, 2004: 648-649)

The portrayal of his bodily dying is extremely shocking, as it is delivered by a serene, sensible and aware consciousness. Theodorou's awareness deepens gradually, from moment to moment, exposing the ways in which the consciousness' layers are disclosed one by one. His next layer of awareness is disclosed through his thoughts about his past life, government's politics, his dreams and desires which are not fulfilled. In this moment he passes through another sphere of consciousness, in which he realises that the physicality and appearance are the most insignificant and worthless subjects in a human's life. They are the first issues that are abandoned even when the person is still alive.

In the process of reaching the inexistence, Dasein's awareness resembles an iceberg. On the surface, there are Dasein's corporeality and appearance, which are visible to the others. On a deeper level of Dasein's iceberg, there are the invisible issues, as his existential crisis and his questioning of the self that is constantly growing. As Yalom claims, it is the physicality of death which destroys the one while perishing from the earth, but the one's thoughts and memories

save him from vanishing (2008:33). The bodily dying renders Dasein's awareness of his physical ending. In this deep experience, Dasein reaches an authentic awareness gradually; it begins with his past memories, his thoughts about others, the circumstances of life, and in the end Dasein attains the ultimate meaning and the awareness by mirroring his own self through dying. At the last moment, Dasein bids a farewell to his own self and crosses the threshold into nonexistence.

In the next stage of inexistence and his awareness, Georgio P. Theodorou struggles to be cautious about his use of language and kindness. This conscious plight might be accepted as his wish to live as a memory in readers' mind that would prevent him from complete vanishing. He shares his ideas about historical figures that, although died, still live in the memory of the posterity, regardless of their foolish or great acts:

Here are some of the lackbrains in random order: the Greek people for electing to office a romantic, His Romantic Adventureness, Prime Minister Eleftherios Venizelos, who honestly thought he could annex the nicest half of Turkey and tack it on to Old Greece, even though no one had given him permission, even though most people here are Turks, and no one with any sense pisses off the Turks, because the one thing the Turks are very good at is overreacting when pissed off. Clodpoll number two, the Greek people again for being just as romantic as the aforementioned romantic, for thinking that just because the civilisation here used to be approximately Greek in the distant past and is now partially Greek, it should be forced into political union with Old Greece. Timbernonce number three, the aforementioned elected romantic, Eleftherios Venizelos, Prime Minister of Greece, prodigiously overendowed with Big Ideas. (de Bernières, 2004:651)

In this passage, Theodorou realises the meaninglessness of earthly desires and concomitantly he criticises all of these historical figures for creating victims in order to satisfy their greed and ambitions. He criticises them for being self-centred, for their blindness and irrationality displayed in the pursuing of their desires. Theodorou's language changes when he is closer to death; his hatred and anger nudge his disturbed conscience. He is a witness of these guilty, idiotic failures of historical figures. He is also aware of the fact that this game which is played by those historical figures is destructive. His existential crisis triggers the questioning of the hypocrisy of clergy and religion:

Talking of which, what about the positive plague of firebrand priests we've been inundated with? All these men of God who want us to go out and kill Turks in the name of Holy this and Holy that? What about all this talk of rebuilding Byzantium? What on earth for? And some of them even alking with all seriousness about the imminent return of the Marble Emperor! What are we supposed to make of it when Archbishop Chrysostomos himself puts on his mitre and blesses our troops when they land at the quay, and strikes at Turkish gendarmes with his pastoral staff, and encourages his entourage to spit on them?(de Bernières,2004: 651)

He questions all the trivial defences that leaders and their followers use in order to explain their wicked actions against innocent people. This passage, in a way, reveals Derrida's attitude towards history, which is a problematic projects, since every historical period repeats the same idiotic excuses of their predecessors. This eternal loop does not end; it rather perpetuates the same errors of history of humanity.

Yalom mentions that stages of dying and awareness are threefold. Firstly, Dasein gains awareness of the mortality of soul (2008:79). In this awareness, he realises that humankind is doomed to be mortal, so death is an inevitable act of life. The acceptance of this truth comforts Dasein because there is nothing to prevent this unstoppable experience of life. From Yalom's perspective, the fear of death is meaningless. It is an experience that no one is capable of escaping from. G.P. Theodorou gains this awareness of inevitable ending, however he does not

accept of the mortality of soul. Dasein's soul continues to live by his awareness which is gained through his thoughts and memories and shared with the readers. His awareness widens while being closer to death, however, his great wit and his authentic awareness give him immortality in thoughts and memories. This moment might be likened to a flying balloon that in order to be capable of flight it must dispose of all the trivial and meaningless issues one by one, though every layer. This is what happens to Dasein until he ascends authentically, even though he descends and sinks physically. He shares his thoughts with readers, although they are very trivial topics, he tries to transfer everything that has an impact on him. It is his threshold which is necessary to be crossed in order to attain an authentic awareness. Progressively, he recognises the miracle of "being" itself and he appreciates the ontological and authentic awareness that these things are, the way Dasein exists. In a way, death becomes an awakening experience to Dasein. (Yalom, 2008:31). This awakening begins in the inexistence mode in which Theodorou discloses his identity and his thoughts about the life and the world around him.

The last things which he acknowledges in his ultimate moment are his dreams, desires and his possibilities or his regrets. These are the things he was not able to accomplish or left incomplete; his wishes will never be accomplished by him anymore. This stage reveals the incompleteness or unwholeness of Dasein (Heidegger, 1986:237). However, Dasein does not regret this incompleteness. On the contrary, the incompleteness allows a possibility for fluidity and continuity of his existence, whereas the completeness would signify the end, the certain death for Dasein. The embracement of fragmentariness suggests in fact the continuation of his existence. Theodorou, as a Dasein, narrates all his thoughts, dreams, memories and wishes in an attempt to challenge the act of forgetting. In this respect Kundera suggests that "What terrifies most about death is not the loss of future but the loss of the past. In fact, the act of forgetting is a form of death always present within life" (Kundera in Roth, 2001:97). Therefore, Theodorou's fear is not about dying or death in itself. He is afraid of being forgotten and vanishing from earth forever.

In the second stage of dying and awareness, Dasein gains ultimate nothingness after death (Yalom, 2008:80). Only after facing with death and crossing the threshold of death, Dasein enters into nonexistence. He loses his voice, his physicality, his consciousness. However, somehow he continues his existence through his awareness of nothingness. In this respect, it could be seen that Dasein tries to transfer all his distinguishable parts through his memories, thoughts and feelings to the readers. As a result of this act, the readers also gain the awareness of nothingness, which is strengthened in the novel by the representation of the end of his physical life. The sudden ending of Theodorou's narration shocks the readers that acknowledge once again the abrupt and brutal ending of life. The readers suddenly grow aware that the end of life is very easy; it is an issue of a moment. This momentary knowledge functions like an epiphany for readers, since in the process of accompanying Theodorou to his death, the readers gain first authentic experience of Dasein's awareness of death.

The last stage of dying and awareness is represented by the argument of symmetry. (Yalom, 2008:81). Dying implies the risk of Dasein's losing his identity and self when he crosses the threshold to nonexistence. This situation confers an ambiguity concerning the malleability of Dasein's identity, especially when he passes into the mode of nonexistence. This ambiguity leads Dasein to a great anxiety and fear. However, G.P. Theodorou is very comfortable with this situation, because he shares the most precious experiences of his existence with readers; thus, it means that his identity and self are rescued from the possibility of being airbrushed from world. In this process, Dasein does not allow his self to die and vanish from world.

In conclusion, it could be said that Dasein's awareness during the dying process strengthens his uniqueness. G.P Theodorou, as representative of Dasein, experiences and

reflects all the stages of death. Although it is considered that dying cannot be shared with other people, it becomes visible in the novel that de Bernières challenges this belief and shares G.P Theorodou's dying process in an frightening way. He breaks all the boundaries by allowing his readers to attain an awareness that goes beyond all limitations and human condition. Theodorou unveils his own dying, as he is already there, as a living being, governed by empirical laws of life and speaking being, capable of using a language that is pre-existed long before him. He detaches himself from all the boundaries of the empirical laws of life and exposes his being by his control over language, which is used in order to create his awareness.

4. DASEIN'S AWARENESS WHILE WITNESSING DEATH OF OTHER

In de Bernières' novel, Karatavuk is another character which exhibits the qualities of Dasein. He participates in the war and the battlefield experience triggers his awareness, as it is the stage in his life when he begins to interrogate everything. In the war, Karatavuk discloses his inner self and becomes Dasein solely. As Heidegger claims, the one who witnesses other people's death and dying process for multiple times, can easily become indifferent and insensitive towards death. These multiple exposures to death creates an opportunity for one to grasp the ultimate meaning of life and death and also an awareness of nothingness which follows after dying.

Karatavuk portrays his existential shock when his army has its first combat with the enemy. However, his astonishment is not produced by the battle itself, as Karatavuk is a very brave soldier, it is rather generated by the act of witnessing corpses scattered all around the field and the futile attempts of the dying ones still trying to save their own lives. After this experience of observing someone's dying, Karatavuk changes drastically, so that the war becomes his threshold which is crossed by him in his passage from the everyday mode to the authentic mode. He struggles to live on the verge of death. His frequent proximity to death makes him incapable of feeling any sympathy for martyrs. All the moral norms and beliefs collapse after witnessing the spectacle of death. After he passes his first existential shock, he strives to stay alive and conscious within this madness. He accepts the nothingness that follows after death. He is also aware that after dying, one passes into nonexistence mode, and it signifies the loss of the self, of identity, or any goods. It is a mode in which one abandons all the perceptions, desires, ability of activity and thoughts which were once possessed by the individual, therefore depriving one of his own identity. The novelist reflects upon what is left after one's dying:

If you are a soldier, you are forced to think about God more than those who are at home. All around you is death and devastation. You look at a disembowelled body, and you see that man consists of coils of slime inside, and yet he is smooth and beautiful on the outside. You look at a body and you see that it is not a man because the spirit has fled, and so the body does not fill you with grief. (de Bernières, 2004:493)

Louis de Bernières depicts the soldiers' incapacity of mourning the loss of their brothers whom they hold in their arms while dying, even though some of them are aware of everything. They just drag from this to there; their actions being automatic and mechanic, rather than humanitarian. Although they survive on the battlefield, they lose their free will and humanness, which are the most precious qualities of their identities. They become nobody and this makes them similar to the dead ones, bodies without soul, without conscious and awareness.

The only one who is capable to go beyond this chaos is Karatavuk. As a Dasein, Karatavuk questions everything around and thus he keeps his consciousness alive. This struggle evokes his awareness. Firstly, he gains the awareness of the meaninglessness and stupidity of warfare; he also acknowledges that soldiers on both sides are the innocent ones who do not know about the greed and ambition that exists behind this massacre. Karatavuk grows aware that the soldiers slaughter each other without knowing the true reason. Karatavuk understands

that the leaders of countries are blinded by their ambitions and become ignorant to their enslavement by their greed. By acknowledging this truth, he passes through his first threshold of awareness.

The second threshold for raising his awareness is represented by his acknowledgement of the clergy's hypocrisy, which G.P Theorodou considers as well. He is aware that this is only a simulacra, to use Jean Baudrillard's term, as it suggests a model of real without originals or reality that the clergy create in order to ensure soldiers' unawareness of the true nature of warfare and thus to prevent possible revolt against governments (Baudrillard, 2001: 166). Louis de Bernières conveys this truth in the following manner:

I will say now that I doubt if there is any such thing as a holy war, because war is unholy by nature, just as a dog is a dog by nature, and I will say now, since no one will read these lines until I am dead, that in my opinion there is no God either. I think this because I have seen too many evil things and I have done too many evil things even when I believed in Him, and I think that if there was a God He would have prevented all these evil things. These are thoughts that I have not dared to say to anyone (...). (de Bernières, 2004: 426)

His doubts prevent him from remaining a believer or a faithful man. He cannot accept this nonsense mentality that every Friday, they pray for peace, mercy and atonement for their erroneous actions. These praying sessions become nonsense for Karatavuk because instead of begging mercy and atonement, they could do anything to avoid these atrocities.

The ultimate awareness comes along with the death of others to Karatavuk. He accompanies his fellow Fikret throughout his dying process. Fikret is severely injured during skirmish and his arm is should be amputated. Therefore, Karatavuk is forced by the circumstance to cut his injured arm and Fikret's dying process begins alongside Karatavuk's gaining of the existential awareness of death. Karatavuk accompanies his dying process as if it were his last duty. He tries to comfort Fikret in his last instants of life. In these moments Karatavuk gains the awareness of his different and unique existence. He detaches his self from this terrible situation and circumstances. He preserves his rationality and conscious during his great loss while losing his one of best friend. This great loss does not affect Dasein dramatically because Dasein does not allow sorrow and agony to surrender his soul or consciousness. He strikes back all these negative moral values in order to preserve his own value and existence. After this awareness, he discloses Dasein's egocentric nature, as he cannot bear the ordinary existence. His difference becomes his self defence mechanism that rescues his being and self from these frightening, unbearable situations. Suddenly he reveals one of Dasein's characteristics, that is the otherness. Richard Kearney explains Dasein's otherness as an alter ego that refers to be indifferent to everyone and everything except his own being and self-existence. (Kearney, 2005:16). Everyone and everything can perish, except Dasein. Dasein survives from the most terrible and appalling circumstances, by the help of his awareness of his self-existence and being. For this reason he accompanies Fikret's in his dying process and he avoids empathy, as he is aware that death is private and most precious moment of a human's life and that Fikret should experience this event alone. He cannot die instead of Fikret.

Karatavuk stays away from Fikret's dead body after the dying process ends. He does not accept any relation with this impersonal body or flesh. His Dasein part finds this situation very repulsive, as it presents the possibility of becoming like everyone. In other words, what repels Karatavuk is the possibility of being anonymous or ordinary. Karatavuk panics in front his great loss, and after many years he realises that his reaction is very shocking. He acknowledges death as a finitude, but later on he learns how to overcome this shocking awareness. His initial clumsy reaction develops into an awareness of maturity. He does not allow the possibility for Fikret's finitude; instead, he confers immortality to his friend's

existence by speaking loudly about his memories of Fikret. His loss does not affect him deeply thanks to his awareness of fragmentariness. Dasein's state of unwholeness stimulates his desire to experience the authenticity (Heidegger, 1986:137).

5. CONCLUSION

In conclusion, Heidegger's Dasein struggles to switch his everyday mode to authentic mode via his awareness and questioning. Through this process, Dasein's awareness increases gradually. Every experience allows him to gain awareness, especially terrific and traumatic ones as death. In Louis de Bernières' novel *Birds Without Wings*, characters who represent Dasein experience death from different aspects; one who is Karatavuk experience death of others, the other one is Georgio P. Theorodou experience his own death. Both of them express and experience different characteristics of Dasein through these dying processes.

On the other hand, it could be stated that Dasein cannot attain a mode of completeness or accomplishment. The unfulfillment of his desires reveals his condition of perpetually being in a process of becoming and seeking. This quest forces him to question everything about life, death, constitutions of life. This questioning preserves him alive; without the inquisitive aspect of his existence it becomes Dasein's death of the self. Death is most private and valuable experience which Dasein grasps. This experience leads him to the ultimate awareness by his authentic questioning and existence. Even though the experience of death of the self or death of someone else's is a painful experience, it should not be ignored that death is the only experience which causes great authentic awareness for Dasein.

BIBLIOGRAPHY

- BERNIÉRES, L.D., (2004), *Birds Without Wings*, London: Vintage.
- BOHR, N., (2017), "Existentialism: Heidegger on Dasein and Death" [Online], LinkedIn, Retrieved from https://www.linkedin.com/pulse/existentialism-heidegger-dasein-death-nicole-czerwinski?trk=portfolio_article-card_title
- BAUDRILLARD, J., POSTER, M. (2001), *Selected writing*,. Cambridge, UK: Polity Press.
- FOUCAULT, M., (1991),. *The order of things: An archaeology of the human sciences*. London, FA.
- DERRIDA, J., (1995), *Gift of death*. University of Chicago Press.
- HEIDEGGER, M. (2013),. *Being and time*, United States: Stellar Books.
- HEIDEGGER, M.,(2014), *What is metaphysics?*, Siavash Jamadi Translation, Phoneix Publishing.
- HAN-PILE, B. (n.d.). (2010). The "Death of Man": Foucault and Anti-Humanism. *Foucault and Philosophy*, Retrieved from doi: 10.1002/9781444320091: 118-142.
- KEARNEY, R., (2005), *Strangers, Gods and Monsters: Interpreting Otherness*, Routledge Taylor & Francis Group.
- NAGEL, T., (1970), *The Possibility of Altruism*, Princeton.
- NAGEL, T.,(1979), 'Death', *Mortal Questions*, Cambridge: 1–10.
- NAGEL, T.,(1986), *The View from Nowhere*, Oxford.
- OLEARY, T., & Falzon, C.,(2010), *Foucault and philosophy*, Chichester, U.K: Wiley-Blackwell.
- ROTH, P., (2001), *Shop Talk: A Writer and His Colleagues and Their Work*. Boston: Houghton Mifflin.
- SHARIATINIA, Z. (2015), Heidegger's ideas about death[Online], (Volume 1, Issue 2), Pacific Science Review B: Humanities and Social Sciences, Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.psrb.2016.06.001>.
- YALOM, I. D., (2008), *Staring at the sun: Overcoming the Terror of Death*, Print.

HomerOS

Cilt / Volume 3, Sayı / Issue 1, 2020, pp. 33-40

E - ISSN: 2667-4688

URL: <https://www.ratingacademy.com.tr/ojs/index.php/homerOS>

DOI: <https://doi.org/10.33390/homerOS.3.004>

Araştırma Makalesi/Research Article

COMPLEX SYNTACTIC WHOLE AND MEMORY (ON THE MATERIAL OF THE AZERBAIJANI LANGUAGE)

Gulkhar Firgat YUSIBOVA *

* Post-Graduate Student of Baku Slavic University,
AZERBAIJAN, e-mail: javadova18@bk.ru
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2559-6632>

Geliş Tarihi: 20 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 30 Ocak 2020
Received: 20 January 2020; Accepted: 30 January 2020

ABSTRACT

The article is devoted to the analysis of the CSW in the Azerbaijani language in the context of memory. In the course of the analysis, the study of the memory of famous psychologists such as L.Vygotsky, A.Leontiev and others were turned to and materials from works of J.Mammadguluzade, A.Akhverdiyeva, I.Nasimi and F.Kerimzade were used. The article gives a broad introduction to the socio-historical and cultural essence of memory in the context of CSW and memory. The dynamics of memory, the actualization of knowledge, retrospective and search, as well as the interpretation of the "demonstration" etymologist are more preferable. The article is based on such logic that memory is an integral part of human consciousness and is universal not only in Azerbaijani, but in all languages.

Key words: *memory, text, long-term, short-term, actualization, dynamism..*

One of the main categories of psycholinguistics is memory. Memory is a psychological phenomenon of human activity – life experience, scientific and everyday experience in general culture. The production and perception of speech, the formation of children's speech and the optimization of speech in some areas of human activity are associated with the factor of memory. Memory is the basis for preserving and transmitting knowledge to future generations, creating images of actions, knowledge about protected knowledge and other problems; his access point. Psychologists have identified many types of memory. For example, genetic memory, memory of knowledge, memory of the soul, memory of a situation, events, social behavior, memory, motor memory, emotional memory, memorizing a language, etc.

Human culture, the code of conduct of any society, behavior in the language community, words, poetry, etc. belongs to the mnemonic memory belonging to the memory system. Usually those that are protected in memory are past due to their past. Memory and language depend on each other. Despite the fact that people are silent, the linguistic structure in his memory, as well as the form of consciousness and means of language that are in his balance, play an important role even if they are in a non-verbal state. L.S.Vygotsky and A.N.Leontyev believe that external and internal factors play a key role in the principle of memory formation. Throughout history and culture, mankind has tried to translate everything into their memory of what they saw [12]. In the historical and cultural development, two parameters of memory formation and development are specifically distinguished: the natural mental function of memory and the highest mental function. Memory is historically socially significant as a high mental function. L.S. Vygotsky believes that memory is a semantic encoding. The structure of memory is divided into memory and memorization. These two factors are closely interrelated. The writing of history is the provision of normal human activity in a social environment by highlighting issues of cultural development. Psychologists talk about the stages of memorization. For example, they relate to the first stage of the process of managing biological memory in the historical and cultural development of people by means and methods that are consistent with their goals. Creating rabbits or phrases is a key feature of this stage. The second stage is associated with the formation of the memory of individuals [2].

There are two aspects of memory development:

1. Improvement of irritants;
2. The appearance of the internal form of these vehicles – the development of internal logical memory.

The higher formation of logical memory is a dynamic phenomenon against the background of mental processes; where knowledge and experience are the basis of information that is established in the process of communication: *«The cradle hangs down from the iron tree. The stone is cold. It is not sunshine or sunburn, and it is not warmed by human nostalgia. Cold, black, this sparkling stone was one, two were ... Thousands of people pulled a stone out of pots, and they were in quarries, and they were pulled down to the foot of the mountain with their knees. Here they are dipped with mud dried from egg yolk. They were installed with the help of towers, covered with arched gates and light dungeons. The stone that clings to the clouds and breaks them like a woolen hand is as cold as ice. The castle wall was laid on top of a cliff that led to the height of the eagle's flight from the riverbank. It was twenty-five, thirty cubits. The narrow, long window was above the top. The wall was rolled up and down the window, down the stairs of a growling hand. The heavy iron grille of the window was rusty, and the upper part of the carpet was covered with stones.*

The bottom of the window cracked like a tail. Not everyone could look down from this window. The smoke was light and white. Sometimes it was thicker, as if the valleys were covered with snowflakes.

- Mother, if you go to the top of Savalan, where will you see?
- You can't go there, son. Too high.
- Tell me, where it will be seen?
- Where do you want to see, son?
- **Tabriz is on this side, and the Iron Gate Derbent is on the other.**

Alemshahbeyim was crying. But on the face, instead of sadness, joy was felt, instead of pain, there was a sense of pride.

- Why are you crying, mom? Or are you afraid that I will fall?
- I'm not afraid of that, son. When I wanted to go to the top of Mount Savalan, my heart was filled with joy.
- Mom, do you cry for joy?
- Cry, son, cry.
- Then take to Savalan, and I will rise to the top.
- Let's go, son, let's go [8].

From history it is known that the children's life of Shah Ismail Khatai was very difficult. The thought "Tabriz, on the one hand, the Iron Gate of Derbent, on the other hand," as a memory of the history of Azerbaijan, was associated with it. Memory is not just a biophysiological, mental phenomenon, but also is a historical, cultural and sociological phenomenon. If we say that the text is a cultural phenomenon, then there is no doubt that history contains references to historical and cultural memory. On the other hand, the preservation of the life and activities of Shah Ismail Khatai, as well as the preservation of the activities of this generation on the historical scene, in the archives and in the memory of people is an important factor in the formation of this text.

There is an important mental mechanism to memorize facts recorded during the making of the text; the creation of intellectual operations for the storage of materials necessary in the process of communication, the formation of information above and the formation of information about them are both psychological and biophysiological, and cultural and sociological events. Detection and data processing required memory is also related to the intensity of the author. In fiction and nonfiction texts author intensification plays an important role as a component of the speech act.

In linguistics there is such an idea that people speak the language, more precisely, in accordance with the thinking of people who own the language structure. Thus, it is impossible to think about the object of memorization or memorization on a linguistic basis. From here it is impossible to decide whether to install a language guide. Life experience of people who assign memory. R.N.Nemov writes referring to L.S.Vygotsky: "It's improvement for all civilized people without exception as social progress progresses and its gradual improvement for an individual in the process of his socialization, familiarization with the material and cultural achievements of humanity" [6, p.243-254].

People during memorization first use the predicative expression. Let's take a look at one point from the above text. For example: "**Her son pulled her hand and wanted to get an answer**". The predicativeness of this sentence is the phrase "**her son wanted to get an answer**"; depending on the communicative need (**the son pulled her hand and wanted to get an answer**) the extensions of the predicative phrases depend on the corresponding operations on the above structure. This feature also includes complex syntax components. Because there are several forms of information transfer. For example, simple and complex. The simple form consists of two structural components. Therefore, the placement of this information depends on the

author's own decision. In abundance of information stored in memory, it is based on the principle of generating new information and communicating the result: *"It has been a month and a half, I heard that the daughter Mashadi Mammadali married Shamil Myasnik. I was invited to the wedding; but I could not attend the wedding due to illness"* [9].

The result of this CSW is very clear, although the reason is indicated in the first component, but in general it covers the content of the story. That is, in this simple CSW, a causal relationship was expressed for the entire content of the story. This is due to the fact that the CSW is the final result of the story, the essence of which is that the reader keeps the story in the nearest memory, reading and understanding the story, and is aware of the final function of the CSW. But there are such CSW that the causal link is in the microtext. Only events and situations that are stored in long-term memory for the purpose of its understanding are brought to the top of consciousness and are associated with the situation. For example:

"There was an apricot in the garden, and people greeted each other.

Apricot over, people stopped to greet" (Proverb)

In this microtext "apricot in the garden" cause the greeting of people. When apricot finishes, people stop greeting each other. It refers to the selfish person. If the "hello" situation was not remembered, this microtext could not be created, or if this situation was not familiar to the listener, he would not be able to understand it properly.

In CSW information is provided over a wide range and consists of at least three components of the proposal. Accordingly, information can be associated with many events stored in memory, depending on the intellectual level of the author. Depending on the location, this function may degrade the information contained in the CSW, or vice versa, is very readable and attractive. Features in such circumstances depend on the ability of the creator of information to use memory: *"My name is Khalil, and my friend's name is Sadiq. We were both born in the village of Danabash. I myself was born a little over thirty years ago; I'm thirty years old. But I look a little younger than him. His height is high, my height is low; but I'm full. He is dark and a man with a rare beard, I am bright and with a beard. I wear glasses, my eyesight is very weak; but my friend's vision is good. The reason for this is that I am a well-educated person, and reading and writing harm my eyes.*

Undoubtedly, we both are residents of the village of Danabash. My art is arshinmalchy, so I take a whole piece of cloth and go around to sell it, make a living. My friend is a grocer, that is, he puts three or four pounds of salt, a box of raisins and four or five packs of tobacco in a shop window and sells it, and lives this way" [11].

Mirza Jalil compares Khalil with his friend Sadiq. If knowledge about Sadiq was not preserved in the memory of Khalil, this text would not exist. On the other hand, the form of microtext, thanks to the great talent of this knowledge, did not acquire the form and content of unity. As a result, Mirza Jalil created a very interesting CSW. There are several components of the proposal in this CSW. Their transformation into structural-semantic integrity plays an important role in the skillful use of sentence structures for information. Consequently, not only the occurrence of events that occur during the creation of the CSW, but also the fact that the existing sentence structures are interrelated in their form depends on the intellectual level of the author.

Composite CSW can sometimes consist of two paragraphs. This refers to how to place this information in language tools. This may be due to the author's linguistic abilities, and memory in this context is materialistic. Therefore, we can mention the mechanism of cognition from memory and the mechanism of action when using this knowledge. On the other hand, this is characteristic of dynamism [2, p.161]; [5, p.166-167]; [7, p.111]. Human thought develops

depending on the field of knowledge and intellectual characteristics of people. Accordingly, human memory (long-term) is enriched with new knowledge, completely or partially forgotten, the process is accompanied by the dynamics of memory. It can be assumed that memory as a vital human activity is always in motion. Neologisms that are found in our language or the use of words that remain unused because of a change in the socio-political system can be an example of this: “*Uncle Muhammadhasan accompanied Khudayar bey went home. House Muhammadhasan is a large winter home. Because in the winter in the house the tandir burns, therefore the sticks in the house are dark. The tops of the walls were also dark. The house looks like an old house; because most of the sticks are bent. Each column has a large sill, so the columns also hold tight. The house has a veil, a chair and some bread on it. In the dark corners of a pot of pottery, one or two copper plates. There is a rotating boiler, a bowl of yogurt, a dirty kettle. On the one hand there was a palace, on it a pile of blankets, an old hat and one or two caskets. Who comes into the house of Mohammed Hassan, he believes that he is a poor man*” [11].

The words mentioned in this CSW have already been deleted from the memory. Sometimes to understand such texts need the appropriate dictionaries. As if dictionaries are replaced in such a situation: in our written literature we find that artifacts in the CSW are erased from memory, and only specialists can understand this, but only through appropriate sources. This may be due to more religious and philosophical concepts. For example:

Hudhud made an envoy of Bilgeis.

Solomon sent us a letter. (İ.Nəsimi).

In the text, the terms “Hudhud”, “Bulqeys” are carriers of the narration. It is impossible to understand this association without knowing it. In this sense, memory plays a key role in the preparation of information. Retrospective in literary texts is directly related to memory; The development of the plot is based on memory events. He also focuses on the future with reference to the materials in the text. Retrospection is fed from memory. “*After some time, Suleiman found an opportunity to escape from prison and get into a group of bandits, and the head of this gang was the murderer of his brother Salman. How long did Suleiman cooperate with the murderer of his brother?*

One night, the two friends were crossing the gorge where Salman was killed. The robber laughed loudly in the gorge. Suleiman asked him why he laughed so much. The robber replied: “Well, I have no reason to laugh, I just remembered something and laughed at it. Several years ago I killed one idiot, and I laugh at his stupidity”.

When Solomon heard this, he was shocked and frowned: “Yes, there are many such strange things in the world”. After a while, Solomon retreated and remained behind on the pretext of restoring his horse, and the group continued. Solomon the robber fired his gun and avenged his brother’s blood...” [7, p.24].

This story, starting with the author’s language, continues with the incident with his uncle, who was in military service during the time of the First Nicholas. The incident is transported forty years ago. Consequently, this story has been preserved in long-term memory and has become the leading line of the story of her “uncle”.

Language and text exit in the context of the derivation process. When writing a text, we can tell you what to do with something or part of the event if we have been forgotten or forgotten about something. The language plays a role in this. In this case, the content of the text information in the internal directory is terminated; it is a mechanical process, or creative. The language is also associated with semantic, emotional memory. The language is typical of the type of memory that is as small as the original and the last word. The most commonly accepted

periodicals in the texts are necessarily related to the actual actualization. Because actualization is the choice of knowledge protected in memory, to the point where they work. Update is the removal of some people who are in the background knowledge, distinguishing them from the top level. In the meantime, the choice of knowledge in memory is made. Although the selection process is associated with information provided by the author, it has a different psychological mechanism, and in general this process is interpreted by foreign psychologists in accordance with the standard of “demonism”. For example: “*The road from Yevlakh to the railway station between Baku and Tiflis leads to Barda, and then to Agdam, from here to the top of the city of Shusha. From Agdam to the left, the highway leads to Garabulak, from there to Dzhabrail, from Dzhabrail to Araks. The famous Hudaferin Bridge is here*” [10, p.231].

Let's focus our attention on Bridge Hudafarin. According to the principle of democratization, all the knowledge that we have in mind is first moved, then knowledge about space, the concept of space is returned, bridges are selected from there, then bridges in Azerbaijan and, finally, Hudaferin is selected as the material for creating information by choice. We have noted the general process of progress on this trajectory – the general process of choice. In this context, the actual event, space or time becomes financially ready for the creation of information.

Updating information development reveals several problems:

1. Development of bilingualism and preparation of a special presentation method in his speech;
2. Waiting for different social norms and situations during communication;
3. Structuring knowledge using language tools;
4. Actualization of speech, language and social etiquette [4, p.49].

In recent years, a lot of research has been done on the functionality of memory. The main purpose of this is to define the relationship between memory and speech and the characteristics of their implementation. Because the stages of information preparation are also very dependent on this relationship. In general, there are two main stages of text preparation: verbal and non-verbal. According to this concept, which gathers many fans in theoretical linguistics, sound perception by sound occurs in the upper structure and is characterized by a linear character. L.Vygotsky, A.Leontyev, A.R.Luria, N.I. Zhinkin and others are considered members of this concept. For example, L. Vygotsky believes that internal speech is the proximity of egocentric speech to internal speech, and their genesis is one. This makes a conclusion from the problem: the egocentric composition of the structural and developmental features can be compared with internal speech.

REFERENCES

1. VYGOTSKY, L.S., Thinking and speaking. M., 1956.
2. VYGOTSKY, L.S., Memory and its development in childhood // Chrestomathy on general psychology: The psychology of memory. M., 1979.
3. Vygotsky about memory and its development. <https://students-library.com/.../62756-vyqotskiy-o-pamati-i-ee-razvitii-rol-iskusstvenniy>).
4. GLUKHOV, V.P. Fundamentals of psycholinguistics: studies. manual for students of pedagogical university. M.: ACT: Astrel, 2005.
5. LEONTIEV, A.N. The development of higher forms of memorization // Chrestomathy on general psychology: The psychology of memory. - M., 1979.
6. NEMOV, R.S. Psychology: Textbook. for stud. higher ped. studies. Institutions: In 3 kN. - 4th ed. - M.: Humanit. ed. Center VLADOS, 2003.
7. HAGVERDIYEV, A., Selected works of the month. In two volumes. Volume II. Baku, "Leader Publishing", 2005.
8. KARIMZADE., F. Hudaferin Bridge. Baku, Publishing House, 1982.
9. JALIL, M., Butcher. Works. Four volumes. I vol. Baku, "Leader Publishing House", 2004.
10. JALIL, M., The rosary of the khan. Works. Four volumes. I vol. Baku, "Leader Publishing House", 2004.
11. JALIL, M., The stories of Danabash village. Works. Four volumes. I vol. Baku, "Leader Publishing House", 2004.
12. HUSEYNOV Sh., Psycholinguistics. Textbook. Publishing house of Baku University. Baku, 2004.

OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS ADLI SÖZLÜKTEKİ DEYİMLER VE DEYİM OLMAYAN SÖZ ÖBEKLERİYLE İLGİLİ BİR DEĞERLENDİRME (III)

AN EVALUATION OF IDIOMS AND OTHER WORD GROUPS IN OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS (III)

Damla AYDOĞAN * & Necmi AKYALÇIN **

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: damlaaydogan94@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9515-2848>

** Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi,
TÜRKİYE, e-mail: nakyalcin@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7461-7773>

Geliş Tarihi: 21 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 30 Ocak 2020
Received: 21 January 2020; Accepted: 30 January 2020

ÖZET

Deyimler, Türk dilinin söz varlığı içerisinde çok fazla bulunan ve anlamsal olarak zenginliğini arttıran söz öbekleridir. Ancak başka dillerde de Türk dili kadar geniş bir anlam zenginliğine sahip olmamakla birlikte karşılaşılan yapılardır. İngilizce için hazırlanan “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlük de bir deyimler sözlüğüdür. Bu sözlükteki deyimlerden A ve B harfleri altında madde başı olarak verilen deyimler daha önce Necmi Akyalçın ve Sercan Hamza Bağlama tarafından yazılan “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme I” adlı makale ile; C harfi altında madde başı olarak verilen deyimler ise Necmi Akyalçın ve Damla Aydoğan tarafından “III International conference of Awareness” adlı konferansta sunulan “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II” adlı bildiri ile incelenmiştir. Bu çalışma da diğerlerinin bir devamı olduğu için, daha önce yapılan çalışmalar doğrultusunda ve aynı hedefle adı geçen sözlükteki D ve E madde başı olarak verilen yapılar incelenmiştir. Gerçek deyim olduğu düşünülen yapılar saptanarak sayısal veriler ile birlikte ortaya konmuş ve bir değerlendirmeye gidilmiştir.

Anahtar kelimeler: Oxford Dictionary, Deyimler, Söz öbekleri.

ABSTRACT

Idioms are phrases that are found in the vocabulary of the Turkish language and increase their meaningful wealth. However, other languages are not as broad as Turkish language, but they are the structures encountered. "Oxford Dictionary Of Idioms" dictionary prepared for English is also a dictionary of idioms. From the idioms in this dictionary, the idioms given under the letter A and B with the article "An Evaluation on Idioms and Non-Idiotic Phrases in the Dictionary of Idioms" written by Necmi Akyalçın and Sercan Hamza Bağlama; The terms given under the letter C were analyzed by Necmi Akyalçın and Damla Aydoğan with the paper titled "An Evaluation on Idioms and Non-Idiotic Phrases in the Dictionary of Oxford Dictionary Of Idioms" presented at the conference named "III International conference of Awareness". Since this study is a continuation of the others, the structures given as D and E per item in the dictionary mentioned in the direction of previous studies and with the same target were examined. The structures that are thought to be real idioms were determined and put together with numerical data and an evaluation was made.

Key words: Oxford dictionary, Idioms, Word Groups.

Türk dili çok geniş bir söz varlığına sahiptir. Deyimler de bu söz varlığının içerisinde büyük bir yeri olan ve anlamsal olarak dilin zenginliğine katkıda bulunan söz öbekleridir. Tabii ki sayıca Türk dili kadar fazla olmasa da başka dillerin söz varlığı içerisinde de deyimlere rastlamak mümkündür. Nitekim İngilizce içerisinde yer alan deyimlerin yer aldığı ve kapağında da açıkça "idiom" yani deyim yazan "Oxford Dictionary Of Idioms" adlı sözlük de bunu doğrulamaktadır. Bu sözlükteki deyimler içerisinde A, B ve C harflerinin altındaki madde başı olarak verilen ve gerçekten deyim olan yapılar iki makale ile incelenmiş ve sayısal veriler ile ortaya konmuştur. Adı geçen sözlükteki deyimlerden A ve B harfleri altında madde başı olarak verilen deyimler daha önce "Necmi Akyalçın" ve "Sercan Hamza Bağlama" tarafından yazılan "Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme I" adlı makale ile; C harfi altında madde başı olarak verilen deyimler ise "Necmi Akyalçın" ve "Damla Aydoğan" tarafından "III International conference of Awareness" adlı konferansta sunulan "Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II" adlı bildiri ile incelenmiştir. İlk makalede ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

"A harfindeki yaklaşık 250 madde başının 58 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek özelliğindedir. Bu da A harfindeki toplam madde başı sayısının yaklaşık olarak %25'ine karşılık gelmektedir. Buna % 5 gibi çok ciddi bir yanılma payını da eklersek %30 yapar. B harfiyle ilgili de durum çok farklı değildir. Yaklaşık 750 madde başının 177 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek özelliğindedir. Bu da toplam madde başı sayısının %25 oranındaki madde başının deyim olduğunu; aynı şekilde buna da % 5 gibi bir yanılma payının eklenmesiyle B harfinde ancak % 30 oranında deyim bulunduğunu anlamına gelmektedir." (AKYALÇIN & BAĞLAMA, 2017, s. 476)

Bildiri olarak sunulan ikinci çalışmada ulaşılan sonuçlar ise şu şekildedir:

"Elde edilen veriler doğrultusunda denilebilir ki; çalışmada yer verilen deyim tanımları da dikkate alındığında, adı geçen sözlüğün, C harfindeki 541 madde başının 104 adedi deyim olarak değerlendirilebilecek bir anlam/anlatım boyutuna sahiptir. Bu da C harfindeki toplam madde başının %20' sine karşılık

gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi kayda değer bir yanılma payı da eklenirse %25'e denk gelir.” (AKYALÇIN & AYDOĞAN, 2019, s. 500)

Adı geçen çalışmalarda deyim tanımları ve deyim kavramı yeterince açıklanmış olduğundan sadece Necmi Akyalçın tarafından “Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz” adlı sözlükte birçok deyim tanımı dikkate alınarak yapılan deyim tanımına yer vermek yeterli görülmüştür:

“Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamının dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” (AKYALÇIN, 2012a, s. 10)

Tanımdan da anlaşılacağı üzere deyimleri oluşturan sözcükler, özel bir anlam/anlatım boyutu ile kalıplaşmış ve deyim öbeği haline gelmişlerdir. Ancak “Oxford Dictionary of Idioms (Oxford University Press 1999, 2004)” adlı sözlükte daha önce adı geçen iki çalışmada da açıklandığı gibi bu tanıma uymayan ve dolayısıyla deyim olmayan söz öbeklerine de yer verildiği görülmektedir. Bu sözlüğün ön kapağında “idioms” yani “deyimler” yazmaktadır. Sözlüğü eline alan biri elbette ki bu sözlük içerisinde deyim olan yapılarla karşılaşmayı bekleyecektir. Fakat sözlükte daha önceki çalışmalarda da belirtildiği üzere gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek yapıların sayısının oldukça düşük olması dikkat çekicidir. Sözlükte deyim olmayan yapılara yer verildiği gibi, madde başları altında öbeğin deyim, atasözü veya kalıp söz olup olmadığı da belirtilmemiş ve durum iyice karmaşık bir hal almıştır. Sonuç olarak bu çalışmada materyal olarak kullanılan ve kapağında deyimler sözlüğü yazan bu sözlüğün içeriğinde yalnızca deyimlerin olmadığı açıktır. Hazırlanan bu sözlüğün arka sayfasında sözlüğün içerisinde deyim olmayan yapıların da olduğu dile getirilmiştir. Ancak böyle bir açıklamayla bu sorunu ortadan kaldırmak pek mümkün görünmemektedir. İngilizce elbette ki birçok noktada Türkçeden ayrılmaktadır. İngilizceye özgü “phrasal verb” diye adlandırılan kalıplaşmış yapılar ile deyim kavramının iç içe geçmiş olması kuvvetle muhtemeldir. Ancak tanımlardan da anlaşılacağı üzere deyim olarak değerlendirilmesi gereken söz öbeklerinin gerçek/somut anlam boyutundan mecaz/değişmece anlam boyutuna (küplere binmek, ipe un sermek vb) geçmiş olması gerekmektedir. Fakat İngilizceye özgü “phrasal verb” diye adlandırılan yapılarda böylesi bir mecazlaşma söz konusu değildir. Bu bağlamda, çalışmanın evrenini “Oxford Dictionary of Idioms (Oxford University Press 1999, 2004)” adlı sözlükteki “D” ve “E” madde başları arasında gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek yapılar oluşturmaktadır. Tanımlar ve daha önceki iki çalışmada belirtilen ölçütler dikkate alındığında deyim olarak değerlendirilebilecek yapılar şunlardır:

D

Söz konusu sözlüğün “D” harfinin altındaki 356 madde başı içerisinde deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbekleri şu şekildedir:

1) Pushing up the daisies: Nalları Dikmek. (s.71)

-Dead and buried.

2) Not be worth damn: Beş para etmemek. (s.71)

- Hiçbir değeri ve geçerliliği olmamak.

3) Damned if you do and damned if you don't: Aşağı tükürsen bıyık yukarı tükürsen sakal. (s.71)

-Bazı durumlarda ne yaparsanız yapın eleştirilere neden olabilir.

4) Do (or try) your damndest: Dişini tırnağına takmak. (s.71)

-Bir şey yapmak için elden gelenin en iyisini yapmak veya denemek.

5) Put a (or the) damper (or dampener) on: Burnundan getirmek. (s.72)

-Birisi ya da bir şey üzerinde iç karartıcı, bastırıcı ya da engelleyici bir etkiye sahip olmak.

6) Dance attendance on: Bir dediğini iki etmemek. (s.72)

-Tüm ihtiyaçlarını veya isteklerini yerine getirerek birini memnun etmek için elinizden geleni yapmak.

7) Dance to someone's tune: Bir dediğini iki etmemek. (s.72)

-Birinin talep ve isteklerine tamamen uymak.

8) Lead someone a (merry) dance: Canından bezdirmek. (s.72)

-Birine büyük sıkıntı veya endişe vermek.

9) Get your dander up: Küplere binmek. (s.72)

-Kendini kaybetmek; sinirlenmek.

10) A dark horse: Yere bakan yürek yakan. (s.72)

-Hakkında çok az şey bilinen bir kişi, özellikle bir rakip.

11) Not someone's day: Gününde olmamak. (s.73)

-Birinin bir gün üst üste talihsizlik yaşadığını ifade etmek için kullanılır.

12) That will be the day: Dışını kırmak. (s.73)

-Bir şey olması pek mümkün değildir.

13) See daylight: Tünelin sonundaki ışığı görmek. (s.74)

-Daha önce şaşkın ya da belirsiz olanı anlamaya başlamak.

14) Dead as a (or the) dodo: Tarihe karışmak.

--1) Artık varlığını sürdürmemek, 2) artık etkili, geçerli veya ilginç olmamak.

15) Dead men's shoes: Ölmeden mezara koymak. (s.74)

-Muhtemel bir halef tarafından imrenilen, ancak sadece bir kişinin ölümü üzerine mevcut olan mülk veya pozisyon. (s.259)

16) Make a dead set at: Kancayı takmak (s.75)

- Sevgi kazanmak için kararlı bir girişimde bulunmak.

17) Fall on deaf ears: Kulak ardı etmek. (s.75)

- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması.

18) At death's door: Bir ayağı çukurda olmak. (s.75)

- Öylesine hastasın ki ölebilirsin.

19) Not playing with a full deck: Tahtası eksik (olmak). (s.75)

- Zihinsel olarak yetersiz olmak.

20) Go off (or go in off) the deep end: Tepesinin tası atmak. (s.76)

- Hemen öfkelenmek veya heyecanlanmak.

21) Jump (or be thrown) in at the deep end: Balıklama atlamak. (s.76)

- Az bir deneyimle zor bir problemi üstlenmek.

22) Out of your depth: Boyunu aşmak. (s.76)

-Yetenek veya bilgi eksikliği nedeniyle baş edememek.

23) Have designs on: Gözü olmak. (s.76)

-Özellikle gizli bir şekilde arzulan bir şey elde etmeyi amaçlamak.

24) Between the devil and the deep blue sea: İki arada bir derede kalmak. (s.76)

- İki alternatif içinde olmak, eşit derecede tehlikeli iki alternatif arasında sıkışıp kalmak.

25) The devil's in the detail: Şeytan ayrıntıda gizlidir. (s.77)

-Bir maddenin ayrıntıları onun en zor ya da sorunlu yönüdür.

26) Play devil's advocate: Şeytanın avukatı olmak.

-Gerçekten istenilen veya düşünülenin tam tersi olan bir argümanda taraf olmak.

27) Sell your soul (to the devil): Ruhunu şeytana satmak. (s.77)

-Hedefe ulaşmak için, ne kadar yanlış olursa olsun, herhangi bir şey yapın veya yapmaya istekli olmak. (s.256)

28) Sup (or dine) with the devil: Şeytanla yemek yemek. (s.77)

- Kurnaz veya kötü niyetli kimseler ile ilişki içinde olmak.

29) The die is cast: Ok yaydan çıkmak. (s.78)

-Bir olay meydana gelmek veya değiştirilemeyecek bir karar almak.

30) Dig the dirt (or dig up dirt): Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek. (s.78)

-Birisinin hakkında zararlı bilgiler keşfedip ortaya çıkarmak.

31) Dig in your heels: Nuh deyip peygamber dememek. (s.78)

-İnatla direnmek; teslim olmayı reddetmek.

32) Dig yourself into a hole (or dig a hole for yourself): Kendi kuyusunu kazmak. (s.79)

-Kendini garip veya kısıtlayıcı bir duruma sokmak.

33) Dig your own grave: Kendi kuyusunu kendi kazmak. (s.79)

-Başarısızlığa neden olan veya çöküşüne yol açan aptalca bir şey yapmak.

34) Dig a pit for: Birinin kuyusunu kazmak. (s.79)

-Tuzak kurmaya çalışmak

35) More — than someone has had hot dinners: Sen giderken biz dönüyorduk. (s.79)

-Birisinin belirli bir faaliyet veya fenomenle ilgili deneyiminin, bir başkasınınkinden çok daha büyük olması.

36) Dip your pen in gall: Kaleminden zehir damlamak. (s.79)

-Hoş olmayan veya kindar bir şekilde yazmak.

37) Dip your toe into something: Kılı kırk yarmak. (s.80)

-Bir şeyi dikkatli bir şekilde yapmaya veya test etmeye başlamak.

- 38) Eat dirt:** Tükürdüğünü yalamak. (s.80)
-Hakaret ya da aşağılama acı çekmek. (s.92)
- 39) Get your hands dirty (or dirty your hands):** Elini kirletmek. (s.80)
-1) Elle yapılan, sıradan veya diğer zor işleri yapmak, 2) doğrudan dürüst olmayan veya onur kırıcı faaliyetlerde bulunma
- 40) Wash your dirty linen in public:** Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek. (s.80)
-Kamusal alanda kişisel işleri tartışmak veya görüşmek. (s.307)
- 41) Be a recipe for disaster:** Felakete davetiye çıkarmak. (s.80)
-Talihsiz sonuçlara yol açacağından neredeyse emin olmak.
- 42) Dull as dishwater:** Tadı tuzu olmamak. (s.80)
-Çok sıkıcı olmak. (s.88)
- 43) Dull as ditchwater:** Tadı tuzu olmamak. (s.88)
- Çok sıkıcı olmak. (s.88)
- 44) Dodge the column:** İpe un sermek. (s.81)
-Görevden kaytarmak; işten kaçınmak.
- 45) Dead as a Dodo:** Tarihe kайışmak. (s.81)
-1) Artık varlığını sürdürmemek, 2) artık etkili, geçerli veya ilginç olmamak. (s.74)
- 46) Dog-and-pony Show:** Göz boyamak. (s.81)
-İnsanların dikkatini çekmek için tasarlanmış ayrıntılı bir görüntü veya performans.
- 47) Dog's life:** Dünyası başına yıkılmış. (s.82)
-Sorunlar veya haksız muamele ile dolu mutsuz bir varlık.
- 48) Give a dog a bad name:** Adı çıkmış tokuza inmez sekize. (s.82)
-Haksız olsa bile, kötü bir itibarı kaybetmek çok zordur.
- 49) You can't teach an old dog new tricks:** Eski köye yeni adet getiremezsin. (s.83)
-İnsanların yollarını değiştirmesini sağlayamazsınız.
- 50) Done for:** Hapı yutmak. (s.83)
-o kadar kötü bir durum ki ondan kurtulmak imkansızdır.
- 51) A death's door:** Bir ayağı çukurda olmak. (s.83)
- Ölecek kadar hasta olmak.
- 52) Leave the door open for:** Açık kapı bırakmak. (s.83)
-Hala bir şey için fırsat olduğundan emin olmak.
- 53) A double-edged sword (or weapon):** İki ucu sivri değenek. (s.84)
-Hem olumlu hem de olumsuz etkileri olan bir eylem veya durum.
- 54) Down in the mouth:** Karadenizde gemileri batmak. (s.84)
- (Bir kişinin veya ifadesinin) mutsuz veya kederli olması.

55) Go downhill: Dibe vurmak. (s.85)

- Daha kötü olmak; bozulmak.

56) Drag someone or something through the dirt (or mud): Çamur atmak. (s.85)

-Birisi veya başka bir şey hakkında zarar verici iddialarda bulunmak.

57) Sow (or plant) dragon's teeth: Diş göstermek. (s.85)

-Sorunu önlemeye yönelik, ama aslında onu getiren eylemlerde bulunmak.

58) Draw a blank: Avcunu yalamak. (s.85)

- Cevap alamamak; başarısız olmak. (s.27)

59) Drop a brick: Çam devirmek. (s.86)

-Yersiz veya utanç verici bir açıklama yapmak.

60) Drop your guard: Gardını düşürmek. (s.86)

- 1) savunma duruşunuzu gevşetmek, kendini saldırılara karşı savunmasız bırakmak, 2) uyanıklık veya dikkat seviyesini azaltmak. (s.131)

61) March to a different drum: Ayrı telden çalmak. (s.87)

- İnsanların çoğuna bilinçli olarak farklı bir yaklaşım veya tutum benimsemek; alışılmadık olmak. (s.183)

62) Break your duck: Şeytanın bacağı kırılmak. (s.87)

-1) Vuruşunuzun ilk çalışmasını puanlamak. Kriket; 2) İlk skoru yapmak veya ilk kez belirli bir başarı elde etmek.

63) Dull as ditchwater (or ditchwater): Tadı tuzu olmamak. (s.88)

- Çok sıkıcı olmak.

64) Like water off a duck's back: Vız gelmek. (s.88)

-Bir kişi üzerinde belirgin bir etkisi olmayan bir açıklama veya olay.

65) In high dudgeon: Canı burnunda. (s.88)

-Derin bir kızgınlık durumunda olmak.

66) Eat someone's dust: Tozunu yutmak. (s.88)

-Rekabetçi bir durumda birinin gerisinde kalmak. (s.92)

67) Not see someone for dust: Toz olmak. (s.88)

- Bir kişinin aceleci bir kalkış yapmaya karar vermesi.

68) Raise (or kick up) a dust: Toz koparmak. (s.88)

-Rahatsızlık yaratmak.

69) In a dweal: Bulutların üstünde olmak: (s.89)

-Rüya gibi, şaşkın veya akılsız bir durumda olmak.

E

Söz konusu sözlüğün “E” harfinin altındaki 199 madde başı içerisinde deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbekleri şu şekildedir:

- 1) Be all ears:** Kulak kesilmek. (s.90)
-Heyecanlı ve dikkatli bir şekilde dinlemek.
- 2) Fall on deaf ears:** Kulak ardı etmek. (s.90)
- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması. (s.75)
- 3) Keep an ear to the ground:** Kulağını dört açmak. (s.90)
-Olaylar ve eğilimler hakkında iyi bilgi sahibi olmak.
- 4) In one ear and out the other:** Bir kulağından girip öbür kulağından çıkmak. (s.90)
-Duymak ama göz ardı etmek ya da çabucak unutmak.
- 5) Lend an ear:** Kulak asmak. (s.90)
-Birini sempatikçe veya dikkatle dinlemek. (s.171)
- 6) Make a pig's ear of:** Eline yüzüne bulaştırmak. (s.90)
-Beceriksizlik; berbat etmek. (s.218)
- 7) Make a silk purse out of a sow's ear:** Dişi domuz kulağından ipek bir çanta yapmak. (s.90)
-Kalitesiz bir şeyi en yüksek kalitede bir şeye dönüştürmek. (s.263)
- 8) Out on your ear:** Kulak ardı etmek. (s.90)
-Göz ardı ederek reddetmek.
- 9) set by the ears:** Aralarına kara kedi sokmak. (s.90)
-İnsanların kavga etmesine neden olmak.
- 10) someone's ears are flapping:** Kulak misafiri olmak. (s.90)
-Birisinin kendisi için tasarlanmamış bir şeyi duymak için dikkatle dinlemesi.
- 11) Turn a deaf ear:** Kulak ardı etmek. (s.90)
- (Bir ifadenin veya isteğin) başkaları tarafından yok sayılması. (s.75)
- 12) Wet behind the ears:** Ağızı süt kokmak. (s.90)
-Olgunlaşmamış veya deneyimsiz olmak.
- 13) Promise someone the earth:** Olmayacak duaya amin demek. (s.91)
-Ulaşılamayan bir şey için söz vermek. (s.192)
- 14) An easy touch:** Kolay lokma olmak. (s.91)
-Kolayca manipüle edilmek; kolayca halledilebilir bir kişi veya görev. (s.296)
- 15) Easy as falling off a log:** Çocuk oyuncağı. (s.91)
-Çok kolay olmak.
- 16) Easy as pie:** Çocuk oyuncağı. (s.91)
-Çok kolay olmak.

- 17) Easy meat:** Kolay lokma olmak. (s.91)
- Bir kişi veya hayvanı zorlanmadan aşmak, yenmek veya ikna etmek.
- 18) Eat dirt:** Tükürdüğünü yalamak. (s.92)
- Hakaret ve aşağılamalara katlanmak.
- 19) Eat someone's dust:** (Birinini) tozunu yutmak. (s.92)
- Rekabetçi bir durumda birinin gerisinde kalmak.
- 20) Eat humble pie:** Burnu sürtülmek. (s.92)
- Mütevazî bir suç işlemek ve aşağılamayı kabul etmek. (s.151)
- 21) Eat your words:** Tükürdüğünü yalamak. (s.92)
- Özellikle yapmak zorunda kalındığında söylenenleri geri çekmek.
- 22) Have someone eating out of your hand:** (Birisini) Avcunun içine almak. (s.92)
- Birisini tamamen kontrol altına almak.
- 23) Set someone's teeth on edge:** Kafasının tasını attırmak. (s.92)
- Birinin yoğun rahatsızlık veya öfke hissetmesine neden olmak.
- 24) Kill the goose that lays the golden egg:** Bindiği dalı kesmek. (s.93)
- Güvenilir ve değerli bir gelir kaynağını yok etmek. (s.127)
- 25) See the elephant:** Fili görmek. (s.93)
- Dünyayı görmek, tecrübe kazanmak.
- 26) At the eleventh hour:** Yumurta kapıya dayanınca. (s.93)
- En son anda.
- 27) At the end of your tether:** Canına tak demek. (s.94)
- Herhangi bir şeyle başa çıkmak için sabır, kaynak veya enerjinin kalmaması.
- 28) Get the wrong end of the stick:** Kazı koz anlamak. (s.94)
- Birini veya bir şeyi tamamen yanlış anlamak. (s.320)
- 29) Go off the deep end:** Ağzını açıp gözünü yummak. (s.94)
- Aniden öfkelenmek.
- 30) Make someone's hair stand on end:** Tüyleri diken diken olmak. (s.94)
- Birisini alarm verin veya dehşete düşürmek. (s.132)
- 31) Every man for himself:** Her koyun kendi bacağından asılır. (s.96)
- Herkes kendine, kendi çıkarlarına ve güvenliğine dikkat etmelidir.
- 32) The eye of a needle:** İğne deliği. (s.97)
- Çok küçük açıklık veya boşluk (öngörülen bir çabanın imkansızlığını vurgulamak için kullanılır).
- 33) The eye of the storm:** Fırtına öncesi sakinlik/sessizlik. (s.97)
- 1) Fırtına veya kasırganın merkezindeki sakin bölge, 2) Tümülsüz durumunun en yoğun kısmı.

34) Be all eyes: Gözünü dört açmak. (s.97)

-Heyecanla ve dikkatle izliyor olmak.

35) Close (or shut) your eyes to: Göz yummak. (s.97)

-Hoş olmayan veya hoş olmayan bir şeyi fark etmeyi veya kabul etmeyi reddetmek.

36) Eyes out on stalks: Gözleri yuvalarından fırlamak. (s.97)

-Merakla veya şaşkınlıkla dolu olmak.

37) Give someone the (glad) eye: Birine pas vermek. (s.97)

-Birine cinsel ilginizi açıkça gösterecek şekilde bakmak.

38) Half an eye: Eli işte gözü oynaşta olmak. (s.97)

-Hafif derecede algı veya dikkat.

39) Hit someone in the eye (or between the eyes): Göz kamaştırmak. (s.97)

-Çok dikkat çekici ve etkileyici olmak.

40) Keep one's eyes open: Gözünü dört açmak. (s.98)

-Dikkatli olmak; bir şey için dikkatlice veya dikkatle izlemek.

41) One in the eye for: Kulağına küpe olmak. (s.98)

-Birisi ya da bir şey için, özellikle de hak ettiği düşünülen bir hayal kırıklığı ya da aksilik.

42) Open someone's eyes: (Birinin) gözünü açmak. (s.98)

-Belirli gerçekler hakkında birini aydınlatmak; birisinin bir şeyi fark etmesine veya keşfetmesine neden olmak.

43) Pull the wool over someone's eyes: (Birinin) Gözünü boymak. (s.98)

-Birini aldatmak, özellikle de gerçeği söyleyerek.

44) See eye to eye: Aynı ağzı kullanmak. (s.98)

-Bir şeye benzer görüşlere veya tutumlara sahip olmak; tamamen aynı fikirde olmak.

45) Shut your eyes to: Göz yummak. (98)

-Kasten bilmezden gelmek.

46) Turn a blind eye: Göz yummak. (s.98)

-Dikkat etmemek.

47) With your eyes open: Gözlerini dört açmak. (s.98)

- Bütün dikkatini vermek.

SONUÇ

Bu çalışmanın başında adı geçen iki çalışmada yer verilen deyim tanımları da dikkate alındığında, sözlüğün, D harfindeki 356 madde başının 66 adeti; E harfindeki 199 madde başının 47 adeti deyim olarak değerlendirilebilecek bir anlam/anlatım boyutuna sahiptir. Bu da D harfindeki toplam madde başının %20' sine; E harfindeki toplam madde başının %23'üne karşılık gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi kayda değer bir yanılma payı da eklenirse D harfindeki madde başlarının %25'ine; E harfindeki madde başlarının ise %28'ine denk gelecektir. Bu bağlamda, sayısal veriler dikkate alındığında değerlendirmeye alınan ve kapağında “Deyimler Sözlüğü” yazan böyle önemli bir sözlükte, deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbeklerinin sayısının az olduğu söylenebilir. Her ne kadar sözlüğün iç kapağında, içeriğinde deyimlerin dışında söz öbeklerinin de bulunduğu söylenmiş olsa da söz konusu açıklama bu sorunu ortadan kaldırmaya yetmemektedir. Kapağında deyimler sözlüğü yazan böyle önemli bir sözlüğün içerisindeki gerçekten deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbeklerinin sayısının az olması oldukça büyük bir sorundur.

KAYNAKÇA

- AKSOY, Ö. A. (1998). Atasözleri ve Deyimler sözlüğü I, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- AKYALÇIN, N. (2007). Türkçe İkilemeler Sözlüğü, Ankara: Anı Yayıncılık.
- AKYALÇIN, N. (2012a). Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz, Ankara: Eğiten Kitap.
- AKYALÇIN, N. (2012b). Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz, Eğiten Kitap.
- AKYALÇIN, N., Aydoğan, Damla (2019). Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II, III. Uluslararası Farkındalık Konferansı Bildirileri, 5-7 Aralık; Çanakkale/Türkiye, s.488-502.
- AKYALÇIN, Necmi; Bağlama, Sercan Hamza (2017). Oxford Dictionary of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme I , International Journal of Language Academy, Volume 5/8 December , p. 458 / 47.
- BİLGİN, M. (2006). Anlamdan Anlatıma Türkçemiz, Ankara: Anı Yayınları.
- GÖKDAYI, H. (2015). Türkçede Kalıp Sözcükler, İstanbul: Kriter Basın Yayım Dağıtım.
- HENGİRMEN, M. (2007). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 2, Ankara: Engin Yayınevi.
- Longman pocket Idioms Dictionary (2002). İngiltere: Person Education Limited.
- Oxford Dictionary Of Idioms (2004). Second Edition, Published In The United States By Oxford University Press Inc., New York.
- PARLATIR, İ. (2008). Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü II, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Redhouse Büyük El Sözlüğü (2019), İstanbul: SEV Yayıncılık.
- TÜLBENTÇİ, F. F. (1963). Türk Atasözleri ve Deyimleri, İstanbul: İnkılâb ve Aka Kitabevleri.

Elektronik Kaynaklar:

Tureng Dictionary and Translation Ltd.: <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce> (Erişim Tarih: 15.10.2019)

THE STRUGGLE FOR SELF-AWARENESS AS REFLECTED IN MARK RAVENHILL'S PLAY SOME EXPLICIT POLAROIDS ¹

Sibel KILINC * & Tatiana GOLBAN **

* Instructor, Canakkale Onsekiz Mart University,
TURKEY, e-mail: sibelkilinc@comu.edu.tr
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0572-748X>

** Assoc. Prof. Dr. Tekirdağ Namık Kemal University,
TURKEY, e-mail: [e-mail:tgolban@nku.edu.tr](mailto:tgolban@nku.edu.tr)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7860-0992>

Geliş Tarihi: 6 Ocak 2020; Kabul Tarihi: 27 Ocak 2020
Received: 6 January 2020; Accepted: 27 January 2020

ABSTRACT

The concern with self-awareness has dominated the Western philosophy and literature being reflected mostly through the ancient Greek motif "know thyself". The awareness of the self would promote one's identity as a unique entity, which should be capable of expressing individual thoughts and experiences in order to confer moral significance to one's actions.

The present study focuses on Mark Ravenhill's play Some Explicit Polaroids which offers a portrait of the societal chaos in a desensitised London, where human life and emotions are commodified and engender the human potential for genuine feelings and expression of moral judgement, thus thwarting the creation of true relationships. Through the characters of his play, Ravenhill generates an awareness of the moral vacuum, which is created as a result of indifference or/and violence of the government apparatus which forces the individual to develop survival mechanisms that abandon altogether the moral significance of their actions and, respectively, any concern with the development of an authentic self. Nadia, a character in Ravenhill's play, who lacks individual critical judgement and self-knowledge, forms her identity in terms of transaction and exchange that allows her to be easily objectified. This research explores Nadia's attempt to regain self-value and self-awareness in terms of the transformative power of negativity and will to truth as the transgression and destabilization of the illusion of perfections as to bring the conflictual state into focus by posing the lethargic values and disintegration of faith which are inherent in the happy world myth.

Key words: Awareness, negativity, transgression, transformation, will to power

¹ Bu alışma 5-7 Aralık 2019 tarihlerinde anakkale/TÜRKİYE' de gerekleşen III. Uluslararası Farkındalık Konferansı'nda sunulmuş aynı isimli bildirinin gözden geçirilmiş halidir.

INTRODUCTION

Mark Ravenhill's plays are set in a society which is very familiar to us; a society where the most important values considered to be buying and selling. In a society based on such values of transaction, determined by the capitalist market economies, individuals have no autonomy and their free will is predetermined by the same economic forces which shape individuals' social and cultural lives. Unaware of the entangling power relations around them, individuals are subjected by the same socio-political system which thwarts their self-awareness and alienates them from the rest of society, which is in a state of flux, daze and confusion. In this complex web of relations, where power perpetuates violence, individuals become the flesh and blood representations of the same societal structure. The violence and control binds them to their identity, and they develop self-preservation mechanisms, such as the production of the happy world illusion, in order to maintain their deceptive integrity of the self. However, in a society where market economy determines the moral values and freedom, such individual self-integrity dissolves and authenticity diminishes. Due to their lack of self-knowledge, individuals fail to grasp their organizing principles that consist of the values and the moral codes which are determined by the autonomous self, thus becoming disoriented, nihilistic and psychotic. Building on that premise, the disintegration of the individuals and the politics of the self becomes the representation and criticism for the dehumanizing aspects of such neoliberal political systems.

Diana Nichole calls the process of achieving "stylistic integrity" as the "politics of the self" (2000: 112), in which an individual having many masks, uses their own creativity and own negativity like an artist, continuously labouring in order to have the mastery over chaos and surrender, through self-forgetting, in order to become a well-constituted person and exert their own "will to power". Inspired by Nietzsche's concept of will to power Nichole claims that "will" is the force of openings, and "power" represents the creative, formative moments of provisional closure. Therefore, in aesthetic terms, bringing will to power into context implies their merging into a unity (2000: 118). Mark Ravenhill's characters in the play demonstrate the politics of the self when the effects of consumer capitalism are felt on individuals, their struggle with that power leading to realisation and eventual de-subjectivizing of themselves from that power structure. The dual capacity of such power, as being both destructive and constructive, has also been the concern of the postmodern philosopher Gilles Deleuze, who in his book *Difference and Repetition* (1968), represents such symbolic images as "to throw time out of joint, to make sun explode, to throw oneself into the volcano, to kill God or the father" (1968: 89), that brings about an autonomy of the self or the man with non-identity, the Overman. He explains this transformative power through three-level repetition, where on the first level one repeats because one does not know, does not remember or one is incapable of performing the action because the action is "too big" for him. The second level is the presence of metamorphosis where one doubles the self and becomes equal to the act, thus projecting an ideal self in the image of the act. This is the stage where one becomes capable of acting. The last level signifies the act and the event possessing a secret coherence, which excludes the fact that one turns back against the self, which has become their equal and smashes it to pieces and gives birth to an 'Overman':

In this manner, the I which is fractured according to the order of time and the Self which is divided according to the temporal series correspond and find a common descendant in the man without name, without family, without qualities, without self or I, the 'plebeian' guardian of a secret, the already-Overman whose scattered members gravitate around the sublime image. (Deleuze, 1994: 90)

This final act of transformation could be associated with the idea of the tragic in theatre, emerging from the encounter with meaninglessness, pain and suffering, which is expressed as a communality of feelings. In the tragic genre in theatre, there is a certain value attributed to human suffering, since it shatters the distinction between the self and the other and enables one to go beyond the self in order to identify with the others' misfortunes. Paradoxically, it is only through suffering that one is truly humanized. One becomes human mostly through the loss and during the process of struggle which is employed in order to end his suffering or suffering of others. In the play *Some Explicit Polaroids*, Nadia, Tim and Victor refuse suffering that infiltrate their life in the form of capitalist market economy. They all suffer in world where the market emptied life out of meaning so characters wander aimlessly searching for a new set of values. The violence on the women's body is internalized which leads to Nadia's alienation but to avoid suffering she rationalizes the act. Tim's body become another object of power for it is preserved through chemicals and he takes his pills to avoid his bodily suffering. Shopping extended into individual bodies then normalised results in decay in personal relationships as Victor seeks for personal gratifications based on physical, meaningless, drug-induced, master-slave relationships.

In his attempt to explore the tragedy genre in today's world, Sean Carney re-interprets the term tragic in a modern sense, as "being concerned with the intersection of humanity's will with situations of the loss of human agency in (apparently) unavoidable, inhuman situations" (2013: 12). In the postmodern societies ridden of any value, where the communal bonds are weakened and market value is imposed upon individuals that could be bought and sold, the individual emerges as desensitized, dehumanized, commodified, thus re-establishing the conditions for the rise of tragic. Such a world raises the awareness of issues such as death of the self and various forms of alienation: social, personal or psychic. It is on that premise that Carney claims that "dialectical aspects of tragedy have the potential to illuminate the contradictions of late capitalism within the contemporary moment" (2013: 11). The dialectical aspect here is considered to be the identity of freedom and necessity, which are in conflict with each other and are experienced by the individual's consciousness as the phenomenon of the impossible or the intimation of consciousness; or put into other terms, it can be described as the Derridean differance, Hegelian concrete, or of Lacanian truth or the real (2013: 16). As it is widely argued, the concept of freedom as a concept loses its significance in postmodernity due to the rising awareness of the difficulty, or even impossibility, in determining any choice. Foucault, in his article *The Birth of Biopolitics* (2008), claims that the liberal governments produce freedom in order to consume it. In this sense, this "new art of governing" (2008: 63-64) works in a political double bind. On the one hand, while it perpetuates the discourse of freedom, it also sees what it needs to produce this freedom for individuals. On the other hand, it undermines desire and individual will through the restriction or encouragement of knowledge. Thus freedom becomes another marketing buzz term in a world emptied of all values that are not economic, and it disrupts the individual's sense of relationship with the world and turns individual experience into a schizophrenic one. Foucault explains the basic nature of that power as "acting upon an acting subject" (1982: 789). Thus, there is an excise of power in guiding the possibility of conduct and putting in order the possible outcome. As he explains, "In order to act upon the possibilities of action it incites, it induces, it seduces, it makes easier or more difficult and in the extreme, it constrains or forbids absolutely" (1982: 789). That power manifests itself in the play with Tim's loss of control over his decaying body and his attempt to regain control in preserving it. Tim being an HIV positive takes his medicine to keep alive. He jubilantly tells Tim "In nineteen eighty four I would have been dead in six months. Whereas now...I can spin it out for years and years" (Ravenhill, 2001: 176) However that situation raises questions about the authenticity of the personal choice. Since the role of medicine is an indispensable part of power over life, Tim's insistence to keep his body in the productive realm

of economic and social sphere can be a manifestation of that power controlling the moment of Tim's death or delaying it infinitely. Therefore when Tim eventually refuses to take his medicine and dies, it is his ultimate act in making his body non-productive at his own will and removing it from the socio-economic field which liberates him from the controlling powers. In that sense, his act is both political and transformative.

S. Carney, in his work *The Politics and Poetics of Contemporary English Tragedy* (2013), connects Mark Ravenhill to the tradition of British tragedy playwrights due his attempt to explore the possibility of tragic experience in a postmodern world. Since the idea of tragedy is highly eroded in postmodern societies as a result of the capitalist system with its market values, so does the humanizing experience of suffering lost its meaning, leaving individuals deeply disconnected from each other, exceptionally fragmented and extremely individualized. The loss of the sense of tragic experience is closely related to the loss of the value of truth in life. When Nadia ignores her tragic experience of violence and being treated disrespectfully while embracing the happy world myth where everything is okay, she creates a fictional world where the truth is devalued. Likewise, Tim also lives like he would live forever despite the fact that he could have had only six months to live if he had not taken his pills. Yet, it is first Tim who manages to shatter his illusions and this manifests itself in his speech at the hospital when he refuses to take his pills. He admits that he lost the sense of where his life was heading and says, "My life was a tragedy and that was frightening and sad and it used to do my head in. But I knew where everything was going. Bit by bit my immune system would break down until...no fixed figure" (Ravenhill, 2001: 196). Tim regains the sense of tragic through his awareness of his own mortality and the transitory nature of life.

Such capitalist negating of the tragic experience might be related to the phenomenon called by Mark Fisher "the malaise of thinking that there is nothing new" (2009: 10). By this he means all hope for the emergence of a new system that will replace capitalism has been totally abandoned. This kind of thinking occurs as a result of the capitalist effort of emptying meaning from life, and it leads to the creation of the cynical worldview that "nothing changes". Likewise, a closely related term "crisis" is also emptied of its meaning in postmodern culture, since the normalization of crises becomes the end-result rather than being an apocalyptic experience. Crisis now becomes a part of everyday life and the loss of its significance is transmuted into the traumatic communal experience that results in the gradual erosion of the social fabric.

Anxiety and fear is disavowed from the world of youth which could have brought about change. Since they live a meaningless existence due to the death of metanarratives, depoliticization and emptying of values from life, they tend to show a detached outlook on life that results in the passive acceptance of their current situation. This 'coolness' create some detrimental effects on their life such as numbing their feelings, hindering self awareness, disrupting the meaningful connection to others and devaluation of life.

According to Mel Kanyon, "the nineties" represent a "time of fragmentation" and "of complete uncertainty", when the "certainties of the left proved to be bogus" (Kanyon in Urban, 2004: 354). Following the Thatcherite era, the newly elected New Labour government, led by Tony Blair, wanted to align with the youth movement, and so embraced the notion of "Cool Britannia" which in reality was only "the marrying the free market economics and social liberalism" (2004: 356). The term "cool" promotes a sense of detachment, nihilism and spectatorship which are similar to the market economy values Urban explains that the Labour Party turned to embrace consumer culture for the sheer reason of profit making and the term Cool Britain represented its marketing brand. Moreover, for Alex Sierz, nineties culture in Britain was also fascinated by crime and criminals, which find its reflection in the experimental themes and motifs of in-yer-face theatre. The term "In-yer-face theatre" is coined by Alex Sierz

in 1990's to describe a new sensibility in theatre, whose members use shocking techniques, obscenity and blatant language on stage in order to shatter taboos, reinvigorate emotions and challenge the general assumptions.

In this vein, Urban associates cool Britannia with cruel Britannia. He goes on to explain that "Marked by a libertarian attitude of 'Whatever', cool is highly individualistic, preferring the role of detached onlooker to the passionate commitments of politics; and the 'nineties saw that attitude become the' dominant mindset of advanced consumer capitalism" (2004: 360). These theories are a useful lens for reading Ravenhill's play *Some Explicit Polaroids* (1999).

In his play *Some Explicit Polaroids*, Ravenhill, an English playwright born in 1966, creates a microcosm where fragmented youth is disillusioned with its depoliticized state, and market values are contrasted to the socialist values and strong-spirit of the older generation, who are alienated in a culture which lives by the pleasure principle. In the play, the characters Nadia, Tim and Victor represent the youth, with its discourse of coolness, cruelty and nihilism that blends together to form a new ethical vision at a time when government sees Cool Britannia as another commodity and a marketable product. Ravenhill's characters represent cultural degeneration, moral nihilism, spiritual emptiness and relentless consumption that has been triggered by governmental apparatuses and has led to the denial of meaningful relationship with others, spiritual fulfilment, moral judgement or authentic experience for the self-exploration.

In their docility, perpetuated by this new "art of government", they are not made to be the skilled producers of their lives, but rather passive consumers of products, revelling in their hedonistic lifestyles within the current capitalist system. Their passivity and insistence on rejecting the negative feelings also creates situations and events that divulge their frailty and vulnerability in the face of dehumanizing and alienating forces of the capitalism, where they indulge themselves into an illusory happy world in their attempt to refrain from suffering, pain or any negativity. Nadia illustrate this inert state of existence just after she was violently beaten by Simon again, a friend who she shags once in a while (Ranehill, 2001: 155), and when Nick asks her what happened she assures him that everything is okay and refuses to talk about it. When Nick insists, she becomes defensive and says "No. I'm not going to do that. I'm not going to latch on to some negative. I'm not going to do that" (Ravenhill, 2001: 180). The negativity she refuses is the end-result of the current capitalist system, which represses negativity in individuals and encourage them to live in a state of perpetual present, a detached outlook on life through positivist individualism.

The old generation, represented by Nick and Helen, is equally fragmented and utterly confused in a world where values are determined by such factors as extreme individualism, inertia, loss of history and politics, objectification of human bodies, and the transactional nature of private human relationships. When Nick asks them if they are really happy and what does that mean Tim answers, "It means we are content with what we've got. [...] And we aren't letting the world to get us." while Nadia responds "And we are at peace with ourselves. [...] And we're our own people" (Ravenhill, 2001: 181).

However in their assertion of the younger characters' "right to be happy" (Ravenhill, 2001: 183), Tim fills his body with tablets and loses control over his body, Nadia rejects the negative thoughts and feelings caused by her invisible boyfriend who constantly beats her up, while Victor just wants to trash himself by establishing a master-slave relationship for the purpose of some anarchic, extravagant, meaning-ridden private experiences. Their inert and numb state of existence is disturbed only by Nick's outrageous scream: "What are you? Nothing's connected, you're not connected with anything and you're not fighting anything" (Ravenhill, 2001: 181).

The young generation's disillusionment with the present and their growing cynicism concerning any possible change in future leads them into experiences that are destructive and violent. Such as Nadia establishes relationships based on emotional dependencies and her body becomes an object of exchange. Tim and Victor refuses to have any meaningful personal relationships and enact a master-slave relationship based on transaction. The notion of "coolness", which was meant to refer to the marketing production and capitalist values of the time, changes its significance into "cruelty" in a dysfunctional society.

In his play, Ravenhill reveals that a society which is dominated by capitalist and consumerist values and the objectification of human bodies and relationships, becomes a community where individuals are lacking in critical judgement and self-knowledge, and they are trapped in a nihilist, cruel, meaningless existence. This might sound too pessimistic, but there is more drama in what the playwright does. Ravenhill leaves room for the possibility of change, which is suggested through his characters' struggle for meaning, which might eventually lead to their transformation.

Nadia is such a character who, through the power of negativity, attempts a transformation from self-ignorance to self-awareness. Nadia, a young woman who works as a lap dancer, forms an abusive relationship with her boyfriend, Simon, unseen by the audience. Although she is brutally beaten by him, she ignores the bruises and scars which Simon inflicted on her body, and tries a self-help therapy, based on some clichés, by focusing on the positive, present experiences and wilfully forgetting the past.

She consciously ignores the negative that happens not only in her life but also in other people's lives. When she is shown an explicit polaroid of her friend, taken by his brother and father who are "crazy about his body", she twists the reality of an abusive family into a misleading positive thing, by saying "so...you're close as a family" and "a very loving family", words which prevent her from the confrontation of the serious issues of abuse (Ravenhill, 2001: 148).

Although she realizes that her closest friend Tim is a loving person who values himself too little and needs someone who would truly care about him instead of taking a trashy boyfriend, she refuses to show the same reflection about herself. The world Nadia lives in redesigns private relationships according to the principles of transaction, as a result of which the body becomes another exchangeable object. The disintegration of the body from the essence creates the alienation, which is manifested both on the personal and social levels. Therefore, her insistence upon spiritual purification, while rejecting her body altogether not only hinders her accomplishment for a complete authentic self, but also prevents her from locating herself within the society. When Viktor asks "what is that she is going for" (Ravenhill, 2001: 148) in life, her response reveals her sense rootlessness and her inability to place herself in the grand scheme of things: "I don't know yet. I'm still trying to find out you know? Where I really belong in the universe. Nothing's fixed for me, which is cool in a way. Sometimes you just have to let yourself be open to possibilities before you can really choose you know?" (Ravenhill, 2001: 240).

Nadia, with her spiritual longing to build meaningful relationships, feels the need for connection, love, and caring for other, but in a society that lives by the pleasure principle her desire remains unfulfilled. Such longing is reflected in the following dialogue with Tim:

Victor : Spiritual? She says you're spiritual.

Tim : Well, she shouldn't have done that. Why do you always do this?

Nadia : I didn't know.

Tim : Just when I've met someone. Just when I'm having some fun at last.

- Nadia : I just wanted him to understand / that you've feelings.
Tim : There's nothing to understand.
Victor : I'm going.
Tim : No.
Nadia : That you feel something.
Tim : No I don't. I don't feel anything alright?
Nadia : But you do, I know you do / and I know you want someone in your life because you've got this need...
Tim : Don't you tell me. I want to have fun.
Nadia : And we feel the need.
Tim : Just because you're...Just because you've got no one.
Nadia : I've got Simon.
Tim : Yeah?
Nadia : Sometimes, yes, often I've got Simon.
Tim : And look what Simon does to you. Look at how Simon hurts / you all the time.
Nadia : No, I'm not listening to all this negative... No, I'm going now. I'll make my own way back. I'm going and who knows? I might meet someone on the way back. Because I'm open, I'm at peace with myself, I don't have to...
Tim : What? What?
Nadia : Pay for a...sex ...slave (Ravenhill, 2001: 243-44).

In her attempt to refrain herself from seeing things as they really are Nadia creates an illusory happy world scenario, where she can be protected from all that negativity which is created by the alienating culture, and she tries just to be happy.

Sean Carney describes the state experienced by Nadia like this:

in the 'happy world' as they call it, the negative itself has been disavowed from consciousness and the result is what Horkheimer and Adorno call 'a positivist decay', which is the end result of Enlightenment thinking that takes place once the determinate negativity of dialectical thought is yoked to the project of the absolute and totality. This positivism is objectified, reified, rationalised thought, living in a state of perpetual present, without negativity (2013: 253).

Forgetting and remembering are important motifs which are reinforced in Ravenhill's play. Remembering represents an important active agent in constituting of the self, since the individual is shaped mostly by his experiences and memories; forgetting them leads to moral and spiritual degeneration of the individual. Moreover, forgetting brings disruption and dissolution, whereas remembering brings continuity and consistency in our lives.

In Ravenhill's play, Nick is the one who urges Nadia to remember in order to avoid her personal transgression. Nick's presence is pivotal for Nadia's understanding of her relationship with Simon. He makes an effort to shake her out of her inert state and force her to acknowledge the illusory world she created for herself, because it thwarts completely any possibility for her self-realization. Nick's anger at Nadia for letting a "man walk all over her" (Ravenhill, 2001: 161) intensifies when she stands up for an abusive boyfriend and labels his brutality against her by a lame excuse of "being a child inside" (Ravenhill, 2001:162).

Christian Schmitt tries to find an explanation for Nadia's attitude, as he claims that "[her] refusal to judge a particular situation in the light of a larger context makes it impossible

for her to make a stand. Generalizations don't mean anything for her. Making a stand is a form of self-assertion, and generalizations are a necessary part of it" (2005: 253).

In order to value herself Nadia has to bring her body and essence in the context of negativity, so that she can make a stand and refuse to be abused. It is only through her embrace of that negativity she can transform the negative into an affirmation of life. Ken Urban calls it "the curse of consciousness", and he stresses "the unbridgeable gap between being a body and having a body" (2004: 362). It appears that in her denial of the morality and existential responsibility Nadia let her body become a place of violation. The blood on Nadia's face is an ugly reminder that humans are not so easily commodified, and it triggers the possibility of her transformation. Such cruelty inflicted on her body awakens her consciousness to the horrors of pain and suffering and forces her to confront the previously unspoken and unseen. Still, she refuses to truly acknowledge and embrace that negativity. It is only through the reconciliation of her body and her mind that she can come to the full realization of herself, as a complete human being. Since the locus for her essence is the body, the violence and trauma which afflicts the body also cripples the essence. Therefore, the commodification of body and its emptying from all the values represents a conflictual state, as it brings about the alienation between the body and essence. In order to become a subject Nadia has to start looking at things as what they really are and abandon the illusion of the happy world which she created in her mind.

According to Foucault, modern government apparatuses no longer repress the individual but rather apply the method of "acting upon an acting subject" (1982: 789), by taking control over individuals' behaviour or over their knowledge. This means that the regimes of power operate through the encouragement of passivity, conformist behaviour and consumption. This power is infiltrated into the everyday life of the individuals and the nature of it is inherently formless. Saul Newman explains that "this would be what Deleuze and Guattari (2004) called 'micro-fascism: a kind of authoritarianism and desire for one's own repression that permeates the social body, infiltrating everyday habits, behaviours and practices, and inhabiting the politics of both right and left" (2016: 169). This power manifest itself in the play in Nadia's refusal of the negative thoughts and feelings and her tight grip in the happy world myth, Tim's creation of a new set of values in the happy world and his deprecation of the actual life and its values, and Victor's insatiable eagerness for new and 'thrashy' experiences.

Michel Foucault calls this power over life as "biopower", which is the new type of governing over the body of the individuals in modern societies. Elaborating on the issues of power, Paolo Adorno emphasises that "In modernity, power is not only concerned with life and rooted in subjects as living bodies and the population as a body of living subjects, but power also work toward specific ends that have been dictated by economics" (2014: 99). Thus, this new governmental reason is not interested in ensuring the well-being of its citizens but focuses only to protect the interests of the market and its utility. By making its citizens another commodity of the market, it controls the will and desire of its citizens through power itself or in Foucauldian sense it "acts upon the action of others" (1982: 793).

Nadia is only capable of reaching the new state of 'Becoming' when her transformation is triggered by her encounter with Jonathan, a rich capitalist entrepreneur who confronts Nadia about her feel-good clichés. This confrontation can be related to Deleuzian stage of metamorphosis. Whereas Nadia sees Jonathan as powerful, strong and attractive, Jonathan sees Nadia as lonely, unfocused and powerless. In order to avoid her loneliness, she attempts to seduce Jonathan, by objectifying her body and making it an object of transaction. At this point, Jonathan shows strength in overcoming his bodily desires, which might be a sign of the power of the spirit. Another reason might be the fact that he was also once the victim of abuse, his body still bearing the scars inflicted by Nick. Recognizing his similar struggle in Nadia, Jonathan tries to help her and manages to build up an *anagnoris* in Nadia. He, in his eminence,

tells her about her self-deception and then forces Nadia to admit to herself how things really are. She eventually acknowledges that the world is terrible, she is alone and there is no one out there. As a result, Nadia feels dead inside after accepting the negativity that her life is meaningless and she is utterly alone.

Jonathan's response reaffirms the market values of capitalism when he says that her feelings are normal and explains what happens after that:

You're dead and then you come through that and you embrace the chaos...You see the beauty of...the way money flows, the way it moves around the world faster and faster. Every second a new opportunity, every second a new disaster. The endless beginnings, the infinite endings. And each of us swept along by the great tides and winds of the markets. Is there anything more thrilling, more exhilarating than that?" (Ravenhill, 2001: 293).

Jonathan's statement "you see the beauty of..." might be associated with the transformative power of negativity, since the chaos he experiences may represent infinite beginning as well as infinite endings. Looking from this perspective, Nadia might reveal the potential to bring that suffering, this dead feeling, or in other terms, this negativity, into an affirmation of life and thus, de-subjectivize herself from the power relations in order to bring the Deleuzian concept of differance. This process of establishing her subjecthood, with its existential and ethical consequences, might enable her "will to power" and lead to her rejection of the currently imposed values of consumption.

In negativity there is a constant negotiation between openness, differance, and closure, certainty. Diana Nicole associates closure with "impoverishment, oppression, entropy, nihilism" and "openness- which is perceived as more consonant with the dynamics of becoming itself- is valorised" (2000: 231).

In this new politics of the self, the individual brings both positive and negative aspects of her own powers, like an artist, creatively oscillating between destruction and creation, and slipping out of her benumbed state in order to use a critical mind and form an authentic self. This authentic self is created through a transformative process, from *Being* to *Becoming*, and thus opens itself up to the possibility of affirmation of life through the destabilisation of the illusion of the perfections of the happy world, and of negating the social order. The final product of this process is the Nietzschean 'overman' or 'Übermensch', defined not as someone "with retrospective knowledge of its coming to reason but in its enacting again the Dionysian metabolism of life as negativity" (Nichole, 2000: 110). In other words, the individual possesses the artistic power and experiences delight in shaping and reshaping the individual's world.

The Nietzschean concept of negativity and "will to power" is relevant in this process of 'becoming'. It is considered by Nichole as "will to drive" as she relates the Nietzschean concept of will to power with the Dionysian/Apollonian nature: both a creature and creator, revealing both destruction and construction, representing artist and reason, of differentiations and bringing the pieces into a form.

She also claims that humanity is a privileged species who has an unprecedented power to practice an intensity of will to power, "however, the difficulty lies in understanding how it can both affirm (return to) life in its sensuous heterogeneity and sustain its creative symbolic powers" (Nicole, 2000: 110). And this will always be the struggle between the Dionysian and Apollonian with neither emerging as an ultimate victor.

CONCLUSION

The happy world myth that Nadia created is used to serve for the purposes of self-preservation in a world that is destructively chaotic and dismissive, yet unavoidable; in that world memory is repellent as it is a reminder of the suffering and pain that the 'real' world generated. However, at the end of the play the illusion of a happy world myth is shattered and this might be the first step for Nadia in her 'Becoming' through her 'performing' the renunciation of truth, as opposed to her 'inert' affirmation of truth.

In her attempt to see things as they really are, she de-subjectivizes herself from social order and challenges it accordingly. This might be considered as the new horizon for a politics of the self that opens up for her. Thus through the character of Nadia, as written by Mark Ravenhill, we have a new way of thinking about negativity as an indispensable part in the destruction and the reconstruction of the individual self and a necessary component for individuals as acknowledging such negativity generates will to power and have the potential of transforming the self.

BIBLIOGRAPHY

- ADORNO, PAOLO F. (2014). *The Government of Life: Foucault, Biopolitics and NeoLiberalism*. (Vanessa Lemm and Miguel Vatter, eds.) New York: Fordham University Press.
- CARNEY, S. (2013). *The Politics and Poetics of Contemporary English Tragedy*. Canada: University of Toronto Press.
- DELEUZE, G. (1994). *Difference and Repetition*. UK: The Athlone Press.
- FISHER, M. (2009). *Capitalist Realism: Is There No Alternative*. Zero Books.
- FOUCAULT, M. (2008). *The Birth of Biopolitics*. (Graham Burchell, trans.) (Michel Senellart, eds.) New York: Palgrave Macmillan
- FOUCAULT, M. (1982). *The Subject and Power*. *Critical Inquiry*, Vol.8 &, No. 4., p.777-795
- NICHOLE, D. (2000). *Negativity and Politics: Dionysus and Dialectics from Kant to Poststructuralism*. UK: Routledge
- RAVENHILL, M. (2001). *Ravenhill Plays: 1. Shopping and F***ing, Faust is Dead, Handbag, Some Explicit Polaroids*. UK: Methuen Publishing Limited.
- SCHMITT, K.(2005). *The Hell with Culture: Anarchism and Twentieth Century British Literature*. (H.Gustav Klaus and Stephen Knight, Eds). UK: University of Wales Press.
- URBAN, K. (2004). "Towards a Theory of Cruel Britannia: Coolness, Cruelty, and the 'Nineties". In *New Theatre Quarterly*, 20(4), 354-372.

